

312286 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ నవంబరు నెల 11-వ తేది సోమవారము { సం॥ ౧౭౩
Vol. 17 } MADRAS, MONDAY, 11th NOVEMBER 1929. { No. 183
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర కార్తీకమాస శుద్ధ నవమి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత
పత్రములు పొందియున్నది.
ఈ పత్రముల మాన్యును. రాయపురపుట్ల
బాబును. పార్వతీపురపుట్ల బారదోలును.
బొట్ల బోగొట్టును. బెంతుకు. భేదించును.
పాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే పెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులను
సంజేవివంటిది
పంచభావ చుట్టి చూచి కొనిన
జూసము గలుగదు.
చక్కని దబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7, తంబు శిట్టిపాళె, మద్రాసు
109, ఫ్రెరిరోడ్డు, భాద్ర, హైదరాబాదు.

రామమోహనఫార్మసీ, అ బె జ వా డ్.

మోసపోకుడు ఈ ఫార్మసీలో జ్వరములను కోరి వారు రామమోహన ఫార్మసీ పే నేజరుకు అనిమాత్రం వ్రాయవలె ఈ డాక్టరు పేరు వ్రాయవలదు. ఫార్మసీలో నమస్త ఆయు

ది ఆంధ్ర బ్యాంకు, లిమిటెడ్, బందరు, మచిలీపట్టణము.
కరెంటు అకౌంట్లు:—యేమియు ఖర్చులేకనే ఖాతాలు పెట్టవలదు. గోజా నిలువలపై వడ్డీ యివ్వబడును. ప్రా రంధి ఖర్చులు యేమియు అవునవలెను.
సేవింగ్స్ బ్యాంకు అకౌంట్లు:—రు 5/- ల స్వల్ప మొత్తములతో ప్రారంభించవలదు. నెలసరి కనీసపు మొత్త ములపై సుదీర్ఘ 4% లు వడ్డీ యివ్వబడును.
ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు:—సుదీర్ఘ సాలకు 6 రు వడ్డీతో 12 నెలల డిపాజిట్లు ప్రవృత్తకొనవలదు. 5000/- అంతకు మించిన మొత్తములకు సం॥రమునకు మించిన కాలమునకు ప్రత్యేకరేట్ల వడ్డీ యివ్వబడును. ఆఫీసుకు వ్రాసిన తెలియగలవు. అన్ని విధములగు బ్యాంకింగు వ్యాపారములు చేయును. ధరఖాస్తుపై రూపు నకలు పంపబడును.
భోజి పట్టాభివృద్ధి గామయ్య, దోర్నల శోభనాద్రిశాస్త్రి, ప్రిన్సిపాల్, డిరెక్టరు, వె క్ల ర్.

మీరు చెల్లించు వైకమునకు తగిన ఆభరణములు

దొరకు నమ్మకమైన దుకాణమేదీ? యని మీరు నగలను కొనుటకుమునుచే చక్కగా విచా రించుకొను కాలమునుండి ప్రజలలాభము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణము లేరముచేసిన, దెనుక చింతించవలసిన అవసరముండదు. గణి జగత్ప్రసిద్ధిపెందిన ఈదిగవెళ్లల ముని కే దయచేయుడు.

ఉమ్మిడి రాఘయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

నగలవ గళములు, 25, చైవాగూడకోడ్డు, మద్రాసు.

మీకు జరిగిందే

కో-ఆయర్ వెంట్రుకలను కాల్వేతముగా పెంపొందించు చేయును. రు 2, నపుంసకత్వం వరముల బలహీనతకు నెక్స్ట్, రు 42 ధన్యతాలయం, వేటపాలెము.

ఆటంక పరచుట
మానసిక, శరీర సంబంధ శక్తులు ఆటంకపరచబడిన దేయిం.

కామశాస్త్రమును

పరిశుభ్రము
ఇది ఆశోగ్యము, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు ప్రా రంభము.
ఇహముగా తపోలుఖర్చులేక పంపబడును. దయచేసి 5 కాన్డన్ ఈ విషయ విలాసమునకు వ్రాయుడు. 2-2 ఆటంకనిగ్రహ పార్శ్వ, 20 ప్రాచ్య, చివరచే

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అణలు)
వల నులభము! (పోస్తుబిర్లుల ప్రత్యేకము) గూడ నిధికము.
శరీరములో ఉష్ణాధికతముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వము, అరుచి, అపురంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శ్రేణు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేర్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్యును. ఇందు అనేక ఔషధములు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ ధనులచేతను పరమహంసక్రియ యుల చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడేమానిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (88)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

భిక్షుమానమును ప్రపంథమునందు స్త్రీపురుషులు జీవితా
దర్శములలో వ్యత్యయము విభిన్నించి తనదర్శనావేశములగు
విద్యలు ముఖ్యముగా గరుపవలయును. స్త్రీలకందరగు ఒకపాటి
లోకజ్ఞాన మావశ్యకముగావున నట్టి తెలివిన గలిగించు శాస్త్ర
ముల నభ్యసించుట ముఖ్యము. స్త్రీలు గృహిణులుగానుండవల
సినవారగుటచే గృహపరిపాలనావిధులు, ఆరోగ్యశాస్త్రము,
శుభాపేక్షాక్రమము బాలశిక్ష, పద్ధతులను పాకశాస్త్రమును
సక్రిగా నేర్చియుండవలయును. నీతియును దైవభక్తియునీదా
స్త్రీల కవసరములేకావున నీతిబోధకములగు గ్రంథములను మత
పరమయిక గ్రంథములను కొన్ని చదివి గ్రహించుటయేకాక పాప
మలగునారి చరిత్రలను చదివి తెలిసికొనవలయును. స్త్రీతెప్పుడును
రభృతులుగా నుండక స్వతంత్రజీవనము చేయుటకు తగిన పరి
శాసిత విద్యలు నేర్పవలయును.

ఒక్క విద్యవల్లనే తప్ప యితరవిధముల మనమెంత కృషి చేసినను ఎంత ప్రయత్నించినను మనసంఘ మొన్నత్యమును బడయజాలదు. కావున మనలోని నాయకులందరు బడులుచేరి దేశమంతటను ప్రచారమునల్పి మనదేశములోని ప్రతి గ్రామమునందును బాపకాలల నేర్పాటుచేసి ప్రతిబాలుడును, ప్రతిబాలికయు విద్యనభ్యసించుటకును చూడవలయును. శ్రీ. లేబరర్ డిపార్టుమెంటువారు నిమ్మకాపుల విద్యావ్యాప్తకమిషన్ కయి యెంతయో కృషిచేయుచున్నారు. ఇంకను మనజాతివిద్యయందు వెనుకంజ వేయుచునే యున్నది. అనేక గ్రామములందు పేరునకుమాత్రము పాఠశాలలున్నవి. కాని మన బాలురెచ్చటను వృద్ధి వచ్చు పేలుంగము. దీనికి కారకు లెవరో యూహించుకొన్నాను. పాఠశాల యున్నంత మాత్రముననే బాలుడు వృద్ధికిరాడు. చాలమంది తల్లిదండ్రులు భవానేక్షచేయేపాటేరుగనో యుంచెదరే గాని యతని భావిభాగ్యోదయ వృద్ధికి భంగముకలుగజేయుట కలనైన దలంపరు. కావున ప్రతి గ్రామమునందును నిర్బంధించి ప్రాథమికవిద్య నమలులోనికి వచ్చులాగున నలబడి కలుగజేసిన గాని, గ్రామపాఠశాలల యొక్క ప్రయోజన ముండదు. మన జాతియందు విద్య యొక్కవగా వ్యాపించిన గాని మనలో జీర్ణించిపోయి మన జాతి అభివృద్ధిమునకు కారణభూతులై మనలను వర్జియలను గాను, అజ్ఞానులగాను, నీచాతీనులనుగాను జేసి తక్కిన జాతుల దృష్టపథమున మనలను హేయులనుగా జేసివైచిన మనలోని దురాచారములు అడుగంటవు.

మన దురాచారములు

మన పూర్వపు లెన్నత్యమా పోయినది. విద్యయానశించినది. పలుకుబడియూ లేదు. ధనమా నున్నది. ఆరోగ్యమా అడుగంటినది. ఇక మనకు మిగిలినది దారిద్ర్యము, బానిసత్వము. ఒకప్పుడు ఋషులకు జన్మస్థానమయిన మనజాతి నేడు త్రాగుబోతులకు పుట్టినిల్లయినది. ఋజువర్తనము మాయమైనది. కోడిపందెములు, జూదము మొదలగు క్రూరపితౄములు శలయై తాండవమాడుచున్నవి. భక్తాగ్రేసరులకును భూరభిక్షామణులకును నాటపట్టయిన మనకులము నేడు దిక్కులేక యల్లాడుచున్నది. దేవతలవాసయోగ్యమైన మనయిండ్లు యిప్పుడు కట్టుకుండల కాలసాలమైనవి. దైవపూజల కేమి అతిథిసత్కారముల కేమి, శుభకార్యములం దేమి తక్కుంగల సమస్తకార్యములకును మ ద్యపాన మే మహామంత్ర మైనది. భక్తికి తార్కాణము బలి యిచ్చుట యయినది.

ఇట్టి దురాచారములలో తగుల్కొని మనజాతి నిరంతరము నేవకావ్యుత్తియందే పడి ముక్తిగానక త్రొక్కులాడుచున్నది. ఎన్నడు మన మెల్లరము మన సంఘములోని దురాచారముల నడుగంట నిర్మూలించెదమో యెన్నడు మద్యపాన పితౄమును పాలిపేరయవలికి వెడలగొట్టెదమో యెన్నడు శుభాశుభకార్యములలో అహింసాప్రతాపరణకు బూసెదమో అనాడే మనజన్మహక్కులను బడయగలము. మనస్వతంత్ర్యము నందగలము. ఆత్మగౌరవము నిలబెట్టుకొనగలము. హిందూ సంఘములో పూర్వపు లెన్నత్యము బడయగలము.

మన ఆర్థికస్థితి - పారిశ్రామికవిద్య

ఆర్థికముగా మనజాతి యెట్టి దుస్థితియందున్నదో నేను వేరుగా వివరింప నక్కరలేదు. మన యార్థికస్థితి నొక్కమాట నూలదప్పిస్తో జూచిన నెట్టి కఠినహృదయునికైన గుండె లవియుకమానవు. మనలో చాలమందికి కూలియే ముఖ్యజీవనాధారము. సమస్తజాతులయందును, కొద్దిగనో గొప్పగనో ధనవంతులుకలరు. కాని మనజాతియందు దన్ననో అందరు ఆగర్భదరిద్రులే. ఎచ్చటనో ఒక్కరుండిన సంఘస్థితి యేమియు భూరజాలదు. ఇంటిలోనివారందరు కూలితేసినను వచ్చిన సొమ్ము అల్పానికి చెల్లించగామిగిలినది ఇంటిలోనివారముమంది లిండికే చాలదు. నునయార్థికదృష్టికి కాలముల లనేకము లున్నవి. మనలో చాలమందికి ఒక్కసారి బోబసమైనను ప్రట్టిగ లభించుటలేదన్న ఆతిథియొక్కజాలదు. మనము సంపాదించునది మనముగలచో చాలదనుట నిర్వివాదాంశము. ఇక ధనము నూర్చుట యొక్కడో నిలవచేయుట యొక్కడో ఆర్థికదృష్టినిచేతనే వికాలగృహములు లేకను, వైద్యుల సహాయము గొనజాలకయు విషాది, మృత్యాది, మొదలగు వ్యాదులచే కేకలపడి ప్రజలు గూడ చురుచున్నారు. ఈ కారణములచేతనే 1907 కి ప్రజలందఱును మనలో చిద్రావంతలులేరు. అనేకు లి కార్యద్రులు చేతనే స్వయంతులను వీడి పరమతులను నాశ్రయించుచున్నారు. మరికొందరు స్వదేశమును వదిలిరంగునా బర్మా మొదలగు పరదేశముల కేగుచున్నారు. అచ్చటగూడ వీరు వృద్ధికివచ్చు మార్గమెదియు గానరాకున్నది. ఈ మన దారిద్ర్యమున కనేక హేతువులున్నవి. చ్యవధూది పరిశ్రమ లేదన సమృద్ధికి హేతువులు

భిషగర్థ పాశ్యపు వెంకటాచల వండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు
లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలలో ఆదేవకరవస్తువు లెవ్వయు చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తాంబూలముతోగాని విడిగాగాని త్రవ్వినచు తనయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరహారమునైనను తీర్చివేరించి, గాఢ పిశ్చస్యతో నము మారుటవలన కడుపుకొనిలగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి కుఱిదము, ముఖద్వము, గడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్ళలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, తక్కి యందు నొప్పి, అహరదీర్ఘ కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇత్యధ్యాయంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గూడవరుదును. స్త్రీలు ప్రసవించినవాడు స్నానమానాడు (కస్తూరికి ప్రసాదము) ఈమాత్రలు 4-5 కి 2-3 తమలపాకుల నమలి మ్రొంగనలెను. సాంక్రాంతికరోగులతో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలు తీసివించిన ఆరోగ్యవృద్ధులకు లోదురు. ఈమాత్రలసీసానోగల అనుపానప్రసాదము చురుకు. క్లిష్ణకాగ్ని 4 గల సీసా 1-2 కి అజామిలనున ప్రతిపాపులోవలను దొరకును. పాశ్చాత్యులకయేగా 6 సీసాలు రు 1-2 కి 12 సీసాలు రు 1-10-0, 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతాననం:- మొదటకు బలమును కలిగించి, భూవకశక్తిని పుట్టిచేయును గావున, మొదటకు బలమునల గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను వధించించి నరములకు మోచితియ్యె. కక్షవృద్ధిని కలుగజేయును. పంగిబాటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురశబ్దము నిచ్చును. పాదసా చూడను పుష్కలము గలది. అహింసలైన స్త్రీలకు నెత్తినడు (నెత్తిపోత చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మాట్లాడను నగునను కొనిపిల్లలకు పంజీజనం. 6 కేవల సీసా 1-2 రు 1-0-0, పోష్టాగ్నియు ప్రశ్లేషణము.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్.,
ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు

ఈక్రింద నుదహరించిన షరతులమీద పుచ్చుకొనబడును

రు. 10,000 అంతకుపైన మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5 చొప్పునను

2 వత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి రు. 5½ చొప్పునను

అంతకు తక్కువ మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రు. 4½ చొప్పునను

2 సంవత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి 5 చొప్పునను

వడ్డీ యివ్వబడును.

విద్యా సాగర వంద్య,
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు శైకటరీపేర వ్రాయవలెను.

ఇదివరలో మాలో లావాదేవి
చేసినవారి అభిప్రాయమును గమనించిరా?

మేము తయారుచేయుచున్న పలుగళములను సత్పరమెట్లు విశేషరకులకు మించినవియు, అమోఘమైనవియు, ప్రజల ఆహారము, బడవనని నెత్తిపదవేదే నెద్ద ఆర్థుల నిచ్చుచుండుటయే మాకు ప్రవృత్తి ప్రయత్నము. దరలు తగ్గించబడినవి. స్వదేశాభిమానమును ప్రోత్సహించుటగా చూపుడు.

డిపో:- 56, బందరువీధి, మద్రాసు.

ది ఈస్టర్న్ కన్ ఫెక్షనరీ మార్ట్, 16 ఆదియప్పనాయక వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

విదేశముందు లాభకరములగు పరిశ్రమ లుండునో ఆదేశములను పాదన మధికముగా నుండును. మనకట్టి వివిధపరిశ్రమలు లేక పోవుటచేతనే వ్యవసాయమే ముఖ్యజీవనోపాయ మగుచున్నది. లాభము వచ్చినను నష్టమువచ్చినను జనసంఖ్య పెచ్చినను తగ్గినను ఇదితప్ప వేరుజీవనోపాయముమనకులేదు. అందును స్వంతభూములలో ఆవలేతేవు. ఇక కట్టుబడి చేయుటయో లేక పాలేరు తనముందుటయో తప్పనిసరి యగుచున్నది. పాలేరుమాట యిటు లుంచి కట్టుబడిచేయవలె ధీరివిహారించినచో చురింద ర్భలముగానున్నది. పునరాగ్రీ కాస్త్రయుక్తమైన న్యకలయ చివ్వరాదు. భూమిని సాగుచేయుటకు ద్యులైదు. ఉన్న యింటి పట్టు ఫలము వోడ్డి అయ్యగారికి రవహ. యింకా వుట్టుడు. తీసిన ను. తీర్చుమార్గము కనుపించదు. కారిత్ర్యసాధమునకు మొదటి పెట్టుఎక్కనులినదే. ఇక స్వంతభూము లనునవారిగలియు యివేయున్నది. భార్యాభర్త ర్లిడుత్రులకు కెందుకొకరము లున్న వానికి కుమార్తె కనువలతో కుటుంబము తెలివకొని యా కెండు ఎకరములు కెండు ఎకరములుగానే యుండుటగాని అవికూడ కుటుంబముతో పాటు వృద్ధిజేందవు. చివరకు భాగములు పంచుకొనగా నెట్లు లెక్కనలేదు. మనవారు ఉన్న యొకరములను భిన్న పెట్టుమార్గములే యొప్పుడు ఇతరులందురు గాని ఉన్నదాని నభివృద్ధిచేయుమార్గ మెన్నడు కలదు. ఇది అంతయు కుటుంబమువారంద రొక్క వ్యవసాయముమీద ఆ

ధారపడి యుండుటవలన నష్టము గాన యింటి లోనివారందరు ఒకవ్యవసాయమునకేకాక నలుగురు నాలుగుతోవల వేలువేలు జీవనోపాయములను వెదకికొనవలయును. ఇంటిలో పడుగురుంటి అంతొక్క డొక్క ఉద్యోగమునందుండి అతనికి ఉద్యోగము పోయిన అతడే నష్టము చెందును. కాని అందరు ఆదేశద్యోగములందుండి ఆఉద్యోగము నశించినచో అందరు నష్టముజెందవలసియుండును. అట్లే అందరు వ్యవసాయమునకుగడగిన టెమును సంభవించెనేని యెంతటి భూరమును సంభవించునో ఊహించవలసియుండును. కావున సెంటిలను వారందరు ఒక్కవత్తిలే యుండుటయందు ఏవేముకూడని నాయభిప్రాయము. అట్లు మే నవారు చేయుటచేతనే మన యాస్థిత్వస్థితి ఒక్కబడుటకు లెగిన సామకాలము ఒక్కసారికే నున్నది ప్రపంచముందుకొని క్రొత్తమార్పుల కెంచుచున్న మనము మార్పుల మార్పుల మార్పుల యున్నావే గొంగి అంటె వేసినపోటనే యున్నావే కుంబి యన్నట్లు మనస్థితియందు దేహాత్రము మార్పుకెందయున్నావే ఇకనె నను మనవారు స్వతంత్రజీవనోపాధికి మార్గకర్మములనీ పరిశ్రమలను అనగా చేరదలెదలెదలను ఏదెంతయు కుంఠము చేసి కనులను కేర్చుకొనినయెనా. మనోహపురని కేరలమునుండి విసులకచేరెంచును. ప్రభుత్వమువారు మనము ప్రశ్లేషణగా వీర్పాటుచేయు ప్రతిపాకాలయందును, ప్రస్తుతము గలపెడు అక్షరవిద్యతోసాటు పారిశ్రామిక విద్యకూడ గలట్టి నటుల యేర్పాటు గావించి బలయును మనకాలో చాలమంది కేవల మొక్కవ్యవసాయమునందే కాక ఇతరపరిశ్రమలందు

పాల్గొని వాని నభివృద్ధికి తెచ్చిననేకాని మన యార్థికస్థితి చక్కబడదు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

మన యార్థికస్థితి చక్కబడుటకు ముందు మన గ్రామము యొక్క దుస్థితిని చక్కబరుపవలయును. ఏలయున ఏలొద్దిమంది కోడప్ప మనజాతివారందరికిని. గ్రామములే నివాసస్థలములు. మనసంఘపాపాపమునకు గ్రామమేలే అధికారములు. గ్రామముగాని ప్రజలస్థితి పెంపొందినగాని మనజాతి యభివృద్ధికి రానేరదు. గ్రామస్థితిని మనసంఘదుస్థితికి ముఖ్యకారణము. గ్రామములనుండున్న మన ప్రజాతామమున కవశ్యములైన సౌకర్యాలయములు లేవు. వైద్యాలయములు లేవు. మార్గములు లేవు. విద్యుత్ సౌకర్యములు లేవు. మనకు జనసంఖ్యనుభివృద్ధియైన కట్టుకలకు నిరీక్షణలములనుండలేక యంతోమంది యల్లాడుచున్నాడు. ఇట్లైన గ్రామమునొచ్చేవు. ఇట్టిపీనస్థితిలో మన గ్రామములందఱు, మన జాతి అభివృద్ధికి ఏమియుగా రంగలదు? సామ్రాజ్యవాదమునకు గ్రామములను పునర్నిర్మాణము గావించి యది యభివృద్ధి చేయుమార్గము నన్వేషింపవలయును. మనజాతి యోగ్యమైనాభివృద్ధికి సౌకర్యసంపుటములు గ్రామములందఱు కాలభయము కావలయును. పునరుద్ధరణ జలములేనిదే నిర్మాణము నిలువనేరదు. నేటికిని మనజాతి సంఘకట్టుబాట్లకు పేర్కొనబడుచున్నది. మహానాటికట్టునకు జాలినది మరియొక పేడియును లేదు. మనమహానాటికట్టుబట్టుబట్టులు సరియైనస్థితిలోనున్న కోర్కెలకు కచ్చేరిల కెక్కవలసినయనవరమే యుండదు. కావున సోదరులారా! కాలక్రమమున అడుగంటిన మనకట్టుబట్టులను మరల సజీవములుగా నొనర్చి గ్రామపంచాయితీ నెలకొల్పుడు. గ్రామములే మన ముఖ్యవాసస్థలములగుట తేసి గ్రామపంచాయితీల కెక్కుడుపలకుబడి యుండుటగున చేయును.

రాజకీయము

నేడు జరుగుచున్న యాంధ్ర ముఖ్యముగా సాంఘికమని కేసు మనవిచేయుచున్నాను. రాజకీయవివాద విషయములలో మనము పాల్గొనరాదు. ఏరాజకీయ కక్షలలోను మనము లీసము కాగూడదు. అన్ని పార్టీలవారి సహాయము మనకు అత్యవసరము. ప్రభుత్వమువారి సహాయము మనకు ముఖ్యముగా కావలయును. మనకు కట్టుబట్టు సంపాదించుకొనుటకు గాని మనకష్టముల నెదిబొపుకొనుటకు గాని సంబంధించినంతవరకే మనము రాజకీయముతో సంబంధము కలుగజేసికొన వలయును. మనకు ప్రభుత్వమువారి నొనర్చినమేలు అత్యధికము.

నిమ్నజాత్యుద్ధరణ అస్పృశ్యత

మానవ సోదరత్వస్థితికి ప్రతిజాతియు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము కలిగి తనస్థానమున ఆత్మోపలబ్ధిగాంచుట అత్యవశ్యకమని ప్రాజ్ఞులు నుడివియున్నారు. మానవాభ్యుదయమునకు ప్రతిజాతియొక్క సహాయమును అత్యవసరము. ఏజాతియైనను తన సహజలక్షణములను పెంపొందించుకొనక పోయినయెడల అది మానవాభ్యుదయమునకు భంగము కల్గించినదగును. ప్రాచీనకాలమున మనజాతి నాగరికముననేమి, విజ్ఞానసంపన్నతలందేమి, సంఘగౌరవములయందేమి సాటిజాతులతో నాయకత్వము వహించి నేర్పొందినది. కాలముగతించినకొద్ది పూర్వ ఔన్నత్యము నశించి కాలక్రమమున నిట్టిస్థితిని దాల్చినది. మరల కొన్నియేండ్లనుండియు దేశములోని యలజడిని గాంచి నిద్రమేల్కొని సాటిమానవులతో బాటు తమకుస్వతంత్రత కలదనియు తామును మానవులమేయనియు గుర్తించి స్వీయాభివృద్ధికి కృషిసల్పి తననాగరికతను పునర్జీవితము గావించుకొని తనప్రతిభను పెంపొందించుకొని తనవ్యక్తిత్వము స్థిరపరచుకొని తిక్కినజాతులతోపాటు సమానగౌరవము సంపాదించు యత్నించుచున్నది. అనంత కోమలము యగు సర్వస్వముని కృపాకలాపము మన యందు ప్రసరించుటచేతనే మనకును కాపమిమోచనయగుకాలము సమీపించుటచేతనే మనయంద డిట్టి యలజడి కలుగుట కాదేదేమంతటను యీ అడుగంటిన జాతిని ఈపక్షపాదులుగా నున్నవారిని దారిద్ర్యాంధకారమున కనులుగానక త్రొక్కినవారని సమర్థించుటకై లేవనెత్తుటకై త్రోవజూపుటకై శ్రీ ప్రభుత్వమువారు యీజాతిని సమర్థించుటకు ఆదిమంధ్రపల్లెలనుంచి విరివిగా పాఠశాలలు నేర్పాటు గావించి యీ స్త్రీవేదము లిచ్చియు ఆదిమాంధ్రులకు భూములనిప్పించియు నివేశనస్థలము లిప్పించియు, విద్యార్థులకు వసతిగృహముల నేర్పాటు గావించియు సకల సేవవిధముల మనజాతిని అభివృద్ధికి తెచ్చుటకు తోడ్పడి మనకృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులగుచున్నాడు. శ్రీ ప్రభుత్వమువారు గలనట్లు మెంటునకు సంబంధించిన

ప్రతిసంస్థలలోను అంటుదోషము నిర్మూలించి మనమన్ననల కెంతయు పాత్రులైరి. ఇదిగాక యెందరో అర్హవాదకులు ముందడుగునెత్తి పాటుపడుచుండుట మనమందర మెరిగినదే. కొన్ని వందలయేండ్లనుండి యీ నిమ్నజాతి సుగమించుపాటె భారతీయులు కృషిసల్పుచున్నారు. భారతజాతీయందుండే దురాచారములను సహగమనము మున్నగు అమానుషకృత్యముల నిర్మూలము గావించుటకై పలుపాట్లుపడిన శ్రీ రాజారామ్ మోహన రాయ్ మహర్షి, దళానంద సరస్వతిస్వామి మొదలగు మహనీయులును హిందూసాఘిక సంస్కరణకై నడుముకట్టిన శ్రీనీలేశలింగము పంతులుగారి వంటి సంస్కర్తలు నిమ్నజాత్యుద్ధరణకై పవిత్రకృషి మన మెన్నటికిని మరచదగినదిగాదు. అమహామహులైన లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక శ్రీగోపాలకృష్ణగోక్షలే దేశబంధు చిత్తరంగవరాను మహాకేయలవంటి నాయకులుచేసిన యుక్త్యుచన వర్ణవాతీయము. నేటికిని లోకములోని సమస్తజాతులచేతను మానవాగ్రణ్యుడని ఏకగ్రీవముగా నెంబడుచున్నట్టియు దీనజనబంధువు శ్రీ మహాత్ములవారి యఖండమైన కృషివల్లను వారి యుపదేశములవల్లను హిందూదేశమంతటను అస్పృశ్యతాపాపనివారణకై అనేకసభలు గావించబడుచున్నవి. కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయ వై శుచ్యావళిగారగు పండిత వదనమోహన మాలవ్యాగారు మన ఆదిహిందువులకు జేయునేవ వర్ణవాతీయము. ప్రప్రథమమున కాశీలో జరిగిన హిందూమహాజనసభయందు అస్పృశ్యతాపాపనివారణ విషయము పండితులకు విషయపూర్వకముగా ప్రార్థించి, వారి యనుమతిసంపాదించి అస్పృశ్యతానిర్మూలమును గురించి హిందూమహాజనసభయందు జేసినతీర్మానములు మన మెన్నటికిని మరచదగినవిగావు. వారు కాశీక్షేత్రమందు దుద్రుహగముజేసి రామానుజులవలె జాతిమతవివక్షత లేక వేలకొలది జనులకు ఒకేమంత్రముపదేశించి మన్నన గావించిరి. ఈ మహామంత్రముపదేశించుతెరి బహుకష్టములకు లోనైనని చెప్పుటలో ఆశ్చర్యము లేదు. దేవాలయముల కేగి రామనామము పఠించి ప్రతిమానవుడును ముక్తిగాంచవలయు నని వారిమఖ్యోద్దేశము. ఈ విషయమున శ్రీవారు చేసిన, చేయుచున్న కృషి మన మెన్నటికి మరచదగినది గాదు.

శ్రీ లేబరుడిపార్టుమొట్టు వసతిగృహములు శ్రీ ప్రభుత్వమువారు మనజాతి నభివృద్ధికి తెచ్చుటకయి ప్రత్యేకముగా లేబరు డిపార్టుమెంటును స్థాపించి యందుములముగా పాఠశాలలు నేర్పాటు గావించియు, మనజాతికుండు లోటుపాట్లు దీర్చుటకయి ప్రయత్నముజేయుచు మనకెంతయో కృతజ్ఞులైరి. కాని నిమ్నజాత్యుద్ధరణకయి యేర్పాటు గావించబడిన డిపార్టుమెంటులో సభికారులగుగా నిమ్నజాతులకు సంబంధించినవారి నేర్పాటుచేయుట మంచిదిగాని ఇతరులకు అపనికి నియమించుటవలన యెక్కువలభము చేసారజాలదని నాయభిప్రాయము. ఇదిగాక శ్రీలేబరుడిపార్టుమెంటువారు బంధులతో రేపి మంది నిమ్నజాతి బాలుకు నసతిగృహముకట్టి యేర్పాటుచేసి మనయభివృద్ధికెంతయు తోడ్పడుచున్నారు. కాని ఆహోష్టులలోని వార్డును మొదలగువారు అగ్రజాతీయులగుటచే నిరంతర కలహములకు పాటువు. ఈకలక అస్పృశ్యతను నిర్మూలము గావించుటకయి యేర్పాటు జేసినవోటనే అస్పృశ్యతను పాటించుటవలన కలుగుచున్నదని బాటరుచెప్పుచున్నారు. ఇదిఅంతయు దూడ, బ్రాహ్మణులు వార్డును కూపర్వెంటు మొదలగు ఉగ్రోగ్రములుగాను, వెంటవాడుకూడ అగ్రజాతీయులుగనే యుండుటవలన కలుగుచున్నదని లేబరున్నది ఈ విషయమై శ్రీప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యను తీసికొని న్యాయము కలుగజేయుదురని విశ్వసించుచున్నాము.

ఆదిమాంధ్ర అభ్యుదయము

నేడు భారతదేశ మంతయు నిద్రనుండి మేల్కొనినది. నేడు సమస్తజాతులతో పాటు మనజాతియు మేల్కొనినది. ప్రతితాలూకాలోను సంఘములు నెలకొల్పబడినవి. దేశమున నేదోయొక మూలసభలు జరుగుచునే యున్నవి. ప్రతినభలోను అస్పృశ్యతాదోషము నివారించవలె ననెడివాకే కానినిజముగాముందడుగువైచి కార్యరంగమునకు దిగువారొక్కరును కనుపించరు పత్రికలలో తాటికాయంతేని యక్షరములతో అంటుదోషము బాపుడని ప్రకటించువారేగాని పాపుటకు యత్నించువారు లేరు. పూర్వమునుండి ఆదిమాంధ్రులు చండా

వీలర్డు మోటారు కారు బ్యాటరీలు
అన్నివిధములైన మోటారుకార్లకు అత్యంత ఉపయోగముగు విలర్డ్ పేటెంటు రబ్బరుమరలు లేక మానును వేరుచేయుట ఈ రెండు విధములైన బ్యాటరీలు అన్ని వ్యాపారస్థులవద్ద దొరకును. లేక ఈ క్రింద కనుపరచిన కంపెనివారివద్ద నేరుగా తెప్పించుకొనవచ్చును.
ది క్రాప్టన్ యింజనీరింగు కంపెనీ (మద్రాసు) లిమిటెడ్.,
మానేజర్లు:—బెన్టు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.,
పోస్టుబాక్సు నెం. 205 ఫస్టులైనుబీచ్, మద్రాసు.

"BREAK PILLS"
మునలివాండ్రను యావన వంతులుగా జేయును
పలంబ బడిన పీర్లమును గట్టి పరచును. ఎక్కువ సేపు బలమును కలుగజేసి సంసా సౌఖ్యమునకు అవకాశ మిచ్చును. కీరమునకు తేజస్సు కలుగ జేయును. ఎటువంటి శుభసంబంధమైన జాడ్యములైనను జేరజాలవు. 1 గంటలో పీటి కచ్చుత క్రిందికవరచి ఆనందమును కలుగజేసి శ్రీ పురుషులకు తనివి నొందించు వైరాగి చికిత్స. రసవివగంధకాదులు కలియలేదు. గొర్రాండ్లకైనను సంతానమును.
20 మాత్రలు సీసా రు 2.0-0 60 మాత్రలు సీసా రు 6.0-0.
సెగలకు జర్మనీట్యూబులు 80 పెట్టి రు 2.9-0. పోస్టేజి పేరు.
ఆర్య వైశ్య ఆశ్రమం, చికాకో సిటి, (గంజాంజిల్.)

ఆలమూరు పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

Stationers-Paper Merchants and Photographic Dealers,
26-27 Rattan Bazaar, Madras.

నిర్మలత, సరళత, సౌందర్యము

ఇవి అన్నియు మా వర్కషాపునందు తయారైన ప్రతి వెండివస్తువునందు గాంచనగును. ప్రతివస్తువు చేతితో తయారైనదే. స్వచ్ఛమైన వెండిచే తయారైనది. అందుమీద మా రిజర్వర్స్ డైమండ్ బ్రేడ్ మార్కు గల్గియుండును. అదియే దాని నిర్మలత్వమును సూచించును. పనితనము బహు చక్కగా నుండును.

ఎల్లప్పుడు మీ గృహమును మా వెండిసామానులతో నలంకరింపును. మీయింటికి నూతనప్రకాశమును, మీకు క్రొత్తవికాశము గలుగును.

మార్కెటునందు దొరుకు యిదేమాదిరి వస్తువులకంటె మాచే తయారైనవర్కషబడినవి శ్రేష్ఠమైనవని మీరే కనుగొనెదరు. తూకమునకు తగ్గ పరిమాణములు గల్గియుండును.

సురాజమల్ లల్లుభాయి అండు కో.,

బంగారు, వెండివస్తువులు తయారైనవ్యాపారు,
313, ఎస్టేట్, మద్రాసు.

బొంబాయి,
359 కాల్బడేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

రంగూన్,
134 మొగల్ వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
135 బిగ్ బజారు వీధి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

అవసర సెనేటు సమావేశము
(స్వీయవిలేఖరి)

బెడవాడ, నవంబరు 9:—సేటి ప్రాథమికాలము 8 X 0 టలకు యూనివర్సిటీ ఆఫీసుకు సమాపమునను సీ. యం. యస్. హాలునందు అవసర సెనేటుసభ సమావేశమైనది. దాదాపు 75 మంది సభ్యులు హాజరైరి. శ్రీ సభ్యులారాండ్రు ఇరువురిలో శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారుమాత్రము విచ్చేసిరి. శ్రీయుతి సీ. రామలింగారెడ్డిగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

సభ ప్రారంభమగుటకుముందుగ సభ్యులెల్లరు ఒకరినొకరు ఎఱుకపడువటుల వై సుచాస్సెలరు సభ్యులెల్లరు ఒకరినొకరిగ పిలిచి కరస్పర్సనముగావించిరి. ఆటువీమ్ముల సిండికేటుకు, అకాడమిక్ కాన్సిలుకు ఎన్నికలుజరిగెను. గెల్వినవారి నామము లభ్యుడే ప్రకటనకై తండ్రిద్వారా పంపియుంటిని. గెల్వినవారి నభినందించుచు వై సుచాస్సెలరు గారు మాట్లాడిరి.

తమ్మా లాంబయ్య పతకము

మీరటు కాలేజీ వై సుచాస్సెలరు వి. యస్. తమ్మాగారు రు 1500 లకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమున కొనంగి అందుపై వచ్చు వడ్డీతో "తమ్మా సాంబయ్యపతకము" అను పేరుతో నొక పతకమును ప్రకృతిశాస్త్రమునందు నిపుణుడగు వారికిచ్చుటకు యేర్పాటుచేసిరి. ఇందుకుగూర్చి సిండికేటువారు కొన్ని నియమముల సేర్పరచిరి. సెనేటువారు వందనములతో సదరు మొత్తమును స్వీకరించుటకును, సిండికేటువారి నియమములను అంగీకరించుచును తీర్మానించిరి.

నూజివీడు యూనియన్ బోర్డు

నూజివీడు యూనియన్ బోర్డువారు రు 200 లకు ఈవిశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమువారు రండులకు అంగీకరించిరి. ఇందులో రు 150 లు యూనివర్సిటీకి ముట్టెను. ఇప్పుడు యూనివర్సిటీ హెడ్ క్వార్టర్స్కు బెడవాడ నుండి పోనున్నది గనుక మిగిలిన రు 50 ల నిచ్చుటకు నిరాకరించిరిని సిండికేటువారు సెనేటువారికి తెలిపిరి.

బ్యూరో

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపు యూనివర్సిటీస్ బ్యూరో ఈ వై సంఘమునకు సంవత్సరచందా పదిపానుల నిచ్చుటకు సిండికేటువారి సూచనను సెనేటువారు రంగీకరించిరి.

పతకములు

మేజర్ ఆండర్సన్ గారి పతకము, సర్ ఆర్. వెంకటరత్నముగారు రెండుపతకముల సేర్పరచి అందులకు అయ్యెడి వ్యయమునకై కొంతసొమ్మును యూనివర్సిటీపరము చేసిరి. ఆ మొత్తములపై వచ్చురాబడి చేయింపదలచిన పతకములకు సరిపోనందున ఫౌండేషన్ ఫండ్ నుండి కొంతపడిన సొమ్ము రు. 34 లు వినియోగించవలయునని సిండికేటువారి సూచనను సెనేటువారు రంగీకరించిరి.

ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షాదారుములు

క్రొత్తపద్ధతిని 1920 నుండి ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షలకు జరుపుటకు ఖర్చు హెచ్చుననెను కారణమున ఆపరీక్షకు దరఖాస్తు చేయు విద్యార్థులవర్గముండి పుచ్చుకొనెడి రుసుమును హెచ్చు చేయవలెనని సిండికేటువారు సూచించిరి.

ఇదివరలో పరీక్ష కంత్తుకు రు 25/-లు. ఒకటవ భాగమునకు, రు 18/-లు, రెండవభాగమునకు రు 12/-లు. ఇప్పుడు పరీక్ష కంత్తుకు రు 28/-లు. ఒకటో భాగమునకు రు 12/- రెండో భాగమునకు రు 10/-లు మూడో భాగమునకు రు 20/-లు పుచ్చుకొనవలయునని సిండికేటు సూచించెను.

ఈ నూతన సంగీకరించవలెనని రివరెండ్ జాన్స్ ట్రస్ట్ గారు రుపపాదించిరి. డాక్టరు తిరుమూర్తిగారు బలపరిచిరి. ఐ. వి. యస్. నరసింహాచార్యులుగారు సవరణ ను ప పా దించిరి. వై విగమున హెచ్చు చేయు రూ డ ద ని స వ ర ణ యొక్క యుద్దేశ్యమై యుండెను అట్లే వికేషము ఖర్చు లేదనియు హెచ్చించుటకు కారణము లేదనియు ఆచార్యులుగారు నుడిచిరి.

కొంత పురుషోత్తముగారు సవరణనుబలపరిచిరి. ఇదివరకే రు 80,000 లకు వైన విశ్వవిద్యాలయము పరీక్షరుసుములో మిగిలినది. క్రొత్తపద్ధతి ననుసరించి ఇరుగుపరీక్షకు అదనముగ రు 1200 లు మాత్రమే అదననియు అందుకుగాను రు 4500 పనాలు చేయుటను అన్యాయమైయున్నది. ఇదివరకే చాలాభాగము తీయుచుండగ ఇంకను హెచ్చుచేయ కూడవలసి.

వైసు ఛాన్సెలరు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పుడు విచ్చికివషయములు చాల చేర్చవలెనని. పరీక్షలు చాలకాలము జరుగును. పరీక్షాపత్రముల సంఖ్య 45 నుండి 65 కు పెరిగినది. కాబట్టి వ్యయము హెచ్చునని నిజము, అందులకై పరీక్షరుసుము హెచ్చు చేయుట సంమంజసు.

కే. వి. ఆర్. స్వామిగారు-ఇదివరకే యూనివర్సిటీ పరీక్షలపై లాభము తీయుచున్నదనుట నిర్వివాదము. ఆంధ్రదేశము చాల బీదస్థితిలో నున్నది. చదువుకొను కొందరు విద్యార్థులు పరీక్షరుసుముకట్టబాలక గడపగడపతిరిగి యాచించి కట్టుచున్నారు. ఆట్టివారికి ఇంకను హెచ్చుచేయుట చాల కష్టముగనుండును. యూనివర్సిటీ లాభముతీయుట కేర్పడిన సంస్థకాదు. నిజముగ సొమ్ము కావలసియున్నదేని ప్రభుత్వమునుండి సంపాదించి యుత్పించుదము. అది సరియైన మార్గము.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు సవరణనెరించిరి. క్రొత్తరీతిని పరీక్షలు జరుపుట కెక్కువ వ్యయమగును. యూనివర్సిటీకి బాక్స్ సమునిండ సొమ్ము ఉండినగాని అన్ని విధముల విద్యాభివృద్ధి మార్గములను ప్రవేశపెట్టి అవకాశముండదు. మద్రాసు యూనివర్సిటీలో 5, 6 వేలు పరీక్షకు వచ్చెదరు. ఇవటనో 1912 నుండి మార్చిపరీక్షకు, 1246 సెప్టెంబరు పరీక్షకు హాజరైనారు. మనకు బాగుగ మూలధన మేర్పడవలయును. అదియుగాక యూనివర్సిటీ చదువు హెచ్చునని చదువులంటిదికాదు. బాగుగ డబ్బు పెట్టవలె చదువవలె అదితప్పదు.

సి. వి. కృష్ణారావుగారు సవరణను బలపరిచిరి. పరీక్షలలో నూటికి యేబదిపాపాలు తీయుట సరికాదు. కాబట్టి రుసుమును హెచ్చించరాదు. ఇతరమార్గముల ద్రవ్యమును సంపాదించుట.

ప్రతిపాటి సత్యనారాయణరావుగారు—మనకు ద్రవ్యములవసరమయినవో విద్యార్థులపై భారము చేయజనదు. ఇతర మార్గముల డబ్బు సంపాదించవలయును. 100-కి 25 మంది పరీక్షలలో నెట్టెదరు. మిగిలిన 75 మంది అనేక పర్యాయములు పరీక్షకువెళ్లెదరు. వారందరు హెచ్చురుసుమును చెల్లించుట కష్టము. ఈకారణమువలన హెచ్చించరాదు మరియు యూనివర్సిటీకి డబ్బుకొనుటకై విద్యార్థులకు బాధపెట్టరాదు.

డి. నరమూర్తిగారు స వ ర ణ నెడిరించిరి. ఇదివరకే గవర్నమెంటువారు ఆర్థిక సంఘము నొకదాని సేర్పాటు చేయ జూచుచున్నారు. ఆట్టి సంఘము నుడిచి మనము వాడించుచున్నాము. ఇట్టి సందర్భావస్థలో మనము రుసుమును హెచ్చించనివో ప్రభుత్వమునొక క్రొత్తగాను దొరుకునేమా.

వైసు ఛాన్సెలరు గారు ఇదివరలో కాన్వోకేషన్ గారు ము రు 8/-లు ఐనూలు చేయుటకై సిండికేటువారు సిఫారసు చేయగా సెనేటువారు నిలదనిరి. ఇప్పుడు దానినికూడ నిలదందురేని ప్రభుత్వమువారు మనపై యీ తీర్మానములను త్రివి ఆర్థిక సంఘము సేర్పాటు చేయదుకేమా. బాగుగ ఆలోచించుడు. కొద్దిపాటిగ హెచ్చుచేసినందుకు వేరగ ఆలోచించకుడు, అంగీకరించుడు.

సవరణ ఓడిపోయెను. హెచ్చుచేయవలెనన్న సిండికేటు వారి సూచన అంగీకరించబడెను.

పితాపురం మహారాజగారి కళాశాల

ఈకళాశాలయందు బి.ఏ. లో క్రొత్తగ తత్వశాస్త్రము నందు విద్యగలుపుచున్నందులకై కళాశాలవారిని మహారాజగారిని వైసు ఛాన్సెలరుగారు ఆభినందించిరి.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు
స్వామినాథశాస్త్రికృతము తెనులులిపి, తెలుగర్థములు శబ్దము మొదలగు విదుపుక్రమముల నెట్లు అనుబధర 3-0-0 తస్సధర 1. ఎస్. యస్. నగసింహం, బ్రయినింగ్ కాలేజీ, రాజమండ్రి

ప్రత్యక్షజ్యోతిషము

జననకాలము లేక ఉత్తరము వ్రాయుకాలము వయస్సు వ్రాసిపంపిన దశలుగల పూర్తిజాతకమునకు రు 4-0-0; ప్రశ్నలు 4-కి రు 0-12-0; సంవత్సరఫలితం నెలవారీగా వ్రాయుటకు రు 0-14-0; కుడిపాస్తముయొక్క ముద్రను కాగితముమీద వేసి పంపిన అన్ని సంగతులు వ్రాయుటకు రు 1-4-0. రూపాయిలో పురోట్లకు, ముందుగా పోస్టుబిల్లేలు పంపవలెను.
నేమాని వీరేశంకరసిద్ధాంతి,
జ్యోతిర్గణితాలయం, పేరూరు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

సోమవారము

కాశీకామము కాశీకామము సాధారణసభ:- నవంబరు 15 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 5-15 గంటలకు 8వ పునరుద్ధరణసభ జరుగును.

మద్రాసు క్రిస్టియనుకాలేజీ దినోత్సవము:- డిశంబరు 31 తేదీన డి. బి. ఎం. కళ్యాణ మండలియారు గారి యధ్యక్షతన జరుగును.

అవడి ఆరోగ్యశ్రమము:- మన్నారగుడి తాలూకాలోని 20 వింశము ఆశ్రమమున కొనంగబడెనది డా|| లక్ష్మీపతిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్:- ఈ బ్యాంకు యొక్క స్టాక్కులపై సభ నవంబరు 22 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 1 గంటలకు బ్యాంకుయొక్క స్టాక్కుల కాగ్యాలయముందు (అక్వినియస్మెంట్, ఫిలిల్ భవనములు) జరుగును.

జాతీయ ఆరోగ్య ఉపన్యాసము:- డా|| లక్ష్మీ పతిగారు నవంబరు 18 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు గవర్నమెంటు ముద్రాపాతముందు (మింటు బిల్డింగ్స్, చాకలిపేట) జాతీయ ఆరోగ్యముగూర్చి సినిమా ఫిల్ములను ప్రదర్శించుచు నుపన్యాసించెదరు.

చేదలు పట్టువాండ్రు గుడిసెలు కాలిపోవుట:- తిరువల్లికేనేటి మరంపుపూర్వీక గతి శనివారమురాత్రి నుమారు 31 గుడిసెలు కాలిపోయెను. నుమారు వెయ్యి రూపాయలు నష్టము గలిగెను. ప్రాణాపాయమేమియు గలగలేదు. అన్ని ప్రమాద పట్టు జరిగినో తెలియలేదు. (అ. ప్రె.)

ఒక యువకుడు కడుపునొప్పి బాధ భరింప లేక ఆత్మహత్య గావించుకొనుట:- రా. య. పేట ఆస్పత్రిలో ఒక యువకుడు కన్నులు అను 18 యేండ్ల యువకుడు అన కడుపు నొప్పి బాధ భరింపలేక గతి శనివారము సాయంత్రమున యెండ్రిని బలియించి ఆస్పత్రి విడిచిపెట్టి చింతాద్రవ్యములను తీసికొనిపోయి కేవల చెరువులో పడి చనిపోయెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నావారికి విన్నపము
కవి సంస్కర్తయు సామర్థ్యము కవిసంఘము ఆసాధారణము. రాజమహేంద్రవరము ప్రభుత్వము లోకమున లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారు వాగ్దేవతల సంస్కర్తలు మిత్రులు బండితులు పత్రికాసంపాదకులు బహుగ్రంథకర్తలు. వీరికవిత్వము పండితులతో పాటుగా పాదులగుటచే రచనపడెయ్యును. ఈ మహానుభావుని కవిత్వమునం దిత్తురసము పొంగిపొరలి పోవుచుండును. పంతులుగారిచే రచించబడిన గయోపాఖ్యానము మూలముల సంపాదించినందులలో సతిశయోక్తిలేదు.

ఆంధ్ర భాషాసాహిత్య లక్ష్మీనరసింహముగారు మహాపాకార మొనరించిరి.

డిశంబరు 3 వ తేదీన విజయవాడలో బ్రహ్మశ్రీ కాశీనాథుని వాగ్దేవతల పంతులుగారి దుర్గాకళామండలమునందు జరుగు కాన్యకేవల సంధర్మమున వాగ్దేవతల చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారిని సమచిరితించి సన్మానింపబడినది ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు విన్నవించుచున్నాను.

బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు

రాకపోకలు:- శ్రీయుత దేశోద్ధారక వాగ్దేవతల రావు పంతులుగారు నిన్న ఉదయమునకు జెజ్జవాడనుండి మద్రాసు కేటించిరి.

ఆర్. జి. శ్రీవ. జె. పి. డేవీ. గార్లు సేటియందును మనసు మద్రాసు వచ్చిరి.

పర్యాకిమిడి రాజువారు నిన్నరాత్రి మద్రాసునుండి పర్యాకిమిడి కేగిరి.

విశాఖపట్నం మునిసిపలు ఎలెక్షన్లకు లైసెన్సులు
స్వదేశకంపెనీలుండగా విదేశకంపెనీల కంత్తమాత్ర మొసగబడనూడదని తీర్మానించుచు విశాఖపట్నం ప్రముఖులు నవంబరు 7 వ తేదీన శ్రీయుత పి. వెంకటపతి రాజుగారి యధ్యక్షతన నోకబహిరంగసభ జరిపిరి.

సోమవారము 1898

సోమవారము మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర

వీక. సి. చవిత్ దాన్ అండు సన్స్

రత్నం, బంగారు, వెండిగలు వర్తకులు
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సిండికేటు ఎన్నికల ఫలితములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారి రిట్లు ప్రకటించుచున్నార:- ఈ నెల 9 తేదీన జరిగిన సెనేటు అసాధారణసభలో, డి. ఆర్. స్వామి, బ్రాహ్మ సత్యనారాయణ, పి. పి. వెంకటపతిరాజు, జయంతి సత్యనారాయణమూర్తి, ఎం. వెంకటరంగయ్యగార్లు.

అకడమికు కాన్సులు ఎన్నికలు

ఈ క్రిందివారు అకడమికు కాన్సులు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. జయంతి గంగన్న, డా|| ఎ. ఎల్. నారాయణ, డి. గురుమూర్తిగార్లు.

ఈ నెల 9 తేదీనుండి పై సభ్యులు 3 ఏండ్లవరకు ఆఫీసరులును నందురు.

కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

(స్వకీయవిలేఖరి)

జెజ్జవాడ, నవంబరు 10:- కాశీలో నెలకొల్పబడిన హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు (ప్రొవిన్సు సమూహ్యులైన ఇంటి శ్రీయుత పండిత మదనమోహన్ బాలరాజుగారి కార్యదర్శి శ్రీయుత పి. పి. గుండరంగారు వచ్చి ఇంటి ప్రముఖులతో సంప్రతించినారు. ఒక సంఘ మేర్పాటుచేయబడినది. ఈ సంఘమునందు శ్రీయుత పంతులు దాను త్రివిక్రమరావు, అయ్యదేవర కాశ్యపరావు, నూరిగి రామకేషయ్యచౌదరిగారు గలరు. శ్రీ యుక్తాధికారి గాగారు గొప్ప చందాను వాగ్దాన మొనర్చిరి శ్రీ దేశోద్ధారక వాగ్దేవతలరావుపంతులుగారు వెయ్యిరూపాయలను వాగ్దాన మొనర్చినారు. ఇంకను ఉత్సాహకరముగ ద్రవ్యము వసూలయ్యి తెలియుచున్నది.

మహారాణి యునైటెడ్ కింగ్డమ్ యొక్క 95 వ జన్మదినోత్సవము

16 వ తేదీ శనివారమున రాజమహేంద్ర

వరమున జరుగబడును

రాజమహేంద్రవరము, నవంబరు 11:- రాజమహేంద్రవరము నగర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి శ్రీయుత కోడేటి నారాయణరావుగారు ఈ క్రింది తిథివార పంపుచున్నారు. ఇంతకు పూర్వము చేయబడిన ప్రకటన ప్రకారము మహారాణి యునైటెడ్ కింగ్డమ్ యొక్క 95 వ జన్మదినోత్సవము రాజోవుశనివారము 16 వ తేదీన రాజమహేంద్రవరమున జరుగును. ఈ సందర్భమున శ్రీయుత పి. అంజనేయులు యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీయుత పంతులు న్యాయపతి నారాయణమూర్తి కలిగవత్రిక సంపాదకులు, నవంబరు 11 వ తేదీన రావు విశాఖపట్నం, పక్కలు మడుగంటి జగన్నాథశ్రీ, శ్రీమతి వేముగంటి పాపయ్యమ్మ మొదలగువారు యాసందర్భమున ఉపన్యసించెదరు. యునైటెడ్ కింగ్డమ్ బంగారుపతకము పోటీకిగాను 28 మంది వారు రచించిన పద్యరత్నములు పాటలు పండియున్నారు. 16 వ తేదీలో పున పోటీపరీక్ష ఫలితములు తెలుపబడును.

శ్రీ వీరేశలింగకవిసమాజము-కుముదవల్లి

ఈ సమాజముయొక్క ముప్పదిరెండవ వార్షికసభ యానెల 17 తేదీ ఆదివారం పగలు 2 గంటలకు భీమవరం వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత అల్లూరి రామకృష్ణారాజు (బి. యె.) గారి యాజమాన్యమున శ్రీరాజా కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుమొదలగువారు జరుపబడును.

THE MODEL TUTORIAL COLLEGE.

20, Sunkurama Chetty St.,
Near Central Y.M.C.A, Madras.

Telegrams: MODEL Telephone: 3783.

Classes for the ANDHRA UNIVERSITY
Inter Part 1 (English), and Parts 2, Groups 1, 2 & 3.

Commence on the 18th Nov.

The only College that offered instruction so far to the Andhra Students in English.

Wire Rs. 10/- and registrar your name.

For calendar apply to:-

J. N. CONSTANTINE,

Director & Warden.

ధీల్లీ నాయకుల ప్రకటనము

బాపట్ల పౌరుల యంగీకారము

(శ్రీ ప్రెస్ తిథివార)

బాపట్ల, నవంబరు 11:- శ్రీయుత కోడేటి నాయకుల యధ్యక్షతన జరిగిన బాపట్ల పట్టాకాంగ్రెస్ సభ యందు ధీల్లీ నాయకుల ప్రకటన కంగీకారము తెలుపబడెను. మరెయు నీసమయమున నాయకులకు కష్టముగలిగించువలన ప్రజలు చేయరాదని యుద్ఘోషించబడెను. దక్షిణభారతకేక ప్రతినిధులుగా శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభి నీలారాయణగారి కేదరు, పి. రంగస్వామిఅయ్యంగారి కేదరు నూచింపబడెను. (శ్రీ ప్రెస్.)

పూనా పౌరుల యంగీకారము

పూనా, నవంబరు 10:- రాజప్రతినిధి ప్రకటనము, దానికి ధీల్లీ నాయకుల విజ్ఞాపనమున : ర్పించుటకై శ్రీ పూనా మండలమున పూనా పౌరులమహాసభ జరిగెను. యల్. సి. కే. కారుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పూనా పౌరులలో ప్రముఖులు సభలో పాల్గొనిరి.

ఖైరీ విడుదల

రాజకీయ ఖైదీలను తమించి విడుదల మిక్కిలి యవసరముని భోపల్ కర్ గారు ప్రసంగించిరి. లాహోరు, మిరట్టులై డిల్లీ దేశభక్తులనియు, వారు విడుదలయగు వరకు సహకారము వీలుకాదనియు వారు చెప్పిరి. మహారాష్ట్ర దేశములో ప్రతివాడును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదియే యనియు, వికమత్వముకొరకు మాత్రము వారు అధినివేత ప్రతపత్నిని ఆహ్వానించుచున్నారనియు భోపల్ కారుగారు రనిరి. ఇతర ఉపన్యాసకులు రాండుపేటిల్ సమావేశములో హెచ్చు కాంగ్రెస్ వారులుండులెనని చెప్పిరి. సభను ముగించుచు 1917 సంవత్సరమున చేయబడిన ప్రకటన యిప్పుడు స్పష్టముగ జేయబడెననియు, ఆ ప్రకటన కేమియు చేర్చబడలేదనియు కో. కారుగారు చెప్పిరి. మన ప్రతిపక్షులు తప్పుమార్గమున నున్నారని యుజ్జవులచేయవలెననియు, అందుకు గాను భారతీయులందరూ వికమత్వము ప్రకటించవలెననియు వారు చెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెస్.)

డా|| సత్యపాలుగారి కేసుతీర్పు

వెంటనే విడుదల చేయబడుదురు

లాహోరు, నవంబరు 10:- రాజద్రోహమున ఉపన్యాసము గావించెనని డిల్లీ మేజిస్ట్రేటు డా|| సత్యపాలుగారికి విధించిన 2 సంవత్సరముల శిక్ష రద్దుచేయవలెనని ఆపీలు న్యాయమూర్తి జగ్గు ఆలీఖాన్ గారు విచారించి నేను తీర్పుచెప్పిరి. న్యాయమూర్తిగారు క్రిందికోర్టునా కొనగిన శిక్షను ఆహ్వానించుచు సత్యపాలుగారు యిప్పటివరకు అనుభవించిన శిక్ష చాలానని తీర్పు చెప్పిరి. డా|| సత్యపాలుగారు వెంటనే విడుదల కావలెనని. (అ. ప్రె.)

డా|| సత్యపాలుగారి అపీలు

లాహోరు, నవంబరు 9:- డిల్లీ మేజిస్ట్రేటుగారిచే రాజద్రోహమునకుగాను 2 సం. శిక్షవిధించబడిన డా|| సత్యపాలుగారు హెజ్జోర్టునందుచేసిన అపీలులో వాదములు పూర్తి అయ్యెను. సోమవారమునాడు తీర్పుచెప్పబడును. (శ్రీ ప్రెస్.)

16 వ ఆంధ్ర మహాసభ

అధ్యక్షులగు శ్రీ కె. కోటిరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము- ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము- దత్తమండలములు- వర్ణభేదములు- బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరసమన్వయ- శ్రీజనార్దరాచార్యులు

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీ కె. కోటిరెడ్డిగారి ఆంధ్రమునందే సుమారుగా గంటకుపైగా దీర్ఘమును, భావపూరితము నగు ఉపన్యాసమును గావించిరి. ప్రప్రథమమున తమిళమునందే కథనములుగ నెన్నుకొనినందులకు తమ కృతజ్ఞతను తెల్పించుచు నీ అధ్యక్షులవారు మిదివరలో ఆంధ్ర నాయకులైన పెక్కుమందిచే నలంకరింపబడియుండెననియు దేశసేవయందు, తదితర ఘనకార్యనిర్వహణయందును ఆశ్రయప్రభావితమైనవనియుచు భావులనేకులభిప్రాయించి యాసీరమును తమృధిసింపవలసినదిగా కోరినందులకు తామెరియు కృతజ్ఞులమనియు, ఇక్కార్య నిర్వహణమునకు మలయు శక్తి సామర్థ్యములు, గుణసంభవములు కార్యపరత్వము తమయందు లేదని గ్రహించియు, తగినంతవృద్ధి లేనందున అధ్యక్షపదవిని అంగీకరింపవలసినదిగా ఆహ్వానసంఘమువారు కోరిన కోరికను త్రోసిపెట్టినవారల కసౌకర్యము కలుగజేసినవార మయ్యెనని మేమాయన తలంపుతో నే నిందుల కంగీకరించితిని. ఇట్టి మహాసభలందు మామూలుగ ఆద్యక్షుల ఉపన్యాసములను వ్రాతపూరితముగా మీకు వినిపింపక నాకు తోచిన విషయములను నాల్గింటిని మీకు నివేదింప దలచినందులకు తమింప గోరుచున్నాను.

జాతీయదానధర్మము

మనదేశముం దేవభవ ప్రారంభించుట కైనను ముందుగా నొక మహానీయుని నామమును స్మరించుట మనధర్మమై యున్నది. లాహోరు కారాగృహముందు ఒక మహాత్ముని తాళమున కై ప్రాణపరీత్యాగ మొనరించి చరితార్థుడైన జాతీయదానధర్మ మనస్థైర్య చిరస్మరణీయుడు. ఆంధ్రదేశమున పండితప్రకాండలలో నొకరగు బ్రాహ్మణ వేదం వేంకటరాయరాష్ట్రగారి పేరు వినని యాంధ్రులు లంఘింపరు. వా రుభయభావలందును సమగ్రముగ పాండితీ ప్రతిభలు గలవారై ఉద్ధృతింధములను రచించి క్రితీ నాస్తింపినవారు. వారి మరణములన ఆంధ్రభాషకు ఆంధ్రదేశమునకును తీరని లోటు వాటిల్లినది.

తృతీయ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల విహించిన శ్రీ శ్రీ పానగంటి రామారాయణి గారిని మనము స్మరింపవలసియున్నది. రాజకీయములను వారికిని ఇచ్చట సమాజకీయములందు మరీకొందరగుట ఎట్టి అభిప్రాయభేదము లుండినను ఆంధ్రులలో గొప్పవాడగువాడు వా రొకరని చెప్పటం కంఠమాత్రమును సంభయము లేదు. వాడు గలిగించినవిలువలకు మనకు వాటిల్లిన సత్త మపరాధము.

రెండు ముఖ్యసమస్యలు

ఆంధ్ర మహాసభయందు గొడయింపబడిన విషయములను గురించి ఈసభలయందు నివేదికలో మహాసభావుల నేకులు చెప్పెను గాని ఆంధ్రరాష్ట్రము పైతము గావించియున్నాడు. రెండు ముఖ్యవిషయములపై ఆంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములపై ఆంధ్రముహూజములకు తమ మహాత్ములపై కేంద్రీకరించియుండిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రస్తుత మీ దేశమునం దాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి చాల కలవరము కలుగుచున్నది. రాయలసీమ యని చెప్పబడు కడప, కర్నూలు, ఆనంతపురం, బళ్లారి, చిత్తూరు జిల్లాలను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములనుండి ప్రత్యేకించినారను విషయ విభుడు పెక్కుమంది కలవరపెట్టుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఈవిషయమై నాయభిప్రాయము వికాసమునకిది తేలిసియే యందును. ఉత్తరసర్కారులవారు తలంపునట్లు ఈవిశ్వవిద్యాలయసమస్య మనదేశమునందు చీలికను కలుగజేసినదని తలంపబడును. ఏలనగా ఒక దేశములోనే, ఒక రాష్ట్రమునందే ఒకటికంటె పెక్కుమంది విశ్వవిద్యాలయము లుండవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయములు పెక్కుమంది రాష్ట్రముల నూత్ర మొకటి ఎందుకు కారానో తెలియకున్నది అంతమాత్రమున రాయలసీమవారు ఉత్తరసర్కారులనుండి వేరుబడుచున్నారని సంకయించుటకు కారణములేదు. స్వస్థలాభిమానము విషయములో రాయలసీమవారు రెండు సర్కారులవారును అంతియే. ఈయభిమానకారణమునకే విశ్వవిద్యాలయము ప్రస్తుతిము యాస్తికి వచ్చినది. రాయలసీమప్రతినిధులలో సగముమంది యాభిల్లుకు వ్యతిరేకులై యుండిరి. ప్రభుత్వమువారి బలముచేతనే బిల్లు అంగీకరింపబడినది. అందుచేత రాయలసీమవారు యీ దేశమునుండి వేరు పడెదరని మీరు యే మాత్రము భయపడ నక్కరలేదు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము రాయలసీమవారికి యెక్కువ సమావేశములో నుండుటచేతను పె.దేశ్ ఇంజనీరింగు విద్యుల చక్కగా నేర్పబడుటచేతను వాకల కష్టమై యెక్కుడు అనుభూతిగా నుండవచ్చునని

రాయలసీమవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకే రావలయునని కోరిననో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము మొట్టమొదట రెండు ప్రధానోద్దేశములతో సంస్థాపించబడినో ఆ రెండును త్వరలో సమకూరెడు పక్షమున రాయలసీమవారు తమకై తామె యిప్పటికి వచ్చుటకు యెట్టి ఆటంకములు ఉండవోవు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును వాంఛించుటకు కారణమేమో మాత్రభావమున, ఆంధ్రమునందే విద్య గరవులయు కేవలము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు వలె సాంకేతిక విద్యలమాత్రమే, నేర్పునట్టిదిగాక సాంకేతిక పాఠశాలవిక విద్యలు కెక్కువగా ప్రాముఖ్యత యొసంగుటయు అనునవి ప్రధానోద్దేశము. యిందులకు ప్రభుత్వ ధనమేగాక ప్రజల ధనసహాయమును ఆవిశ్వకముగలం జేసి పెక్కుమంది ధనాధికులకు ఆకరమున సర్కారులందు విశ్వవిద్యాలయమును సంస్థాపించిరి. అందుచే యీరెండు విశ్వవిద్యాలయ ప్రధానోద్దేశముల నెంత త్వరలో మీరు కొనసాగింతురో అంత శీఘ్రముగా రాయలసీమవారు మీ పక్షమున కరుడెంతురు. ఒకవేళ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు రాయలసీమవారు మీతో చేరకపోయినను ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు మీతో నేటిభవిష్యత్తుకుండుట కట్టి కారణములేదు. రాయల సీమవారికి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము శాశ్వతముకాదు యిప్పటికిని బిల్లు ఆమోదింపబడి యెనిమిది మాసములైనను యంతవరకును ప్రభుత్వమువారుగాని ప్రజలుగాని విశ్వవిద్యాలయమునుగూర్చి ఎట్టి గట్టిప్రయత్నమును గావించి యుండిలేదు. సాంకేతిక సాహిత్య విద్యాప్రబోధములకు అనుకూలముగా నుండెడి విశాఖపట్టణమునందు విశ్వవిద్యాలయము నెలకొల్పబడినందున స్వల్పముగ ఖర్చులు ఎక్కువైనను రాయలసీమవారుగాని తదితరులుగాని దాని నంతగా పాటింపక తమ విడ్డబు నుద్విగ్రహరవులను దేశమునకు జేయకము.

ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునుగూర్చి పెక్కుసంవత్సరములనుండి పలుతావుల పలుతెరంగులకు నర్చు లనేకములు గావించబడియున్నవి. ఈవిషయమును గురించి మనము కొంతకాలము నుండి చిక్క-లియుపేక్షను, అశ్రద్ధను వహించియుంటిమని చెప్పకతప్పదు. కావున నికనైనను ఈ విషయమై మనముగట్టిగ కృషిసల్పవలెను.

ఉత్తరసర్కారులలో ననేకమంది స్నేహితులు రాయలసీమవారు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రతిహేతుముగ నున్నారనిన్ని, అందులకు ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమునకు సమృద్ధింపరచియు తలంపుచున్నారు. అనేకవిషయములందు ఉత్తరసర్కారులవారు రాయలసీమవారిని అణగదొక్కవలయునని మాచినప్పటికిని రాయలసీమవారికి ఆంధ్రరాష్ట్రము మదరాసు రాష్ట్రమునకుంటే పీనముగ నుండవోదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు కృష్ణాగోదారి ప్రాజెక్టులవలె కృష్ణా కుంగభద్రా ప్రాజెక్టులు విస్తరింపజేయుట కెక్కుడు అవకాశముకలదు. కృష్ణా కుంగభద్రా ప్రాజెక్టు వచ్చిననో ప్రస్తుత మేమేట వర్షాభావముచే కాటకములబడి కుండుచు కటకంబడుచుండునాలుగైదు జిల్లాలలోని వీరజనులకు మహాపకారము గావించినట్లును. అట్టి ప్రప్రధానముగ ప్రాజెక్టును ఏనాడీ ఉత్తరసర్కారులవారు ప్రతిఘటించెదరో యానాడు రాయలసీమవారు మీతోనుండి తొలగిపోవుటకు ప్రయత్నించెదరు. కాని, అంతవరకును నా స్వల్పపు ప్రయోజనములకై తొలగిపోదు. రాయలసీమయొక్క ఆర్థికస్థితి నభివృద్ధిజేయుటకు సర్కారులవారు రద్దుతగులంతవరకు రాయలసీమవారు ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి చీలిపోరని నేను ఘంటాపథముగా నొక్కిచెప్పగలను. కావున ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణకృషిని ఉపేక్షింపక, తగినశ్రద్ధతో వెంటనే కార్యమునకు గడంగగోరుచున్నాను. నేను ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును గోరునది. భాషాప్రయత్న రాష్ట్రభజన నూత్రము ననుసరించియే గాని ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక స్వక్రిత్యముకలదను హేతువుచేగాదు. మన సామాన్యమాతృభాషయగు ఆంధ్రమునందే విద్యగలవలెనవలెను. పరిపాలనావిషయముల సర్వమును ఆంధ్రములోనే నిర్వహింపబడవలెను. దేశభావలయందు సర్వవిషయములను నిర్వహింపబడిననీగాని ప్రభాపరిపాలనము జరుగముగాంచబాలదు. ఆంగ్లము సామాన్యభాషయగుట సాధ్యముగాదు. రాష్ట్రమునకు సంబంధించినంతవరకు, అంతరంగిక పరిపాలనాని సర్వవిషయములను ఆంధ్రమునందే జరుపబడవలెను. భారతదేశ సామాన్యభాషగా హిందీ యుంతునప్పుడు, విదేశములలో వ్యవహరించుటకు ఆంగ్లభాష అవశ్యకముగా వచ్చును. నేటికిని తెలుగుభాషయందు వ్రాయబడిన తీర్పులనేకముగా

గలవు. ఆంగ్ల భాషయందు వ్రాయబడిన దీర్ఘుల కవి ఎంతమాత్రమును తీసిపోవుటలేదు. మన ఆంధ్రరాష్ట్రమునకుంటెను విస్తీర్ణముందును, జనసంఖ్యయుందును చాలాస్వల్పమైన ప్రదేశములకు ప్రత్యేక రాష్ట్రాధికార మొసంగబడినది. అటులైననో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకాటంక మేమిగలదు ప్రత్యేక రాష్ట్రనిర్మాణమునలన వ్యయపథికమని కొందరి నాదన. రాసురాసు ప్రభుత్వోద్యోగులకు ప్రస్తుతమునువలె అత్యధికమున వేతనము లొసంగబాలము. అటులైనప్పటికిని మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమునలన కలుగులాభము లింతకంటెను అత్యధికము. మహాసభావులు ఉత్తర సర్కారులవారు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమునకై కృషిసల్పు భారమును వహించిన రాయలసీమవారిని బడంబడునట్లు జేయుభారము నా భుజస్సంగములపై నిడుకొనగలను. (వినుడు, వినుడు, హర్షధ్వనులు)

తెలుగుజిల్లాలలో నుండు ఇన్స్టిగేషన్ ప్రాజెక్టుల నభివృద్ధి పరచిన ఆంధ్రమండలములు భారతదేశములోని తదితర రాష్ట్రములన్నిటికంటెను గూడ చాలా అభివృద్ధికి రాగలగును. కృష్ణాగోదారినినదుల నీరు చాలావర కింకను వృధాయగుచున్నది. ఆ నీటినింతను వర్షాభావముచే కాటకముల బాలగుచుండు యితర ప్రాంతములవారి ఉపయోగించునట్లు ప్రాజెక్టుల నిర్మింపవలెనని మనము చిరకాలమునుండి ఆందోళనగావించుచున్నను యిప్పటికింకను ప్రభుత్వమువారు “విచారణలు” జరుపుచునేయున్నారు. వారిలోపముల నంగీకరింపజేయవలెనన్న ను వారిని నమ్మించవలయుననిను అది సాధ్యమగుపరిగాదు. రెండుమూడు సంవత్సరములలో నీ ప్రభుత్వము మారిపోగలదు. అప్పుడు మనవారధికారము వహించినంతనే ఈ విధానముల నన్నిటిని అమలులో పెట్టింపవచ్చును. కృష్ణాగోదారిమండలములందు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తిజేయుట సాధ్యమైనవని, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముజరిగిననో నీరాష్ట్రమును భారతదేశములో నెల్ల అగ్రభాగమునకు గొనివచ్చుట కనుక శయ్యగలవు. కావున మీ రీరాష్ట్రనిర్మాణకృషికి గడంగింపవో మా పథని మేము నిర్వహింపగలము. (హర్షము)

ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకంగీకరించియున్నాడు. రాష్ట్రములులోనికీ వచ్చువచ్చుటికి కొన్ని సంవత్సరములు పట్టిన పప్పటికిని ఆంధ్రులన్నింజుకీయ కత్తులవారును ఈ విషయములో నేటిభవిష్యత్తు, ధనవ్యయమునకైనను వెరువక, రాయభారమునకై యింగ్లండువెళ్లవలసివచ్చినను సంసిద్ధులైయుండి ఈ మహాత్కార్యమును వెంటనే, దీక్షితో కొనసాగింతురని నమ్ముచున్నాను.

సంఘసంస్కరణము

పై నువహించిన రెండు విషయములపై మనలో నెట్టి యభిప్రాయభేదము లుండవలెను. కాని ముందు విడింపబోవు సాంఘిక విషయములందు అభిప్రాయభేదము లుండుట సహజమే. కాని ప్రత్యేక సంఘసంస్కరణకై జరుపబడవలసిన ఆ విషయముల నీ సభలో తేల్చి నూతనశక్తికై మెనది. స్వరాజ్యముపై నునక, నిట్లు మన ఆభిలాష యుండెడివత్తుమన, స్వరాజ్యవాంఛ తీవ్రముగా మన మనము లంబుముకొనినయెడల మన సంఘముందు కొన్ని వార్షులు జరుగునూతనశక్తికై మెయ్యునది. మనసంఘములోని లోపములు సవరింపబడవలెననియు, స్వరాజ్యము ఆవిశ్వకముగాదని గాని, స్వరాజ్యమునకర్హులము గామని గాని, స్వరాజ్యప్రయత్నముల ని. పవలయుననిగాని తలంచవారిలో నేనొకడుగాను. “పచ్చినదింప గాని పెండ్లిగాదు; పెండ్లియైనగాని పిచ్చి నుదురదు” అను రీతిగా నుండును. రెంటికిని కొంతస బంధముండుట నిజమేగాని రెండును స్వతంత్రముగా జరుగవలసి ననే. ఒకదానికై రెండవదానిని నెలకు బనిలేదు. మనలను పిల్చిపిచ్చిజేయుచున్న కొన్ని దురాచారములు నశించినగాని మనకు నిజమైన స్వరాజ్యము రాదు.

కులభేదవిచారణ

ఈవిషయమునందు బ్రాహ్మణులను నిందింప బనిలేదు. బ్రాహ్మణులను సంక్షితుల జేయుటకై నేనీవిధముగా చెప్పటలేదు. సమయము వచ్చినపు డెవరైనను ఎదిరించుటకు నేను వెనుది సెడివాడను గాను. పూర్వకాలమునందా శ్రమధర్మములసంఘమునకు ప్రయోజనకారిగానే యుండి యుండవచ్చును. కాని అప్పటి పరిస్థితి నేడు సంప్రద్యముగా వారినవి. మానవదీనిలము పలనము వహించినదై పెక్కు కష్టముల మారిపోయినది. ప్రతికలమునాగిం బానోదయ మగుచున్నది. ఇట్టికీతి కులభేదములు పెచ్చుగల్గుట పెట్టుకొనుటవలన లాభి మిగులుంతయులేదు. ఈ కులభేదమునకు బ్రాహ్మణులూ, బ్రాహ్మణేతరులూ కారకులు? ఎవరైనప్పటికిని వీని నిట్లు నిలిపియుంచుటకు ఉభయములు భాద్యులే. కాని ఈదేశమునందు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మెంతవని జేసిన పప్పటికిని అనేకకార్యములందు ప్రజలందరను బ్రాహ్మణులు చెప్పెదవలసివే విచారున్నాడు. కావున ఈ వర్తవ్యసభను స్థాపించవారిని నిందింపబనిలేదు. దీనిని నిలువబెట్టుట కిరువురును బాధ్యులే. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఈ కులభేదములు నశియొనవి

కావని తోచినచో వెంటనే నానిని బోదోలవలయునని నా ప్రార్థన. బ్రాహ్మణుల కింకను ప్రజలలో పలుకుబడి యధికము గానున్నందున విద్యావంతులగు వీరలు కులతత్వభేదములవలన దుష్కృత్యముల గమనించి సంస్కరణమునకు బూనుకొనవలయునని నా ప్రార్థన. దేశమంతట బ్రాహ్మణులీ మహాత్మ్యార్థమునకు బూనిన బ్రాహ్మణేతరులు తదితర జనసామాన్యములకు యివ్వల సడచుటకు తయారుగానున్నారు. ఇట్టివిషయములందు స్వవిషయమునకు కష్టముల లేకపోలేదు. బ్రాహ్మణులకుండే కష్టములన్నియును ఈ విషయమునందు బ్రాహ్మణేతరులకు కలవు. పంపములకు సమానహక్కు లిచ్చుటకు బ్రాహ్మణులకంటె బ్రాహ్మణేతరులకే అటంకము లధికమని నానమ్మకము. కావున ఈ సంస్కరణముందు బ్రాహ్మణులే ముందంజ వేయగలరని నా నమ్మకము. ప్రజాపరిపాలనపు స్వరాజ్యప్రభుత్వముల నాశించినచో ప్రస్తుతము సర్వాధికారమునకు కల భేదములను నశింపజేయవలెను. బ్రాహ్మణేతర కక్షలలో నాకు నమ్మకము లేదు. బ్రాహ్మణులను, సంఘముగ తొలగించినప్పటికిని, బ్రాహ్మణేతరులయందే అనేక కక్షలున్నవి. కమ్మ, రెడ్డి, కాపు, బలిజ, తెలగ మొదలగు తెగ లేనియో అంతర్విభేదములు కలవైయున్నవి. విద్యావంతులగు బ్రాహ్మణులే ఈ కులకక్షలనున్నట్టిని రూపుమాపుటకు బూనుకొనవలెను. ఈ విభేదములనెల్ల అంతరింపజేయవలెనను విశ్వాసము గల బ్రాహ్మణు లీయుద్ధమునకు కృషి సలిపెడి పక్షమున, అట్టివారి దేశమున కత్యంతమహోపకృతి గావించిన వారై, దేశీయులకృతజ్ఞతకు పాత్రులయ్యెదరు. వారిదివరలో దేశమునకు మేలొనర్చియున్నారు. ఇకముందును చేయగలరు. కావున బ్రాహ్మణులే దేశమునకంతకును మార్గదర్శకులు గావలయునని కోరుచున్నాను. సర్వేశ్వరుడు పుట్టుకతోడనే మనకి కులభేదములను కలగజేయలేదు. పూర్వనిత్రను పరిశీలించినచో ప్రతిదేశమునందును, పాశ్చాత్యఖండమునందునూడ, పూర్వమే దోయకవిధ మగు వర్ణభేదము లుండకపోలేదు. కాని వారు వానినెల్ల సంస్కరించుకొనుచున్నది. ఈ కులభేదము లెప్పుడు నశించునో, అస్పృశ్యతయును, హిందూమహమ్మదీయ భేదములును అపుడే అంతరింపగలవు. ఇయ్యది అదర్శనీయమగు గొప్ప సంస్కరణమైనను తుద కస్పృశ్యతనైనను బోదోలవలెను. అస్పృశ్యులను వారు దేవుని సమక్షమున కరుదెంచుటకెట్టి యాటంకములుగాని యుండరాదు. జన్మింపకుమువారు తాము బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధుల మని చెప్పుకొనుచున్నారు. ఈ విషయమై బ్రాహ్మణేతరులందే చాలా భేదములు గలవు. కులభేదములను బోగొట్టు ప్రధానోద్దేశముతోడనే బ్రాహ్మణేతరోద్ధమము మొట్టమొదట సంస్థాపింపబడినది. కేవలము బ్రాహ్మణకులభేద మంతరించినను బ్రాహ్మణేతరులం దెన్నియో కులభేదము లుండగలవు. కావున అట్టి కులభేదము లన్నియు సంపూర్ణముగా రూపు మాయనలెను. బ్రాహ్మణులీ యుద్ధమునకు పట్ల యుండేత్త వహించినచో నా నల రాచకీయముగా దేశములో వారి హక్కులు, పలుకుబడి నశింపగలవు.

శ్రీజనోద్ధరణము

పశ్చిమదేశములందు ఆడువారికిని, పురుషులకును జరిగెడి సాంఘిక సమరమును గమనించినవా రెవరుగాని, ఇచట మనదేశమున శ్రీలలో కలుగుచున్న సంచలనమును వీక్షించువారందరును ఈ విషయములో మనమెంతయో అన్వేషవంతులమని చెప్పకమానరు. శ్రీలకు పురుషుల కిట్టి సంఘర్షణముండుట భూజమని నేనెన్నటికిని నమ్మజాలను. వీరినిరవురను ఈశ్వరుడొకటిగ్గనే సృజించెను. హిందువులకి సంధర్మములో అర్థవార్తీశ్వర రూపము ప్రబలమగు ఆధారము. మనదేశములోని శ్రీలు ప్రత్యేకసభలు గావించి యాంధోళన సలుపుట కేవలము కారణముండవలెను. కావున వారికొరతలేమియో గ్రహించినానిని దీర్ఘకపోయినచో పశ్చిమఖండములోనున్న సభి ధర్మము మనకు నురాకత పుదు. ఈ సంఘర్షణమునకు పశ్చిమదేశములోని పురుషులే కారణము. మనదేశమునందును పురుషులే కారణము కాగలరు. పశ్చిమదేశములందీ శ్రీపురుష సంఘర్షణమున నివారించుటకు పూయములను వెతకుచున్నాము. మనదేశమున కీరు యెచేడి పాశ్చాత్య శ్రీలకు గాంచి. మన యాడువారు వారి కెంతటి స్వాతంత్ర్యము గలదోయని ధ్రువబెందుట సహజము. నిజ మలోచించిన పశ్చిమ దేశములలో కంటెను మన దేశమునందే శ్రీలపై యభిమాన, గౌరవ ముగూర్చుట మెందు. పశ్చిమదేశీయులు పైకి ఆహంబరముగా కరస్పర్శలతో మెలగవచ్చు నేగాని నిజమగు గౌరవాభిమానములు మనకంటెను స్వల్పమే. కావున శ్రీల యవసరములు వేరు, పురుషుల యవసరములు వేరు. అని పశ్చిమదేశ శ్రీలు తెప్పెడి శ్రీ పురుష విభేదవాదమును గాంచి మోసపోవలదని సాచ్చరించుచున్నాను. శ్రీ పురుషులెవరును సంసారమునందు తమిరును విధులను యధారిత నిర్వహించు కొనుచుండినచో నీ సమస్య తీరిపోవును. పశ్చిమదేశములందు అరిక స్వాతంత్ర్యము కొరకు శ్రీలు పోరాడుచున్నారు. శ్రీలు స్వతంత్రముగా ఆధిపత్యమువలసిన యవసర మెప్పు డేర్పడుచున్నచో దేశమున

కృష్ణ మహాకష్టము కలుగుచున్నది. శ్రీపురుషులు స్వతంత్ర సంపాదనకు గడంగిన ఆమెరికా మొదలగు దేశములందలి వివాహములు ప్రేమైకసాధనములుగ నుండుట చాలకష్టమగుచున్నది. అచ్చటి దుస్థితిని నేనిపుడు వివరింపబనిలేదు. వివాహసంబంధములో, సంసారములో మన మనుభవించుచుండు పాశ్చాత్యులనుభవించుచుండుట లేదు. అరికవిషయములనుగూర్చియే పశ్చిమ దేశవాసుల కీతిక్కులు గలుగుచున్నవి. అందుచే మన మే శ్రీలకు సమగరవాధికృత లాపంగవలెను. మనదేశములో శ్రీలయందుండు ముగుణపుంజముచిర కాలాను గతము అట్టి గుణసంపద మరీ ఏదేశ శ్రీలయందుగాని లేదు. కావున వానిని పోషించుకొనుటా వశ్యకము.

అహ్యసంఘాధ్యక్షుల శ్రీ సి. కె. రెడ్డిగారు తమ ప్రసంగములో దేశసేవ జేయు మహానుభావులందరును స్వప్రయోజనములకై పాటుపడుచున్నారు గాని నిజమగు పరార్థచింతతో గాదని నుడివరి. ఏదేశమునందుగాని, ఎట్టిగొప్పసంఘమునను లోపములు గలవారు, స్వార్థపరులు కొందరుండకపోరు. కాని ఆంతమాత్రముచే నాయభిప్రాయమును సర్వసామాన్యముగ అందరకును వర్తింపజేయుట కడు సాహసము. కావున శ్రీ రెడ్డిగారు తమ సారబాటును సమర్థించుకొనెదరని నమ్ముచున్నాను. కాంగ్రెసులో నేమి, తదితర సంస్థలలో నేమి స్వార్థమును పిడి, పరుల శ్రేయమునకై పాటుబడెడివారందరో యుండుటలేదా? బ్రాహ్మణులందుగాని బ్రాహ్మణేతరులందుగాని స్వప్రయోజనము నాశించువారు కొందరు గలరనుట నిత్యమేగాని అట్టివారి సంఖ్య చాలా స్వల్పము. ముఖ్యముగా మనదేశములో కీతము, బలైయులు లేక ప్రజాసేవ జేయువారి కష్టము లిన్ని యన్నియని చెప్పవలెను. అట్టి ప్రజాసేవకు లందు ప్రతివారును దోసగు లెన్నుచుండురు. చేసినసేవను మెచ్చుకొనువారు చాలా అరుదు. పనిజేయువారిని విమర్శించెడివారే యుండరు. చేసినకొలది సేవనైనను మరుసమాడదని నాయభిప్రాయము. శ్రీ కొశం రెడ్డిగారుగూడ అచే యభిప్రాయము గలవారని నమ్ముచున్నాను. కులభేదములను అంతరింపజేయు విషయములో వారికి బ్రాహ్మణులపై గాని, బ్రాహ్మణేతరులపై గాని, కాంగ్రెసువారిపై గాని ప్రత్యేకముగా నెట్టిద్వేషమును లేదు" అని పలికిరి. (పూర్వ ధ్వనులు)

అతిమూత్రమునకు శాశ్వతనివారిణి

తిరునల్వల జిల్లా కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు ఎగ్జ్యూరునందు, వానల్పురోడ్డులో నెం 5 రు ప్రాస్పెక్టును కాలేజి యందు కాలరమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారిచే వ్యాధులు అద్భుతముగా కురుర్పబడి, విస్తారముగా ప్రకటింప బడుచున్న వాటిని పరిశీలించి, నిజము కనుగొనుటకై అతిమూత్రవాధి యున్నదని వి. ఎమ్. ఎస్. ఆఫీసుచే తెలుపబడినట్టి రోగిని వారియొద్దకు చికిత్సకై పంపిరి. పండితులవారి కవిప్రవర్తన ప్రారంభమునందు లాభకారి కాకపోయినది, అయితే వారును రోగియు ఒకరి నొకరు బాగుగా గ్రహించినతరువాత రోగి నైర్దుని సేవకునరించి చక్కగా ప్రవేశించెను. మిక్కిలి అత్యర్థ కరమైన సంగతేమన, మూత్రమునందుండినట్టి 10 దినములలోనే పూర్తిగా నిలిచిపోయినది, తరువాత కొన్ని దినములవరకు చికిత్స సాందినపిమ్మట పూర్తిగా కుడిరినది. సదరు పండితులవారే కుష్టవాధికి సంబంధించిన గడ్డ కనన్దిలిలో నున్నపుడు అద్భుతముగా కురుర్పబడుచున్న పాశ్చాత్య డాక్టరును స్వామివారికి మతసంబంధమైనట్టి గలదు. తన పూజాగృహమునందే బ్రాహ్మణము నిచ్చుటయందు పారికి సమ్మతముగలదు. ఇందుచేతనే రోగి వారియొద్ద యొద్దకు పోవ అవసరమగుచున్నది. వారు చిక్కు-వ్యాధులకు లేక కఠినవ్యాధులకు మాత్రమే చికిత్స చేయుదురు. వారు స్వలాభముకంటెను ఆయుర్వేదోపధములందు గల గుణములను వెలిపుచ్చుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశ్యము. వారి పరుమానమును ధర్మకార్యములకై వినియోగించుచున్నారు. వారియొద్ద ఆపురూపమైనట్టియు మిక్కిలి విలువగల బ్రాహ్మణములు గలవు. ఆయుర్వేదోపధములయందు వారికి గల అపూర్వమైనట్టి, అద్భుతమైనట్టి జ్ఞానమును బాధపడుచున్నట్టి వీధులకు కూడ ఉపయోగపడునట్లు చేసిన ప్రజలకు గొప్పమేలుగ నుండును. ఈవిషయము గవర్నమెంటువారిచే యాదించబడవలెను.

సి. కృష్ణస్వామిరావు

నాడియా మండలములో అరెస్టులు

గ్రామపునర్నిర్మాణ ప్రచారకుడు అరెస్టుకాబడుట కృష్ణాపూర్, నవంబరు 9:—దేశబంధు గ్రామపునర్నిర్మాణసంఘప్రచారకు డగు గోపెన్ ముఖర్జీ అనునతడు సినిమా ఫిల్ముల సహాయముతో గ్రామాదులందు గ్రామపునర్నిర్మాణ విషయమై ప్రసంగములు చేయుచుండ పోలీసువారు ఈతనిని నెక్స్టు 12-4 క్రింద అరెస్టు జేసిరి. ఈతడు పసింపినగృహము లన్నిటిని పోలీసువారు సోదాజేసిరి. శ్రీ ముఖర్జీ నాడియాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు. నాడియామండలకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి, సహాయకార్యదర్శి విద్యార్థులసంఘముయొక్క కార్యదర్శి, వీరలందరు ఇంతకు పూర్వమే అరెస్టుకాబడి నె. 12-4 క్రింద ప్రాసిక్యూటు చేయబడిరి. విద్యార్థుల సంఘాధ్యక్షుడును మరి 12 మందిని ఇండియన్ పీనలొడు నె. 147 క్రింద ప్రభుత్వమువారు ప్రాసిక్యూటు చేసియున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

డాక్టరు మూంజిగారి పర్యటనము ఏలూరు, నవంబరు 10:—డాక్టరు మూంజిగారు జగత్ నారాయణులుగారు గణేశ దామోదర సవర్నాధుగారు నిన్నటిదినము ఇచ్చటికివచ్చిరి. డాక్టరు హార్దికరుగారుహుడయిచ్చటికి వచ్చియుండిరి. గాంధీబాటయ పాఠశాలయందు బాటియ పతాకోత్సవమును హార్దికరుగారు జరిపిరి. సాయంకాలము హిందుమహాసభ ఉద్దేశములుఅదర్శములనుగురించి డాక్టరుమూంజి దిల బి మోహన్ రామచంద్రరావుపంతులుగారి ఆధ్యక్షతను ఉపన్యసించిరి. ఏలూరులో హిందూమహాసభ బ్రాంచిని స్థాపించుటకై పనిచేయ దంశు నారాయణరాజుగారు వాగ్దాన మొనరిరి. (ఆ. ప్రె.)

మీ చర్యము పగిలినదా?

జామ్-బక్-చే త్వరలోనే దురదగా నున్న మొటిమలు, గోకుటచే గలుగు గాయములు ఎక్కిమా వగైరాలు కుదుర్చబడుచున్నవి మీ చర్యము కఠినమునందు చాలభాగమువరకు మూయబడక యుంచబడుటచే త్వరలోనే గాయము, వ్యాధి వగైరాలచే బాధపడుచున్నది. ఎండలచే మాడ్చబడుచున్నది. గాలిచే కఠినమగుచున్నది. క్రిములుకొటికి, విషపూరితముగా చేయబడుచున్నది. కనుకనే వ్యాధి పగిలిన చర్యములోనికి ప్రవేశించుచున్నది. మొట్టమొదట చిన్న గాయము, మొటిమ, లేక గోకుటచే గలుగు గాయము గల స్థలము కొన్నిరోజులలోనే భయంకరమైన ఎక్కిమా, వ్రణములు, విషపూరితమైన తుండ్లు లేక తామర వగైరాలుగా మారును. మీ చర్యము క్రొత్తగాను, ఆరోగ్యముగా నుండుకొనుటకు, కురూపిగా చేయునట్టి వ్యాధులనుండి చర్యమును రక్షించుటకును, కొంచెము వ్రాముగా నున్నను లేక వాపుగా నున్నను జామ్-బక్-ను ఉపయోగించవలెను. ఈ నిర్మలమైన తైలమునందు గల అమూల్యమైన ఓషధి సారములు నూత్నరంధ్రములలోనికి ప్రవేశించి, లోక నుండునట్టి చర్యములను పరిశుద్ధ పరచుటకు కత్తిని గలిగియున్నది. జామ్-బక్ విషక్రిములను నాశనమొనర్చి, వాటిని బహిష్కరించుచున్నది. త్వరలోనే బాధను, జలను పొగొట్టి, తీవ్రవ్యాధులనుండి దుష్ప్రధానములను బయటికి త్రోసివేయుచున్నది. మరియు నూతన, ఆరోగ్యకరమైన చర్యమును పెరుగునట్లు నర్తనపుచున్నది. జామ్-బక్ నందు జంతువుల శ్రావ్య చేరుట లేదని పూచీ ఇవ్వబడుచున్నది. ఇది చర్యమునకు శాస్త్రోక్తముగా అప్పలమైన ఓషధులచే తయారుచేయబడిన తగిన బ్రౌపధము. ఎక్కిమా, వ్రణములు, పస్టిస్సాయువులకు సంబంధించి బాధలు, చెమట పొక్కులు, దోలిన తీట, చెమకాళ్లు, విష సంబంధమైన గాయములు, మంగళకర్తిచే గలుగు గాయము, తామర, ఉష్ణముచే గలుగు కురుపులు, వాపులు, మొటిమలు, గోకుటచే గలుగు గాయములు, గడ్డలు, మూలము, అడుచుపుండ్లు, పురుగుకాటు, వగైరాలకు జామ్-బక్ ఔషధస్థినిధమైన నివారిణి, అందరు కెమిస్టులు బ్రౌపధకాణాదారులు జామ్ బక్ను పెట్టె 1 కి ట్టు 1, ట్టు 2-4-0 వంతున విక్రయించుచున్నారు. ఏజెంటు:—మెసర్యు దాదాఅందుకో, వైదాబాబు రోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రస్తుత స్థితి

బెన్జోన్ నెల్సన్ ప్రభువుగారు హిందూ దేశమునకు చేరిన పాత్రను తొలగించుటయే, స్వరాజ్యప్రకటనయొక్క ముఖ్య దృష్టిమంది, ఇండియా మంత్రిగారిటీ నలు నుడివిరి. బర్మో-హెడ్డు ప్రభువుగారు ఇండియా మంత్రిగారి నన్ను పుడేమి, పిమ్మటనేమి, అధినివేశస్వాతంత్ర్యవాదాన మొకటి కల దని గుర్తిపించుటలు, వారి ప్రసంగములు తెలుపవలయును. ఎంతవేరటికిని వారు బ్రిటీషు బ్రష్టిధర్మమును నిరూపించుచు, బ్రిటీషువారి ఆధిక్యము తొలగినచో, హిందూ దేశము నందు కట్టల మేర్పడవని చాటుచుండిరి. పైమను కమిషను నిరూపకమునకు కారణభూతులు వీరె శుద్ధ శ్వేతసంఘము గాని, హిందూ దేశస్థిని విచారింపజాలదని, వీరు నిర్ణయించిరి. ప్రభువులనభిలోపీ రిటీవల దెలిసినట్లు, పైమనుకమిషనువా రెట్టి యభివృద్ధిని సూచించుటకు మారుగ, ఉన్న సంస్కరణములనుగూడ ఊడబెరికెదరని, ఏరాశపడిరి. స్వరాజ్యప్రకటనమువలన, తమ యాశలు భగ్న మయినట్లుల వీరికి దోచెను. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము ఇప్పుడేగాక ఎన్నటికినీ భారతదేశమునకు లభింప వీలు లేదనియే, వీరు భావించుచున్నారు. ఇట్టివారు గల్పించిన నిరాశను తొలగించుటకు లేబరు ప్రభుత్వము వారు సమకట్టినచో, వెంటనే అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించుట యవసరము.

అంతియగాని, ఊరక యువనాసముల గావించిన మాత్రాన ప్రయోజన ముండదు. కాండు లేబిలు సమావేశము గూడకముందు, రాజకీయ నిర్బంధితులను పిడుదల చేయవలయు ననియు, పరిపాలనమునందు సూతనశక మారంభ మయినట్లుల జూపవలయు ననియు, నాయకుల ప్రకటనము గోరి యుండెను. కాండు లేబిలు సమావేశ విజయమున కివి కనీసపు నియమము లనుటకు సందియము లేదు. లేబరు ప్రభువులకు పెన్నరు బ్రాక్వేగారు "నూర్బిడ్డు" పత్రికకు వ్రాయుచు. కాంగ్రెసు ప్రముఖులు కాకా గృహములలో నుండగ, కాంగ్రెసు సభ్యులు సి. వి. డి. వారి ఆశ్రితులు గురియై యుండునగ, భారతీయులు స్వరాజ్యప్రకటనము నెటుల నావ్హాదించి, ఉదారభావము జూపగలరని, ఇండియా మంత్రిగారిని వీరు ప్రశ్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులగు బులును సాంబమూర్తి బోలు జూరే కారాగృహములలో నుండగ, అనుకూల వాతావరణము వ్యాపించి, బ్రాక్వేగారు చెప్పుకొ విషయము అతిశయోక్తి గానేరదు. పాంఛాళ కాంగ్రెసు నాయకులగు డక్టరు సత్యపాలుగారు కారాగృహమునందు మ్రగ్గుచున్నారు. వీరి శిక్షను తగ్గించి హైకోర్టువారు వెంటనే విడుదల చేయుట కాజ్ఞాపించినట్లుల దెలియుచున్నది. వంగదేశమునందు

రాజద్రోహ నేరముక్రింద ప్రాసిక్యూషనులు యథా ప్రకారము సాగుచున్నవి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానము చర్చింపబడజోవునపుడు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానము మారిపోవలయు నని కోరుచున్న వారిని నిర్బంధించుట పాడి యగునా?

స్వరాజ్యప్రకటనమునకు పిమ్మట రాజద్రోహ నేరమును మోపుట కవకాశ ముండజాలదు. ఈవిషయమై లేబరు ప్రభుత్వమువారు అశయ మొనగి, ప్రజలలో విశ్వాసము బుట్టించుట యవసరము. నాయకుల కోర్కెను సఫలపరచుట వివేకము. ప్రాథమిక సర్వశ్రేయద్రవ్య బెన్జోన్ గారికి రాజద్రోహ నేరముక్రింద సంవత్సరకారాగృహశిక్ష విధింపబడెను. వీరు వంగవాసి కాలేజిలో ఉపాధ్యాయులుగ నున్నాడు. ఇంకను వెక్కుమందిని రాజద్రోహ నేరముక్రింద నిర్బంధించుచున్నట్లుల దెలియుచున్నది. ఇట్టి నిర్బంధవిధానమును మాని, రాజకీయ సంబంధ మగు కేసులను ఉపసంహరించుకొని, ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ నిర్బంధితుల సందరను విడుదల చేయుట, యత్నవసరము. లేబరు డెల్ బర్మో-హెడ్డు ప్రభువు వైఖరి పూర్తిగ నంత మొందజాలదు. కన్సర్వేటివు పరిపాలనమునకును లేబరు పరిపాలనకును భేదము నెంచుటకు సాధ్యపడదు. పైమను కమిషను రిపోర్టు వెలువడువరకు, లేబరు ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్య ప్రధానమువిషయమై చర్య దీసికొనకబోవచ్చును గాని, స్వరాజ్యప్రధానమునకు పూర్వ మేర్పడవలసిన వాతావరణమును గల్పించుట కేల వెనుదీయవలయునో దెలియకున్నది. డిల్లీలో గూడిన వివిధపక్షనాయకు లీ విషయమై దేశాభిప్రాయమును స్పష్టముగ వెల్లడిజేసిరి. వీరిహితవును అనుసరింపనియెడల, లేబరు ప్రభుత్వము చేజిక్కిన అవకాశమును కోల్పోయిన దగును.

ఇర్విను ప్రభువు: శారదాశాసనము

మహమ్మదీయ రాయబారమునకు బదులు చెప్పుచు, ఇర్విను ప్రభువుగారు గోల్ఫేను ప్రభువుగారితో నేకీభావమును తెలుపుటయగాక, సాంఘిక శాసనముల విషయమై శాసనసభల ధర్మమును స్పష్టముగ సూచించిరి కేవల మతవిషయములందుగాని, ఆముష్మికవిషయములందుగాని, శాసనసభలు సామాన్యముగ పాల్గొనుట కిచ్చగింపకున్నను, మతమునకును సాంఘిక విషయమునకును సరిహద్దులలో నుండి, సాంఘిక శ్రేయమున కత్యవసర ఘనవిషయములనుండి ఉధునిక రాజ్యాంగము వైచాలిగియందుటకు వీలులేదని, ఇర్విను ప్రభువుగారు చాటిరి. నిజ మాలోచించిన, సాంఘికాభివృద్ధిని ఎట్టిమత మయినను, నిరోధింపబూనదు. సాంఘికాచారములు మారగూడ దని వినించి, మతము అడ్డుపడజాలదు. సంఘము సౌష్ఠవస్థితి గాంచినపుడే, మతధర్మము లయినను సౌష్ఠవస్థితిలో నుండును. మతమున కొకవిభముగ, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక, -గర్విశ్రామిక విషయము లన్నిటితో అవివాభావనంబంధము గలదు. ఫిని నన్నిటిని ధర్మమార్గమున నిర్వహించుటకు, మతము తోడ్పడక మానదు. ఆకారణముచేతనే, గాంధీమహాత్ముడు ఏయుద్యమమునను ధర్మమార్గము నతిక్రమింపగూడదని, సతతము బోధించుచున్నాడు. భారతీయులు స్వరాజ్య

సంపాదనకై ఆత్మార్పణము గావింపవలయుననిన, మతము వారికి తోడ్పడగలదు. ప్రజలలో భగవద్భక్తియు, త్యాగశక్తియు, దీనివలన పెంపొందును. అంతియగాని, కాలానుగుణముగ ధర్మహాని కలుగనిరీతిని, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు మార్పు జెందగూడ దనుచో, మతధర్మమున కిట్టివాదము హాని గలిగించును. సంఘము ముందుకు బోలక, జడరూపము ధాల్చుటవలన, ఏధర్మమును నిర్వహించజాలదు. ప్రాచీనమహమ్మలు సాంఘికాచారములు మార్పు జెందవలసిన యవసరమును గుర్తించిరి. కాలానుగుణ మగు మార్పుకు వారు అంగీకార మొనగించుండిరి. కాని, అట్టి చైతన్యము ఆధునికసంఘమునందు కనుపింపకబోవుటచే, శాసనసభ లిందుకు బూతుకొనవలసినవచ్చెను. సంఘమున కత్యవసర మగున్నట్లు విషయమై శాసనసభలు తాటస్థము పాపంప వీలులేదనియు, దేశాభివృద్ధికి సంబంధించినంతవరకు వీనిని గూర్చి విచారింపక తప్పదనియు, ఇర్విను ప్రభువు తేటపరచెను. ఈజప్తులోను, తుర్కీలోను, ఇతర మహమ్మదీయ దేశములలోను, ఇట్టి శాసనము లేర్పడి యుండుట బట్టి, శారదా శాసనము మహమ్మదీయ మతమునకు ధంగము కలిగించునను వాదము నిస్సార మగుచున్నది. కేవలమతవిషయముల గూర్చిన స్వాతంత్ర్యముతో శాసనసభలు జోక్యము కలుగజేసికొనవనియు, భావిరాజ్యాంగవిధానమునం దీ విషయము నిర్ధారణగ దెలుపబడవనియు, ఇర్విను ప్రభువుగారు స్పష్టముగ నుడివిరి. ఇర్విను ప్రభువుగారి సామ్యవాదము, శాసనసభల ధర్మమును చక్కగ నిరూపించె ననుటకు సందియము లేదు.

యువజనక శ్లోకము: మహాత్ముడు

యువజనులు ప్రజా సామాన్యోద్ధరణమున కెటుల తోడ్పడగలరని, ఆగ్రా యువజనసంఘము వారు గాంధీమహాత్ము నడుగగ, మహాత్ముడు చక్కనిచత్వత్తర మొనగెను. యువజనులు పట్టణములలో నివసించుట మాని, గ్రామములలో నివసించిన గాని ఎట్టిమేలు నలువరని, మహాత్ముని తలంపు. గ్రామములందే భారతీయ నాగరికము వ్యాపించియున్నది. పట్టణనాగరికము, జనసామాన్యమున కుపయోగింపదు. గ్రామనాగరికస్థానమున పట్టణనాగరికమును ప్రవేశపెట్టుట, హానికరమనియు, అసంభవ మనియు, మహాత్ముడు ఈ వారపు "యంగు ఇండియా" పత్రికలో చాటుచున్నాడు. యువజనులు గ్రామములలో నివసించి, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు గడంగవలయును. అక్కడిప్రజలకు విద్యాలాభము నొంగవలయును. చేతెరువులను వృద్ధి నొందింపవలయును. అంతఃసఖ్యమును చేతూర్చుట యులను. గ్రామశ్రేయోభివృద్ధికై వీరు పనిచేయుకొలదియు, యువజనులు తమకును బురులకునుగూడ మేలు జేయగలరు. విద్యార్థులుగ నున్నవారు తమ సెలవురోజులను గ్రామములలో గడిపి, జ్ఞానవ్యాప్తికి తోడ్పడవచ్చును. గ్రామము లీ రీతిని అభివృద్ధి గాంచుచో, దేశ మభివృద్ధిగాంచగలదు. ఈ విషయమై పాటుబడుటకు యువజనుల కవకాశమొలేనిగలదు. దేశసేవకు, అంతలేని అవకాశములు గలవనుటకు సందియము లేదు. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు బూనుటకు యువజనులకు గలసామర్థ్యము తదితరులకుండజాలదు.

ఆంధ్రజమిందారి రైతులమహాసభ

ఎన్నేట్యూరులో ఆత్మకు సవరణలు

జమిందారులు—సామాన్యనియోజకవర్గములు

గౌ. వి. రామదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించుట

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి నుండి)

దెజవాడ, నవంబరు, 6:—ఆంధ్రదేశపు జమిందారి రైతులమహాసభ ఈ మధ్యాహ్నం మిచి, గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. భగవత్పాదసలతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. చెన్నపురి కాననసభ్యులగు విశ్వనాథదాసుగారు, తా నీసభకు రాజాలక సభకు విజయము నాశించుచు తంతివారై నంపిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసము

ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు కటికినేని వేంకటరామారావుగారు

రిటుల నుడివీరి

"అదిలో ప్రభుత్వము ప్రజారక్షణమున కేర్పడినది. మన భారతదేశములో రాజులకును ప్రజలకును గల సంబంధము పరస్పర అనురాగముతో ప్రవర్తిల్లెను. మన దేశీయ రాజులనుండి యధికారము కొంతకాలమునకు మహమ్మదీయుల చేతులలోని పోయినది. కాని ఆ కాలములో కూడ మన సాంప్రదాయములు కొంతవఱకు మన్నింపబడుచునే యుండెను. పిమ్మట బ్రిటిషు వారికి ప్రభుత్వము వచ్చినది. క్రొత్తగా వచ్చిన విదేశీయులు అందులో తమ అధికారము నిలుపజేయుకొనుచున్న రోజులు. అసిలిలో తమకు భూమిపన్ను వసూలుచేయుటకును, తమకు చేదోడువాదోడుటకు మధ్యవర్తులు కావలసివచ్చెను. అది సాధించుటకు జమిందారులను ఏర్పరుచుకొనిరి. వీరిదొక చిత్రమైన రాజరికము. ప్రజలకు జవాబుదారీగల ప్రభువులా కారు. లేక పెద్ద భూస్వాములా కారు. అంతకుతక్కు యంతకు పాచ్చు. మన ప్రాచీన రాజ్య తంత్రముల నూత్రములుగాని, ఆధునిక, మానవధర్మనూత్రములుగాని యీ జమిందారులు పాటించుట లేదు.

1802 సెటిల్ మెంటు

అదివఱకు గ్రామ యజమానాదులుగా నున్నవారికి జమీహక్కు లిచ్చి, వారికి కాళ్ళత పేష్ కేష్ కట్టి పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు చేసినారు. అందులో రయతులకు ఒక్క గొప్ప అన్యాయము జరిగినది. నిజముగా యే గ్రామములో యన్న భూములు, అడవులు, బంజరులు, సాముదాయపు భూములు యివన్నియు, ఆ గ్రామస్థులకే చెంది, ఆ గ్రామస్థుల అనుభవముకొరకే యేర్పడినవి. భూమి రయతుది. ఈ జమిందారులలో రయతులవద్దనుండి శిస్తుమాత్రమే వసూలుచేయుటకు అర్హులు. అంతేగాని గ్రామములోయూన్న యేభాగము జమిందారు సొత్తుగాదనెడు మూలనూత్రమును ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించక జమిందారులను నిరంకుశప్రభువులుగా చేసి యుంచినారు. అందువలన పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు మొదలుకొని జమిందారులు భూములు, అడవులు, బంజరులు మొదలగునవి స్వాధీనపఱచుకొనియు, తమ యిష్టము వచ్చిన శిస్తును, రయతులమీదవేసియు, తమరు కొరినంత శిస్తు యివ్వనిరయతుల భూములను తమ స్వంతకమతములో చేర్చుకొనియు, యితర రయతులకు యిచ్చియు, రయతులయొక్క హక్కులన్నియు సంపూర్ణముగా నాశనముచేసి వారిసర్వస్వములను కూరించి నారు. ప్రభుత్వము వారు రయతులయొక్క హక్కులను కాపాడుటకు యేచట్టము చేసి యుండలేదు. జమిందారులయొక్క దయాదాక్షిణ్యములకు నిరంకుశత్వమునకు రయతులను ఆహుతిచేసి పెట్టినారు. ఇచ్చు వచ్చినంత శిస్తులు పెట్టినవి. భూమి జిరాయిహక్కు నశించినది. భూమంతయు జమిందారులయొక్క సొత్తయినది. ఈవిధముగా నూరు సంవత్సరములు గడిచినవి.

1854 వ సంవత్సరములో చేయబడిన రెంటురికనరీఆక్టువలన రయతులకు యిండుకయినను లాభము కలుటలేదు. రయతులకు భూమియందుగల హక్కులు ఆకాశనమువలన గుర్తింప బడలేదు. మూడు లేక నాలుగు సంవత్సరములకు భూమిని జమిందారులు రయతులకు కవుళ్ళ యిచ్చుట వరకు ఆఖరుకాగానే రయతులను భూమిలోనుంచి వెళ్ళగొట్టుట పరిపాటి అయినది. గాని జమిందారి రయతుల శిస్తులు ప్రక్కనున్న గవర్నమెంటు గ్రామమునకంటె అనేకరెట్లు పాచ్చుగా పెట్టుకొనబడినది. కొన్నికొన్ని యేట్యూరులోని కొందఱు రయతులు

ధైర్యకాలులై భూమిని విడిచి పెట్టక తమకు సహజమైన హక్కుకొరకు కోర్టుద్వారా పోరునలిపిరి. ఆ పోరులో కొన్ని రయతు కుటుంబములు ఆర్థికముగా నాశనమయ్యెను. ధనవంతులును, బలవంతులును అయిన జమిందారులతో పోరాటము వదలి, జమిందారులకు పాదాక్రాంతులై వారు చేసిన వరతులన్నియు అంగీకరించి లోబడిన రయతులును చాలమంది కలరు. జస్టిస్ నుబ్రహ్మణ్యులయ్యరు, పెళ్ళడ్డ మైకోర్టు న్యాయమూర్తులు కొంతవఱకు రయతులకు ఉపకారముచేసి పుణ్యము కట్టుకొనిరి. భూమిలో కాళ్ళతజిరాంతిహక్కు రయతుకు స్వభావముగా గలదనియు, జమిందారుకు మేలివరం హక్కు అనగా శిస్తు పుచ్చుకొను హక్కు-మాత్రం కలదనియు, జమిందారుకే భూమియందుకూడ హక్కు గలదని ఋజువు చేసుకొనఁబ్రారంభ జమిందారు మీదనే మోపబడిన దనియు వారు బొద్దార్ భావముతో తీర్మానించిరి.

ఆ తీర్మానము కొంతవఱకు సామంతుడైనవికాని వాజీవలన కూడా రయతుకు విశేషలాభము కలుగలేదు. వరతు ఆఖరున భూమివిడుదల చేయుదు ననువరకు జమిందారులు రయతులచే వ్రాయించుకొనిరి. అట్టి వరతులవలన జమిందారులకు భూమి యందు హక్కుగలదనియు గడువు కాగానే రయతుల వెళ్ళగొట్టు వచ్చునని కోర్టులు తీర్మానించెను. మఱియు గడువు గడువుకు శిస్తు పాచ్చుచేయు విషయమై కోర్టులు యెట్టితోకత్తము కలుగజేసుకొనలేదు.

1908 మద్రాసు యేట్యూ ల్యాండు ఆక్టువలన రయతులకు కొన్ని కాళ్ళతపు మేళ్ళు కలిగిననూట వాస్తవము. అట్టి టెనెన్సీ ఆక్టును ప్రభుత్వము వారెన్నడో చేసియుండవలసినది. ఎన్నియో రయతు కుటుంబములు నాశనమైనతరువాత, రయతులు భూరేమైన సేదలేక మన మునిగినతరువాత, రయతులయొక్క హక్కులు సంపూర్ణముగను, సర్వవిధముల నాశనమైనతరువాత యీ యేట్యూ ల్యాండు ఆక్టు చేయబడినది. బంగారా రాజధానిలో యంతకంటె చాలకాలము క్రిందటనే వెంగాలు టెనెన్సీ ఆక్టు చేయబడి జమిందారి రయతుల స్వత్వములు కొంత వఱకు కాపాడబడినవి.

మద్రాసు రాజధానిలో, అట్టిదేమియు జరుగక పోయినది. 1802 మొదలు 1908 వఱకు పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు యొక్క యావత్తులాభములు జమిందారులే పొందిరికాని రయతులు యెట్టిలాభమును పొందియుండలేదు. పైగా రయతుల సీతి ఖీణించెను. గావున మద్రాసు యేట్యూ ల్యాండుఆక్టువలన జమిందారిరయతుల విషయములను ఒక నూతనశక్తి ప్రారంభించిన దనుటయు అతిశయోక్తికాదు. రయతులక్రింద నుండిన భూములలో కాళ్ళత జిరాయిహక్కులు రయతులకు కలుగజేయబడెను. అందు వ్యతిరేకమైన యొడంబడికలు చెల్లనేరవు. ఆక్టు మంజూరు అగునప్పటికి రయతులు చెల్లించుచుండిన శిస్తు భూయవరుపబడినది. అంతకంటె పాచ్చువసూలు చేయుటకు హక్కులేదు. గాని యంతమాత్రము చాలదు. గ్రామమంతయు గ్రామములోని రయతులదేయనియు గ్రామములలో భూములు అరణ్యములు మొదలగునవి నన్నియు రయతులకొరకే యేర్పడినవనియు ననుమూలనూత్రము యీఆక్టువలన యెనిగిదముగాను అంగీకరింపబడలేదు. గ్రామము గ్రామస్థుది. గ్రామములోని యావత్తుభూమి గ్రామసంఘమునకు జెందును. జమిందారైనను, చక్రవర్తియైనను ప్రభుత్వమైనను ఆ గ్రామరయతులనుండి కొంతభాగము శిస్తుగా తీసుకొనవలసినదేకాని, గ్రామములో యేమాత్రము భూమికిని హక్కుదారులు కాజాలరను మూలనూత్రము అనేకవందల శతాబ్దములనుండి మనభారతవర్షపు గ్రామసాంప్రదాయములను పాలించుచున్న నూత్రము. ఆ నూత్రములు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వచ్చిన వెనుక వచ్చినవై పోయినవి. కాని యీ యేట్యూ ల్యాండుఆక్టు క్రింద రయతులు యేమాత్రము నుభయము పొందుటలేదు. వారు నేటికిని పడుచున్న యిడుములు యీ క్రింద విపులముగా మనవి చేయుచున్నాను.

జమిందారి రయతుల దుస్థితి

పరాధీనతయందున్న మన దేశములోని ప్రజలెల్లరు బానిసలని యూహించుచున్నాము. సర్వవిధముల సమస్త భాగ్యభోగ్యములతో తులతూగుచుండు గవర్నమెంటు రయతులే బానిసలని యూహించుచున్న మనము నేటి జమిందారి రయతుల దుస్థితిని చూచినచో, వారు పశుప్రాయముగ పరిగణింపబడుచున్నారని గుర్తెలుగకపోము. నేటివఱకు వారి దుస్థితిని గుఱించి యోచించినవారు ఒకరును లేరు. వారి దుస్థితిని తొలగించుటకు ప్రజలతరపున వెల్లి కాననసభ్యులు యేమాత్రము కృషి.

పలిపి యుండలేదు. జమిందారి రయతులలో నూటికి రెండును విద్యగలవారు లేరు. వారి దుస్థితి తొలగించు మార్గము లెవ్వయో కృషి యెట్లు సలపవలయునో తెలియని ఆజ్ఞానాంధకారమున మునిగియున్న జమిందారి రయతులకు నేటికైనను యీ మాత్రము జ్ఞానోదయము కలిగినందుకు విగుల సంతసించవలసి యున్నది. జమిందారులములలో నున్న చెరువుల సీతినీ పరిశీలించు. ఎన్నో శతాబ్దముల క్రింద యే మహామహాలచేతనో నిర్మింపబడినవి యీ చెరువులు. అప్పటి నుండి నేటిదనుక ఆ చెరువులకు యే మాత్రము మరమ్మత్తు జరిగియుండలేదు. కొన్ని గ్రామములలోని చెరువులకు కట్టయే లేక నేలమట్టములై యున్నవి. అట్టి చెరువుల క్రింద నేడు పల్లపు పంటలు పండుటలేదు. మెరక పంటలు-మాత్రము పండుచున్నవి. కాని రయతులకు యీ పల్లపు నీస్తు తప్పినవి కావు. ప్రస్తుతముండు చెరువులు మాత్రము యేసిరియందున్నవో పరిశీలించిన స్పష్టము కాగలదు. చెరువు నకు మడవి కాలు పలు తెగిపోయినవి. ఏటేట రయతులు తాత్కాలికముగ ఆ కట్టలు వారి స్వయంకృషిచే పోసికొనుచు యేదో యొకవిధముగ చెరువులలో నీరు నింపుకొనుచున్నారు. అట్టి చెరువులు నాలుగైదు పర్యాయములు నిండినను పంటలు పండుట కష్టసాధ్యము. జమిందారి గ్రామములలో చెరువులక్రింద పంటలు ఏటేట పండునను నమ్మకములేదు. పంటలుపండకున్న శిస్తులుమాత్రము తప్పుటలేదు. పండినను యెండినను జొర్రవ్యయచే శిస్తులు వసూలు చేయబడుచున్నవి. ఆ శిస్తులు వసూలుచేయువిధానములు దుర్భరములు. రయతుల పశువులను పాలములలోనికి పోనీయక, నీరు త్రాగనీయక, శిస్తులు వసూలు, అగునంతవఱకు పశువులను యెర్రటియెండలో అరికట్టుచున్నారు. పశువులను, రయతులను జమిందారి ఉద్యోగిగనులుపెట్టు బాధలుజూచిన యిది భూలో కనరకమని భావించక మానరు. గవర్నమెంటు గ్రామములలో పల్లపు శిస్తు యంతయనియు, మెరకశిస్తు యంతయనియు యేర్పడియున్నది. రయతు తన మెరకభూమిలో భావులు త్రవ్వించుకొని తోటలు వేసికొన్నను గవర్నమెంటువారు మెరకశిస్తు వసూలు చేయుచున్నారు. జమిందారి గ్రామములలో భావులక్రింద తోటలువేసుకొన్న యెడల మైరయొక్క విలువనుబట్టి యకరము నకు రు 10 మొద 70 రూపాయలవఱకు వసూలుచేయుచున్నారు. ఇక నా బీదరయతుకు మిగులునదేమియో ప్రాజ్ఞులగు మీరే గుర్తెలుగగలరు.

అడవులు సహజముగా ప్రాచీనపద్ధతినిబట్టి ఉమ్మడిగా అనుభవము కాదగినవి. ఇప్పుడు జమిందారు సర్వసామర్థ్యము కలిగియున్నారు. కావున చాల చిక్కులు కలుగుచున్నవి. అవి నివారణయగుటకు ఒక్కటేనూత్రము కలదు. గ్రామములలో పంచాయితీ లేర్పడిచి అడవులు వాటియధీనమునం దుండుటచే ఇతరభూములమీదవలెనే ఈ భూములపైగూడ జమిందారుకు పంచాయితీశిస్తు చెల్లించుచుండును.

ఇంపార్టబిల్ బిల్లు

ఇంకొక విధరీతమైనపద్ధతి యీ జమిందారులలో కలదు. ఇప్పుడు భారతనాయకులు, ఒకతండ్రి బిడ్డలైన శ్రీ పురుష సంతానములో శ్రీ సహజమైనభాగము లేకుండుట అన్యాయమునికదా చెప్పుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో ఒకతల్లికడుపునే పుట్టిన యిద్దరు రన్నదమ్ములలో పెద్దవాడు భోగ్యులగుడైయుండగా యితరులు తమయిల్లు గడుపుకొనునీతియైన లేకయుండుటను గుఱించి యాలోచింపలేర. అట్లు పెద్దవారైన జమిందారి బిడ్డలు తాము కూడబిడ్డనడబ్బు ప్రజోపయోగమునకు వినియోగింపక యేపట్టణములలోనో నివాసముచేయుచు, వింతవింత యైన విలాసపు విదేశీయ వస్తువులకు వ్యయపఱచుచున్నారు. ఎన్నేట్యూరు చెక్కుచెదరక పెద్దదిగానుండుటకే పలుకుబడి విశేషముగా కలిగియున్నారు. అయితే ఇప్పటివలకుబడి వారు సర్వముగా దేశహితము, ప్రజాహితముకోరకు వినియోగించినా మంచిదే. అట్లుగాక ప్రజాప్రాతినిధ్యముగల సంస్థలలో గూడ తామే దూరి ప్రజాభిప్రాయముల భగ్న పఱచుచున్నారు.

ఇదియట్లుండగా పోదరులు కేవలము వీరిచ్చు భరణముల మీద ఆధారపడవలసియున్నారు. ఇట్లుండ వారికి నచ్చురాబడి తక్కువైనను వెనుకటి పరువుకు తగినట్లు బ్రతుకలదా? కాన అట్లు గడపుకొనుటకు వచ్చుభృతిచాలక విగుల కష్టపడుచున్నారు. ఈస్థితి సహింపతగినదికాదు. కాన అట్టి యింపార్టబిల్ బిల్లును ప్రభుత్వమువారు నిర్మాణించెదరుగాక.

జమిందార్లకు మదరాసు కాననసభలకు ప్రత్యేకసానములు నియమిత్తమైయుండ, వారు ప్రజాస్థానములలోగూడ నిలుచుచున్నారు. వారు విశేషధనవంతులు. అధికారముగలవారగుటచే వారితో పోటీప్రజాసామాన్యమునకు సాధ్యమగుటలేదు. ఇందుచే ప్రజలహక్కులు నశించుచున్నవి. కనుక ఒడుదుడుకులు తొలగించుటకుగాను జమిందారులు ప్రజాస్థానములకు రాకుండునటుల కాననసభల రెగ్యులేషన్లు మార్చవలెను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అధ్యక్షులగు గౌరవనీయులగు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు, సభాకార్యక్రమము నుపక్రమించుచు తమ యుపన్యాస సంసర్గమునం దిటుల నుడివీరి. "జమిందారి రైతు, ఈరాష్ట్రమున దురదృష్టవంతముగు భూస్వామ్యులొ చారిత్రమునకు బలియయ్యెను. దానివలన ఆతనిస్థితి అసలే కష్టభూయిష్టమై

యన్నది. లోపభూయిష్టమును చట్ట నిర్మాణముచే నాతని కష్టము లినుమడింపబడెను. బ్రిటిషు పరిపాలకు లీదేశమునకు వచ్చినపుడు, ఈదేశమున మహమ్మదీయ ప్రభువులచే పన్నులు వసూలుచేయుటకు నియమింపబడిన ఇబారాదారులుగ నియమింపబడిన మధ్య వీరేంటులు కొందరు గన్పించిరి. వీరు గావించు ఆక్రమచర్యము, ప్రజలనుబట్టి హింసలు సర్వజన విడితములగుటచే దేశము పేర్కొన నక్కరలేదు. ఈస్థితికి కంకెనివా రిట్టివారికి భూస్వామ్యరాధికారములనొసగి, అసలు రైతులు కవులుదారనియు, జమీందారు ఇష్టము వచ్చినట్లు రైతుల తొలగించవచ్చుననియు కవులు శిస్తును ఇష్టము వచ్చినట్లుల హుచ్చింపవచ్చుననియు నూతన సిద్ధాంతముల నొనర్చిరి. పర్యవసానము రైతులనుబట్టి, సనది మిమియరీ ఇన్స్టిట్యూషనులయందు జమీందారులు తమ రైతుల పూర్వాగ్రహణముల కాపాడవలెనని విధింపబడెను. కాని ఇది కాగితమునందలి సభాశయములగు నుండెనుగాని, ఆచరణయందుమాత్రము భూస్వామ్యముగ నున్నది. కవుల మరలకు పరస్పరహక్కులను వ్రాతమూలముగ పట్టా ముచ్చిలికాలయందు వ్రాయవలెనని 1802 సం॥పు దరిమిలను గావించబడిన కాననుబంధము విధింపబడెను. కాని, భూమినుండి సడలకొట్టెదమను యెడలింపులచే రైతులు చాలదుర్గమగు మరలకులగుడ ఆంగ్లేయపరిపాలన వారనున్నారు. బలవంతులగు జమీందారులు నిస్సహాయులగు రైతు నీవిధముగ నెంతయైన హింసించుచున్నను.

జమీందారీ రైతులు సంబంధించినంతవరకు భూమి హక్కుల సంస్కరణయందు ప్రయత్నములలో మొట్టమొదటిది 1908 సం॥పు మదరాసు ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టును గావించుట రైతు చట్టమునందలి చూచినయెడల నీకాననుబంధముల చాల అసంతృప్తికరముగ నున్నది. ఆ సమయమున రైతులతరపున వాదించిన పార్టీగాను ఎంతయో ప్రయత్నింప సాధించగలదానిలో నత్యధికమైనది. ఆ సమయమున కాననుబంధంలో బలవంతులగు జమీందారుల యొక్క యుగానేగాక వారిపక్షమున ధీమాపుచ్చుకొని వారితరపున వాదించిన కృష్ణ సామయ్యులు గారి వంటి సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులతోడను నిండియున్నది. అట్టిసందర్భమున 1908 సం॥ చట్టమునందలి సంఖ్యకంటె హెచ్చుపాక్షముల సాధించు యెత్తురైనను అసాధ్యమనియే చెప్పవచ్చును. నేనీ సందర్భమును పురస్కరించుకొని కాననుబంధంలో నే సభ్యుడుగాని ప్రజాప్రతినిధి హోదాతోగాక, చట్టములని లాభనష్టముల ననుభవించినవలెనని పార్టీనుండి సామ్య పుచ్చుకొని వాదించి, తోటిసభ్యులు ఆమోదమును సంపాదించుటకు ప్రయత్నించు నలవాటును దీక్షణగ రిక్షించవలసియున్నది. ఒక్క ముఖ్యవిషయమున మదరాసు ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టు సిద్ధాంతములు, చాల దుస్సహించుటకు కారణమగుచున్నవి. ఆ కాననుబంధ ప్రవేశపెట్టబడినపుడు జమీందారీరైతులు, అందు ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశమున ఉత్తరప్రదేశ్ లైటులు, కాశ్మీర జిరాయితిహక్కుల ననుభవించుచుండలేదు. ఉత్తరప్రదేశ్ రైతు లొకరినొకరు పోటీపడి, చాల హెచ్చుపెట్టు నొసగుచుండిరి. ఒక జమీందారీ యలయగూడ పెరిగిపోయిన పన్నులు రేపు. ఒక జమీందారీలో గ్రామగ్రామమునకేగాక, ఒక గ్రామమునగూడ నీ పన్నుల రేఖలు చాల వ్యత్యాసముగ నుండెను. ఆ రేఖలయందు న్యాయముగాని, ఒక సిద్ధాంతముగాని పద్ధతిగాని గనుపించదు. కొన్ని భూములలో మొత్తము ఫలసాయములో నూటికి 50 సంతులకంటె హెచ్చుపెట్టును వసూలుచేయుచుండిరి. ప్రభుత్వ భవదారీని, కానను నిర్మాణములనుగూడ ఈ విషయములు బాగుగ దెలియదు. అయినప్పటికిని, ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టులో “ఈ కాననుబంధము గావించబడిన నాటికి, రైతుచెల్లించుచున్న శిస్తు “స్వామ్యమునకు” అని నిర్ణయించిరి. దానిని మార్చవలెనని గోరిన యెడల అది “స్వామ్యమును శిస్తుగా”ని రైతు ఋణపుచేయవలెను. జమీందారీ రైతుల కింతకంటె భూమిని అన్యాయముండజాలదు. మై నుడవలెనని మాదిరి హెచ్చుపెట్టు “స్వామ్యమును” శిస్తులను ఇక “సామాన్యపుశిస్తు” ఎంత యుండవలెను? ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టులోని విషయములలో కెల్ల, శిస్తుల నిర్ణయమునకు సంబంధించిన ఆధారములు చాల అన్యాయముగ నున్నది. ఈ ఆధారములు నందలి నిబంధనలను పురస్కరించుకొని గంగాము జిల్లాలో కొన్ని జమీందారీలలో శిస్తులు రేట్లెక్కు హుచ్చింపబడెను. శిస్తులు హుచ్చించు సిద్ధాంతములకు సంబంధించిన ఆధారమునందు, 20 వత్సరముల కొకరూరీ నూటికి 33 1/3 వలె శిస్తును హుచ్చింపరాదని నిర్ణయించబడెను. ఈ నిబంధనలను శిస్తును మొదట నిర్ణయించుటకు సంబంధించిన అధ్యాయమునకు సంబంధములేదనియు సడల నియమములను లోబడినశిస్తులను మొదట నిర్ణయించుటకు సంబంధించిన నిబంధనలను వ్యాఖ్యాన మొనర్పరాదనియు మదరాసు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి.

జమీందారీలోని, చెరువులను, ఇరిగేషను వర్కులను మరమ్మత్తు చేసి మంచినీటిలో నుంచవలసిన బాధ్యత, కాననుబంధము విధింపబడియుండలేదు. ఇరిగేషనువర్కులు శిథిలావస్థయందుండుటచే తనవల్ల పుట్టెరు చాల నష్టపడిననుగూడ తన శిస్తును తగ్గింపవలెనని గోరుట రైతుకు దుస్సాధ్యమొనర్పబడెను. అటుల గోరదలచిన యెడల, సడల ఇరిగేషను వర్కులు కాశ్మీరముగ శిథిలమయ్యెనని ఋణపు చేయవలసియున్నది. ఇది సామాన్యరైతున కసాధ్యమనియే చెప్పవలెను. ఇరిగేషనువర్కులు మరమ్మత్తు చేయవలసిన బాధ్యతను నిర్వర్తించవలసినవరకు రైతు పన్నును చాల చెల్లింప నిరాకరించుటకు అవకాశమొసగును, కాననుబంధము వెంటనే సవరణ గావించుట అసలగును. ప్రస్తుతము రైతులందరు కలసి, ఇరిగేషను వర్కులను మరమ్మత్తుచేసి, సడల రైతులందరు కలసి, ఇరిగేషను వర్కులను మరమ్మత్తుచేసి, సడల వ్యయమును కరెక్టు నకు విడిచిపెట్టి జమీందారీ నుండి రాబట్టుకొనుట అవకాశము గలదను విషయము నిజమే. కాని, సామాన్య రైతులకు దుస్సాధ్యము. అచరణలో, ఈ హక్కు నువయోగించుట చాల దుస్సాధ్యము. వరదలు మొదలగు అవత్తులవలన, మైదులు పూర్తిగా నష్టమై పోయినను గూడ, పన్నును విసవాయించు చేయించుకొనుటకు పీలులేదు. మైదులు నష్టమైన వత్సరములలోను, రెళ్ళ లితమున కలపు సంభవించిన వత్సరములలోను, సామాన్యముగా ప్రభుత్వమువారు, కనికరించి, పన్నును రిమిషను ఇచ్చుచుందురు. జమీందారీ రైతుల సందర్భమున నిట్టి కనికరమునకు గూడ అవకాశము లేదు. శిస్తును చెల్లించుటకు వాయిదాలను నిర్ణయించుట, పద్ధతులను బాకీ శిస్తును వసూలుచేయుటకు నిర్ణయించబడిన పద్ధతులను, చాల అసంతృప్తికరముగనే గాక, హింసాకరములగు గూడ నున్నవి. ప్రస్తుత చట్టము క్రింద జమీందారీ రైతులకు చాల అరిష్టమును విషయము లెన్నియో గలవు. ఈ సందర్భమున చెన్నపురి కాననుబంధంలో, జమీందారీ రైతుల కష్టముల తొలగించుటకు విశ్వసాధనముగాను చేయుచున్న కృషికి, రైతు లెంతయు కృతజ్ఞులుగ నుండవలసియున్నది.

1908 సం॥ నుండి ఇంతవరకును, జమీందారీ రైతుల కష్టముల తొలగించుటకు గావించబడిన ప్రయత్నము లన్నియు విఫలమయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు, చిలకింతులను, భూస్వాములను సంత్వేషించుటకే ఆతురతతో నుండుట సహజము. ప్రభుత్వమునందలి, ప్రభుత్వము తరపునవారును, ప్రజా యత్నమువారును గూడ, రాజకీయ ప్రయోజనము నచింతయు వారి నొకొక పద్ధతి నవలంబింపవలసియును. గుమారు 8 వత్సరముల పూర్వము, సర్ కె. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, ప్రభుత్వ సభ్యుడుగ నున్నపుడు, ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టునకు సవరణల నాలోచించుటకుగాను రైతుల తరపునను, బి. మునుస్వామి నాయుడుగారును, ఇద్దరు జమీందారుల ప్రతినిధులును గల యువసంఘమును నియమించి దానికి తో నధ్యక్షుడుగ నుండెను. ఆపు దా సంఘమువారు కొన్ని సవరణల నూచించిరి. ఆ నూతన లేమయ్యెనో దెలియదు.

జమీందారీ రైతులు సంఘములగు నేర్పడి తమస్థితిని అభివృద్ధి నొందించుటకుగాను, అందోళన మొనర్పవలసియున్నది. రైతులు తమ హక్కుల సంరక్షించుకొనుట కిది యొక్కటే మార్గము. ఈ విషయమున జమీందారీ రైతులు, కాననుబంధముపై తమ కష్టముల తొలగించి నమ్మి యూరకుండుటకు పీలులేదు. జమీందారుల తరపున పనిచేయుటకు బలవంతమును సంఘములు గలవు. ఇటీవల 1928 సంవత్సరమునగూడ, బెంగాలు కాననుబంధంలో, టెనన్సీ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడినపుడుగూడ రైతుల హక్కులు సరిగ్గ సంరక్షింపబడి యుండలేదు. తమను ప్రతిఘటించి, ఉపద్రవమును గలిగించుచున్న ప్రతిపక్షుల నెదిర్చి పోరాడుటకుగాను, జమీందారీ రైతులు ఏకమై కలసి పనిచేయవలెను. అందుకు గాను తీవ్ర ప్రయత్నము లొనర్పబడునని ఆశించుచున్నాను.

తీర్మానములు

జమీందారులు నియోజకవర్గములు ఈ క్రింది తీర్మానములు గావించబడెను:—
1. జమీందారులు తమకుండుకున్న ధనబలముచే, ప్రజాస్థానములకు ప్రతినిధులై కాననుబంధంలో ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుటచే జమీందారుల స్థానమునకు మాత్రము జమీందారులు అర్హులుగా నిలవవలెననియు, ప్రజాస్థానములకు అర్హులుగా నిలవకుండుటకుగాను సంస్కరణ చట్టములో తగిన కట్టుదిట్టములు చేయబడవలెనని యీ సభవారు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు
ఆమోదకులు—బా. నుబ్బారావుగారు
2. జమీందారుల కుండుకున్న స్వంత కమత్తు భూముల వైశాల్యమును స్థిరీకరించుచు వారి కుండుకున్న విగత భూములను ప్రజలకు శిస్తుపై నిచ్చుటకు తగిన కట్టుదిట్టములను ల్యాండు ఆక్టు సవరణచట్టములో చేయవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
ఉప:—గొ. బ్రహ్మయ్యగారు
ఆమో:—జొన్న విత్తల నుబ్బారావుగారు
3. స్థానిక సంస్థలలో అల్పసంఖ్యాకులకు జమీందారులు తమకుండుకున్న ధనబలముచే స్థానిక సంస్థలను ముట్టడించి, ప్రజాభివృద్ధికి భంగకరముగ ప్రవర్తించుచున్నందున ప్రతిస్థానిక సంస్థయందు జమీందారులకు స్థానములను ప్రత్యేకించి యితర స్థానములకు వారి నధ్యక్షించరాదని నిర్ధారణ చేయుచు, అందులకు గాను తగిన కట్టుదిట్టములు స్థానిక సంస్థల సవరణ చట్టములో చేయవలెనని కాననుబంధముల కోరడమైనది.
(4) జమీందారులు రయితులవద్ద వసూలు చేయుచున్న విద్యాపన్ను, వారి కేవలమిద చెల్లింపవలసియుండగా రయితులనుండి రూపాయికి కాని-1/2 వసూలు చేయుట అక్రమనియు అట్టికముందు వసూలు చేయుటకు లాగున తగినకట్టుదిట్టములు చేయవలసినదిగా ప్రభుత్వమువారి నీ సభవారు గోరుచున్నారు.
ఉ. గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు.
ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టునకు సవరణలు
అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారి క్రింది తీర్మానము నుప పాదించిరి. “ఈ క్రింది విషయములగుంచియు, ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టునకు సవరణలను నూచించుచు ” నొక చట్టము తయారు చేయుటకుగాను, (1) బి. రామదాసుపంతులు (2) బి. విశ్వనాథదాసు, (3) బి. మునుస్వామి నాయుడు (4) ఎ. కాశ్యపరావుగారు (సమావేశకర్త) (5) కె. వి. ఆర్. స్వామినాయుడుగారు నొక ఉపసంఘముగ నియమించడమైనది. (1) పంటలు నష్టమైనపుడు రైతులకు శిస్తు రిమిషనువలెనను. (2) రైతులు చెల్లింపవలసిన స్వామ్యము గు శిస్తును నిర్ణయించుట, మైదులలో శిస్తును చెల్లించు పద్ధతిని ధాన్యరూపమున శిస్తు చెల్లించు పద్ధతిని తొలగించుట, 4. రైతుల చరాస్తిని జపుచేయు హక్కును తొలగించుట, 5. తటాకములను ఇరిగేషను వర్కులను జమీందారులు తప్పక మరమ్మత్తు చేయవలెనని విధించుట, 6. ప్రతి గ్రామములోను చెరువులను సామాదాయకపు భూములను అడవులను, గ్రామపంచాయితీల కొసగుట, 7. వానిపై జమీందారుల అధికారము తొలగించుట, 8. అడవులలో పశువుల మేపుకొనుటకును, తమకు కావలసిన చెరువులను రెచ్చుకొనుటకును రైతుల కధికార మొసగుట, 9. 20 వత్సరముల కొకసారి పన్ను హుచ్చించు సాధికారమును తొలగించుట, 10. రైతుభూమి, ప్రాత బంజరుభూమి, మైదోటుభూమి అను భేదముల తొలగించి రైతుకు వారి భుక్తములో నున్న ప్రతి భూమిలోను జిరాయితిహక్కు నొసగుట, 11. నజరానాల సడుగుకండ విడుదల కై కోర్టును రిజిస్టరుచేయుట.”
దానుగారి బిల్లు
మదరాసు కాననుబంధసభ్యులగు విశ్వనాథదాసు మహాశయోగారు ప్రవేశపెట్టిన ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టు సవరణ బిల్లును యీసభవారు సంపూర్ణముగ బలపరుచుచు వెంటనే సడలబిల్లు కాననుబంధము సర్వప్రయత్నములు చేయవలసినదిగా కాననుబంధంలోని అన్ని రాజకీయపార్టీ సభ్యులను కోరుచున్నాము.
ప్రతిపాదకులు—నెల్లూరు వేంకట్రామ నాయుడుగారు,
ఆమోదకులు—కేమరెడ్డిగారు.
విడుదల కై కోర్టు రిజిస్టరులు
జమీందారీ రయితు జమాయిలాకా రాయితి భూమిని భారీ చేసినపుడు రయితు కేర లెక్కలలో చేరుటకు గవర్నమెంటు యిలాకా భూముల విషయములో సజరిజిస్టరీ ఆఫీసులో దాఖలు కాబడు విడుదల కయికోర్టువలెనే రయితులు విడుదల కయికోర్టు దోడుచేసుకొని తమచేరు లెక్కలలో చేర్చుటకు తగుపట్టు చేయుటకును గవర్నమెంటు మాన్యుయల్లోని మార్పు రిజిస్టరువలెనే, జమీందారు మార్పులను రిజిస్టరు విధిగావుంచి ఆమార్పుల రిజిస్టరులో విడుదల కయికోర్టును వహించేయించుటకును తగు సవరణలు ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టులో చేయించుటకు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.
ఉ:—మద్దూరి వరదరాజగోపాలరావుగారు.
ఆ:—బాబూ అంజనేయ చౌదరిగారు.

యుద్ధవిరామదినము

నేటిదినము యుద్ధవిరామదినముగ పరిగణింపబడుచున్నది. యుద్ధ ముగిసినంతకు, ప్రపంచమంతయు సంతానము జూపుట సహజమే యయినను, యుద్ధములు శాశ్వతముగ నాగునా యను ప్రశ్న గలదు. యుద్ధబహిష్కారమును కల్పాగు ఒడంబడిక ప్రతిపాదించెను. ఆయుధనిర్మలము విషయమై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సాయుధ నౌకా నిర్ణయము విషయమై యోచించుటకు త్వరలో లండనునందు సమావేశము గూడ నున్నది. ఆ పిమ్మట, ఇతర యుద్ధపరికరములను నిర్ణయించుటకు ప్రయత్నములు జరుగగలవు. యుద్ధములపట్ల నాగరికప్రపంచమనందు ఏవగింపు గలిగినను, యుద్ధకారణములను పూర్తిగ నివారించినగాని, శాశ్వతశాంతి గలుగదు. వివిధజాతులమధ్య సఖ్యభావమును, ప్రేమయు వర్ధిల్లవలయును. మానవ సౌభ్రాతృత్వము, ఆచరణలో గనుపింప వలయును. ఇందుకుగాను, మానవహృదయములందు శివరసము గలుగవలయును. నేడు జరిగెడి దైవప్రార్థన లండేమి, సభలండేమి, నిజమగు హృదయశాంతియు సువ్యక్త మగునేని, సంగ్రామము లంతరింపగలవు. వివిధజాతులు స్వయంనిర్ణయపు హక్కును గుర్తించి, అన్యదేశాక్రమణవాంఛను వీరెల్లరును విడనాడునెడల, యుద్ధకారణములు తొలగగలవు. అందుచే, కేవలము ఒడంబడికలవలనను, కట్టుబాట్లవలనను, ప్రపంచశాంతి సమకూడదు. వివిధజాతుహృదయములనుండి దురాశ తొలగవలెను. యుద్ధవిరామదినోత్సవములను, కేవల మొక తంతువలె ననుభవించి, లగిల సాధము గలుగజాలదు.

హిందూదేశపు విద్య : లండను టైముస్ పత్రిక

ఈవార ముదిన లండను టైముస్ పత్రిక, విద్యా విషయమై విచారణ సలిపిన హార్టాగు కమిటీవారి నివేదికను గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు, 1920 సంవత్సరమునందు విద్యాశాఖామంత్రిలకు ట్రాన్స్ ఫరు జేయబడినను, తగిన విద్యాభివృద్ధి లేనందుకు విచారించెను. విద్యాశాఖ మంత్రిలపరి మయినను, పరిస్థితులలో మార్పు గలుగలేదని, యీ పత్రిక గుర్తింపవలయును. విద్యాభివృద్ధికి ధన మత్యవసరము. ఆర్థికశాఖ రిజర్వుడుశాఖ యగుటచే, విద్యా శాఖకై చేకూరిన ధనసహాయ మల్పము. నిర్బంధ విద్యను ప్రవేశపెట్టినగాని, విద్య వ్యాపింపజాలదనుట నిస్సంశయము. ఇట్టి ప్రయత్నము సలుపుటకు, మంత్రులు ధనాభావముచే నిస్సహాయులయిరి. సంస్కరణములు విఫల మయ్యెననియు, మంత్రులు విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడజాలక బోయిననియు, వెల్లడి చేయుటకు, హార్టాగు కమిటీ తోడ్పడినను, ద్వంద్వ పరిపాలనము, కొనసాగుట అసంభవ మని ఎంచునెడల, ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతను నిర్ణయించుట కిది పనికిరాదని, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. నిర్బంధవిద్యావిధానమునకు, టైముస్ పత్రిక విముఖత జూపు చున్నది. విద్య వ్యాప్తి గాంచుటకు ముందు, తగ్గిపోవలయు నని, ఈ పత్రిక సిద్ధాంతి కలించు చున్నది. నిర్బంధవిద్యావిధానము లేనిది, విద్యావ్యాప్తికి మంత్రులుగాని మణియెవరుగాని తోడ్పడజాలరని, గుర్తించుట మేలు. టైముస్ పత్రిక యూహలు నిరాధారము లనుటకు సందియము లేదు.

మద్రాసు సంగీతసమావేశనివేదికము

ఈసంవత్సరమున ఈస్టరు సెలవులలో చెన్న పురిలో జరిగిన సమావేశవృత్తాంతము, మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండెను. సంగీతోపన్యాసములును, సంగీతప్రదర్శనములుగూడ జరిగెను. సంగీత కళాభిమాను లగు సాత్తూరు జమీందారుగారు సమావేశమును ప్రారంభించిరి. రాగలక్షణము గూర్చి, విద్యాకా సభేశాలయ్యుగారి అధ్యక్షతను జరిగిన సభలో పండితులు చర్చించిరి. శ్రుతులవిచారణ, టి. వి. సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద గూడిన సభలో జరిగెను. దీనియందే తాళములగూర్చి చర్చింపబడెను. రామస్వామి అయ్యుగారి అధ్యక్షతక్రింద, సంగీత ప్రదర్శనసంస్కరణము గూర్చి విచారింపబడెను. సుప్రసిద్ధ విద్వాంసులచే సంగీతప్రదర్శనములు ఏర్పాటు జేయబడెను. మొత్తముమీద ప్రతి సంవత్సరము సంగీత పరిషత్సభవారి తీరున, సంగీత కళాభివృద్ధికి తోడ్పడు టెంతయు ప్రశంసాపాత్రము. సంగీత పరిషత్సభవారి కృషి, సంగీత విద్యావ్యాప్తి కథికుముగ తోడ్పడుగాక యని కోరెదము. వీరు సంవత్సరము పాడవునను, సంగీతసభలను గూడ ఏర్పాటుజేయుచు ఇంతవరకు ప్రసిద్ధి బడయనివారి సామర్థ్యము బయల్పడుటకు గూడ తోడ్పడుచున్నారు. వీరికి మద్రాసు పౌరులు తగు ప్రోత్సాహ మొనగెడ రని నమ్మదము. ఇట్టి పరిషత్సభ లే, యితర దేశములలో గాన విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడియుండెను. మద్రాసు పరిషత్సభ అనుకూల సమయమున బయలుదేరి, దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. రాజాపుసంవత్సరపు నివేదిక, మరింత ప్రోత్సాహకరముగ నుండు నని విశ్వసించెదము.

చీనా : విదేశీయులహక్కులు

చీనాను చాలకాలమునుండియు వేధించుచున్న సమస్య, విదేశీయుల మితిమీరినహక్కులకు సంబంధించియున్నది. చీనా న్యాయస్థానములందు, విదేశీయులను విచారింప వీలులేదు. విదేశీయులను వారి న్యాయాధిపత్యంలే విచారించెదరు. వారికోర్టులు వేరు. వారిచట్టములు వేరు. ఇట్టిదుస్థితి స్వతంత్ర దేశములందెక్కడను కనుపింపదు. దీనిని సహింపకనే, చీనా జాతీయప్రభుత్వము విదేశప్రభుత్వములను ప్రత్యేకపు హక్కులను వదలకొన గోరెను. విదేశ ప్రభుత్వము లిందుకు సమ్మతించినను, ఇంతవరకు క్రియలలో నట్టిమాన్యు గలుగలేదు. నవంబరు 19 వ తేదిన, ఈ విషయమై యోచించుటకు చీనాలో సమావేశము జరుగెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు వీనియందు పాల్గొనుట కిష్టము జూపినను, చీనా చట్టములు పాశ్చాత్య ప్రమాణముల ననుసరించువరకు, ఇప్పటివద్దతులు మారగూడదని తెలియజేసిరి. ఇతరప్రభుత్వములుగూడ నిటులనే దెలిపెనట. ఇట్టి ప్రతిపాదనము చీనాలో నిరాశ గల్గించుట సహజము. పాశ్చాత్య దేశములు ప్రాచ్య దేశస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు తోడ్పడ వనుభావ ముద్భవించును. పాశ్చాత్యజాతుల వైఖరి మార్పుజెందనిచో, ఆసియా ఖండమునందు ప్రబలియున్న అసంతృప్తి యింకను వెరుగునుగాని తగ్గనేరదు.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రిగారు గిల్ట్ హాల్ విందులో నిచ్చిన యుపన్యాసము, వారు విదేశవిధానమునం దవలంబించిన విశాలభావమును వ్యక్తపరచుచున్నది. రైతులెండునుండి బ్రిటీషు సైన్యములు వెడలిపోయినవి. అమెరికా ప్రెసిడెంటుతో వీరు సంప్రతింపిరి. లండనులో నౌకానిర్ణయసమావేశము జరుగనున్నది. గమ్యాతో సఖ్యకడుటకు ఇంగ్లండు ప్రయత్నించు చున్నది. హిందూదేశవిషయమును గూర్చిగూడ, మాక్స్ నాల్డుగారు ముచ్చటించిరి. తమకు రాజప్రతినిధిపై సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదని, మాక్స్ నాల్డుగారు నడువట సమంజసముగ నున్నది. రాజప్రతినిధిగారి సమాధానప్రయత్నమును వీరు పూర్తిగ తోడ్పడినగాని, అనుకూలఫలము గలుగజాలదు. హిందూదేశమునందు రాజప్రతినిధిప్రకటనము అనుకూలవాతావరణము గలిగించె నని, ప్రధానమంత్రిగారు నమ్ముచున్నారు. సహకారభావమును, షరత్పరవిశ్వాసమును గుదిరె నని, వీరు పలికిరి. కాని, నాయకులు సూచించిన పరతులను వీరు చెల్లించనిచో, ఇప్పుడు గలిగిన అనుకూలపరిస్థితులు నిలువజాలవు. భారతదేశ నాయకులపై ప్రధానమంత్రిగారు సంపూర్ణవిశ్వాస ముంచి, పాటుబడుట విచేకముగను.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు

మాతనముగ స్థాపింపబడిన హిందూస్థాన్ బ్యాంకువారి స్టాట్యూటరీ రిపోర్టు మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ గన్పట్టును. దీనికిగాను 15526 షేర్లు ప్రత్యేకింపబడినవి. షేర్లక్రింద ఇంతవరకు 462880 రూపాయల షరదు చేరెను. ప్రెలిమినరీ ఖర్చులు 10168 రూపాయలయ్యెను. అక్టోబరు 31వ తేదినాటికి 1170002 రూపాయలరాబడి చేకూరెను. స్టాట్యూటరీ రిపోర్టు 22 వ సంవత్సర తేదిన జరుగునభిలో సమర్పింపబడును. ఈ బ్యాంకు సత్వరాభివృద్ధి గాంచు సూచనలు కన్పట్టుచున్నవి. ఇట్టిభారతీయసంస్థ, భారతీయు లెల్లర ఆదరాభిమానములకు పాత్ర మగుగాక యని కోరెదము. మానేజింగు డైరెక్టరుగూ విద్యాసాంగి పాండ్యగారి అనుభవమును, కార్యదీక్షయు, ఈ సంస్థయొక్క సత్విరాభివృద్ధికి తోడ్పడు ననుటకు సందియము లేదు.

లిబరలు కన్ఫరెన్స్ ప్రతిపక్షముల దాడి

లేబరు ప్రభుత్వముపై హిందూదేశ సమస్య విషయమున దాడివెడలుటలో, లిబరలు కన్ఫరెన్స్ ప్రతిపక్షములు అవశయము గాంచినవని, లండను టైముస్ పత్రికగూడ నొప్పుకొనుచున్నది. వీరలకీర్తి ఏమాత్రమతిశయించలేదని తెలుపుచున్నది. హిందూదేశ సమస్యవిషయమున, లేబరు ప్రభుత్వము పార్లమెంటు సభలో నోడిపోయినను, వీరికి రాజాపు ఎన్నికలలో అఖండవిజయము చేకూరెడిది. ఈసంగతిని గుర్తించియే, రీడింగుప్రభువుగారు ప్రభువులసభలోను, బాల్ఫూరుగారు కామన్సులలోను, తమరూపిస్తానముల నుపసంహరించుకొని, ఎట్టేటులో బయల్పడ గలిగిరి. హైందవస్వాతంత్ర్యసమస్య, న్యాయముపైనను, సత్యముపైనను ఆధారపడియున్నది. దీనిని నిరోధించువారు, గౌరవము బడయుట దుష్టభము.

బెంగాలు మంత్రాలు

వంగదేశమునందు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిచేయకబోయినను, మంత్రుల సేవరచు తలంపు నింకను బెంగాలు గవర్నరుగారు విశవాడకుండుట చోద్యము. డక్కానవాబుగారిని పిలిచి, మంత్రవర్గము సేవరచువిషయమై గవర్నరుగారు నిశ్చయించినము ముచ్చటించి రని, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. శాసన సభ మార్పిసలవరకు గూడదుగాన, నూతనమంత్ర వర్గ మంతకాలమువరకు నిలుచునని, యూహింప నచ్చును. ఆపిమ్మట ఎన్నికలు జరుగవచ్చునుగాన, కొంతకాల మయిననుద్వంద్వ పరిపాలనమును సాగించిన కీర్తి గవర్నరుగారికి దక్కవచ్చును. ఇట్టి సత్తులవలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ పెరుగు ననుట భ్రమ దప్ప వేరుగాదు.

మలబారు రయితులచట్టము

మలబారు రయితుల చట్టము మదరాసు శాసన సభలో సావధానముగ విచారింపబడెను. చట్టము కట్ట ప్రభుత్వసభ్యులు అంగీకారము తెలిపియుండిరి. అయినను, ఇంతవర కీచట్టము గవర్నరుగారి యంగీకారము బడయలేదు. చట్టము మరల శాసనసభ వారి విచారణకు పంపబడు నని, నవంబర్ వ్యాపించి యున్నది. ఇది నిజమగుచో, మలబారురయితులను తృప్తిపరచెడి అమూల్యవకాశము లోలగిపోవును. ఇదివరకే వారు ఓరిమిని కోల్పోయినారు. మండేమి జనుగునో చూడవలయును.

భస్మదల

ఇరాక్ దేశము, బ్రిటీషువారితోద్వైటు లేకనే స్వరహితపాలనాసామర్థ్యమును జూపుచున్నది, నానా రాష్ట్రసంఘపు మాండేటు కమిషనువారికి బోర్డి లియకాగారు తెలియజెప్పిరి. ఇరాక్ దేశమే గాక, తూర్పుదేశము లన్నియు ఇట్టిసామర్థ్యము జూపగల వనుటకు సందియములేదు. వారి కవకాశ మిచ్చిన జాలును. ఏదేశ మయినను స్వరహితపాలనకు ఆర్థము గాదని చెప్పట, నిరర్థకవాదము దప్ప వేరుగాదు.

అస్పృశ్యుల దేవాలయ ప్రవేశము

సార్వభౌమదేవాలయము ప్రవేశించుటకు
అస్పృశ్యులు సత్కారహము బూనుట

పూనా, నవంబరు 9:—సార్వభౌమదేవాలయము ప్రవేశించుటకు కొందరు అస్పృశ్యుల బాలంబుల్లు సేటిడయమన మరల సత్కారహము జేసిరి. ఈ బాలంబుల్లు దేవాలయముయొక్క గట్టకెక్కిరి. దేవాలయపుతలుపులు వీరు లోపల ప్రవేశించుటకు వీలులేక మూయబడియుండెను. దేవాలయమునందు అస్పృశ్యులు ప్రవేశింప గూడదనియు ఆలయలెవరైనను ప్రవేశింప యత్నించు వారలపై క్రిమినల్ దావాలు చేయబడుననియు దేవాలయపుట్రుట్టిలు ప్రకటన గావించిరి. ఈ బాలంబుల్లు సత్కారహము చేయు సమయమన అసిస్టంటు కలెక్టరు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు మిల్స్ గారు పోలీసు దళముతోను, ఇతర అధికారులను శాంతి పరచుకొని పోయిరి. ఘనము 100 మంది అస్పృశ్యులు కూడ అచటనుండిరి. దేవాలయపుతలుపులు తెరవబడునూచనను ఏమియు లేకపోవుటచే సత్కారహముచేయు బాలంబుల్లు దేవాలయపు ద్వారముకడ చాలసేపు కొదియుండి తుదకు వెడలిపోయిరి. ప్రేక్షకులు యితరజనులు అచటనుండి వెడలిపోయిరి. దేవాలయపుతలుపులు తెరవబడునరకు బాలంబుల్లు ఇదేవిధముగ సత్కారహము చేయవలయున్నారని, దేవాలయాధికారులకును సత్కారహమును సంధి సమకూర్చు ప్రయత్న పడిన యన్. సి. కేల్కెరుగారును తదితరులను యీ సత్కారహము నిరసించుచు ప్రకటన గావించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహమ్మదీయ పూర్వాచారపరాయణుల బెదరింపులు

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

ఇట్టి విషయములయందు శాసించు అధికారమును శాసనసభ వదులకొనరాదు. మహమ్మదీయ మతశాసనములకు విరుద్ధమగు చట్టములను తిరస్కరింప తాము వెనుదీయ మనియు, శారదాచట్టము మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులకు వ్యతిరేకముగా చేయబడినదనియు మహమ్మదీయపూర్వాచారపరాయణులు రాజప్రతినిధిగారియొద్దకు బోయి చెప్పకొనిరి. అందుకు ప్రత్యుత్తరముగా శారదాచట్టము కేవలము మతసంబంధము కాదనియు, మతవిషయములకును సాంఘికవిషయములకును మధ్యగా నున్న యిట్టి శాసనములను చేయుట శాసనసభయొక్క విధి యనియు, ఇతరమహమ్మదీయ దేశములందు ఇట్టి శాసనములు చేయబడెననియు, ఈవిషయములలో తాను గోఁచేనుప్రభువుతో నేకీ భవించు ననియు ఇర్వినుప్రభువు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను.

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంతి)

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 9:— భారతదేశమునందలి వివిధప్రాంతముల మహమ్మదీయవాదములు 25 గురు నేడు రాజప్రతినిధిని సందర్శించి శారదా బాల్యవివాహ నిషేధ శాసనమునకు వ్యతిరేకముగా 20 కేజీల విజ్ఞాపనమును చేసికొనిరి. ఆవిజ్ఞాపనలో శారదాబిల్లుకుండి మహమ్మదీయులను మినహాయించవలెనని వారు కోరిరి. రాజప్రతినిధిని దర్శించినవారిలో నీక్రిందివారుండిరి. మాలావా మహమ్మదాలీ, (నాయకుడు), మాల్యమహమ్మదు యాహూబు, చుహమ్మత్ ఇస్మాయీల్ ఖాన్, మహమ్మద్ సాఫీ దావూద్, ఏ. హెచ్. నజీనలీ, (కాళనసభ్యులు) మాలావా కబుల్ దీన్ అబ్దుల్ వలీ, నవాబ్ జుమ్లత్ అలీ ఖాన్, ఎమ్ ఎల్. సి. (సంయుక్తరాష్ట్రములు) హామీ జుమ్లత్ ఖాన్, (శ్రీశ్రీ) మాలావా హుస్సేన్ మహమ్మద్.

విజ్ఞాపన

శారదాచట్టము బాల్యవివాహములను నిషేధించు చున్నదిగాని, వివాహితులలో గాని, వివాహితులు కానివారిలో గాని తల్లిరలో గర్భావస్థములను చేయు వాచారమును నిషేధించుటలేదని విజ్ఞాపన తెలుపుచున్నది. అనగా వివాహములను నిషేధించుచు వ్యభిచారమును నిషేధించుచున్నది. ఇది ఇస్లామ్ మత సాంప్రదాయమునకు వ్యతిరేకము. మరియు బాల్యవివాహ నిషేధకశాసనము, మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులు 16 గురు వర్షావధి యుద్దుపెట్టుచున్న సు చేయబడెను. బిల్లునుండి మహమ్మదీయులను మినహాయించవలెనని 12 గురు ఎన్నిక మహమ్మదీయసభ్యులు ప్రతిపాదించిరి. భారతశాసనసభలోకంబే ప్రేమ్ కాన్హియోసభలో మహమ్మదీయసభ్యుల ప్రతిఘటన చెప్పుగానుండెను.

ప్రతిఘటించుటకు వెనుదీయము

విజ్ఞాపనలో నాయకు లిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ప్రతిమను మా మతశాసనములలో ననవసరముగా జోక్యము కలిగించుకొనుటకు మేమెన్నటికిని సహించము. మతస్వాతంత్ర్యము ను హరించు నేచట్టము నుగాని ప్రతిఘటించు మేము వెనుదీయము. శారదా బాల్యవివాహ నిషేధశాసనములో ని మరతులు మమ్ములను భాదించనేరవు.

తమ విన్నపమును ముగించుచు, చూపుమేరలోనున్న మా తన రాజకీయ యుగములో నిట్టిశాసనములవలన మహమ్మదీయుల శాంతికి భంగముజేయకుండుదురగాక యనియు, ఇస్లామిమత సభ్యులను నమ్మినవారై మహమ్మదీయుడైవచ్చు నిట్టిచట్టము నా మోదింపదనియు వారు రాజప్రతినిధికి తెలియజేసిరి.

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

మహమ్మదీయ నాయకుల విన్నపమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు రాజప్రతినిధి ఈ క్రిందివిధముగా నుడివెన:— కేవలము మత సంబంధమైనట్టియు, ఆధ్యాత్మికమైనట్టియు విషయములలో, సంఘములో నధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయములను కనుగొనకుండ లౌకికముగ శాసనసభ శాసనము చేయుటకు యుక్తపడకుండుట స్వాభావికమే. కాని సాంఘిక విషయములకును, మత విషయములకును పరిపాద్ధవ నున్న విషయములు కొన్నికలవు. ఇట్టి విషయములలో ప్రస్తుత రాజ్యపరిపాలకులు సంబంధము కలిగించుకొనకయుండటం ఆసంభవము. ఏలనగా నీశాసనము సాంఘికములనుట స్పష్టము. సంఘ శ్రేయమునకు నిట్టి శాసనములు అత్యవసరము. ఈ శాసనములు చేయునప్పుడు శాసనసభ కేవలము లౌకికముగానే యాలోచించుచున్నది. ఈ లౌకిక విషయములయందు శాసనములను చేయుట శాసనసభల ముఖ్యకర్తవ్యము. సి వి ల్ సంఘముయొక్కయు, మత ప్రతిష్ఠాపనలయొక్కయు, హద్దులొక్కఁజేయినప్పుడు యీకష్టము సంభవింపదు. ఏలనగా నీరెండును లౌకికవిషయములయందును, మతవిషయములందును పరస్పర సంబంధము పొంది పైదోడుగానుండును. కాని ఒక్కమతము నకుమాత్రమే చెందియుండక, వివిధమతములను ఆవలంబించుచున్న సెవిల్ సంఘములో తమబాధ్యతలను రాయబారముగాని, సేనుగాని మరువరాదు. ఈబిల్లువిషయమై గోమకు ప్రభువుయొక్క చర్యను సేను ఆమోదించుచున్నాను. కాని మహమ్మదీయులలో బాల్యవివాహము సామాన్యపూర్వము కాదని సేను నమ్ముచున్నాను. మహమ్మదీయ సంఘమంతయు ఈ బాల్యవివాహచారములను సవరింప సంసిద్ధమై యుండలేదు. టర్కీ-మొదలగు మహమ్మదీయదేశములలో కేవలము లౌకికముగ శాసనసభలు వివాహ శాసనములు చేసినవి వివాహము మతసంబంధమైన సంస్కారమనియు, మతసంబంధమైన హక్కులను, వ్యక్తిపరమగు శాసనములలోని హక్కులను, ఆమతస్థుల కోరికలకు వ్యతిరేకముగా సివిల్ శాసనము వలన నిర్మూలము చేయరాదనియు మీరు సిద్ధాంతము చేయుటకు ప్రయత్నించినారు. ఇట్టి శాసనములకు మాయంగీకర మొసగవచ్చునా, రాదాయని విచారించు నప్పుడు మీరు చెబుచున్న భారములను సేను పరిగణించెదను. భావిభారత రాజ్యాంగము యిప్పుడు చర్చింపబడుచున్నది గనుక ప్రస్తుతము గాని యీకముందు గాని ఈరాజ్యాంగముయొక్క ముఖ్య సూత్రములను వ్రాయువారిలో మీరు నా కెరిగించిన విషయములను చెలివెదను.

తొమ్మిదవ రెడ్డిజనమహాసభ, కడప

ఈ నవంబరు నెల 23 - 24 తేదీలకు సరియగు శుక్ల సంవత్సర కార్తీక బ 7 - 8 శని ఆదివారములయందు హైదరాబాదు శ్రీయుత రావుబహద్దర్ యస్. వెంకటరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున కడపపురమున తొమ్మిదవ రెడ్డిజన మహాసభను జరుప నిశ్చయింపబడినది. గనుక తాము తమ సన్నిహిత రెడ్డిశిరోమణులతో సభకు దయచేసి కార్యక్రమములో పాల్గొని సభను అఖండవిజయవంతము గావించ ప్రార్థించుచున్నాను.

కే. కోటిరెడ్డి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

విదేశవార్తలు

లండను లార్డు మేయరు విందు

గిల్లహోలులో ప్రధానమంత్రి రాష్ట్రమైక్లోనాల్డుగారి ఉపన్యాసము

వైస్రాయ్ ప్రకటనను సమర్థించుట

రుగ్బీ, నవంబరు 11:—లండను లార్డు మేయరు గిల్లహోలులో చేసిన విందుసందర్భమున ప్రధానమంత్రి యువన్యసింఘు చురు దేశీయ విదేశీయవిషయముల నన్నిటిని సింహావలోకన మొనరించెను. యూరోపు యుద్ధఫలితములను పూర్వవశిష్టముల నతిక్రమించుటకే టీచుల కొన్ని సంవత్సరములనుండి బ్రిటను దొర తనమువారు పూనుకొనిరని తెలుపుచు యిటీవల జరిగిన హేగు సమావేశమును కోశాధిపతియును (ఎక్ స్పెక్టరు ఛాన్సలరు) విదేశ మంత్రియును చేసిన ప్రయత్నములనుగూర్చి ముచ్చటించెను. విరోధాఖండమును మరల మంచిసితికి కొనివచ్చుటకుగాను సహాయముచేయుటకు గల కోరికను యుద్ధసమయమునందును అటుపిమ్మటనుగూడ మనజాతి సంపూర్ణముగానే గ్రహపరచెను. విరోధాఖండముయొక్క నష్టములలో పాలుపంచుకొనుటకును నేనలకు సంబంధించిన బాధ్యతలనన్నిటిని సగౌరవముగను సమ గ్రముగను నెరవేర్చుటకునుగూడ మనజాతి విస్మయముగనే అంగీ కారమును తెలిపెను. అందులకు ప్రత్యేక సాకార్యములును మన ముకోరుటలేదు. ఇతరజాతులకు సహాయము చేయు విషయమున మనమెంతమాత్రమును వేసటును చెందుటలేదు. సమానగౌరవము నుమాత్రమే యావత్తు బ్రిటిషుజాతి యామోదముతో ఛాన్సలరు కోరెను. రాజకీయముగా ఆక్రమింపబడిన ప్రదేశములందుంచ బడిన బ్రిటిషుసేనలుగూడ నవటనుండి స్వదేశమునకు కొనిం బడెను. దానితో యూరోపు యుద్ధపరిత్రలో కడపటి ప్రకరణముగూడ పూర్తియైనది. ఇక శాంతి బాగుగా నెలకొనగలదని యే ఆశించుచున్నాను.

హేగు ప్రైమునుగాదు స్వదేశముపట్ల నత్యధికముగ భక్తిని కలిగియుండుటయేకాక విరోధాఖండమున శాంతిని నెలకొల్పుటకుగూడ గొప్ప సేవచేయుచున్నారు. శాంతి సాధనమునకు సర్వోత్తమ ధారబోయుచున్నవారిలో నొక్కరుగా బ్రిటనుడు గాదుగూడ చిరస్మరణీయు లగుదురు. నానాజాతి సంఘము యొక్క నైతికాధికారము మిక్కిలి అధికమయినది. ఆయాజాతుల సేవలవల కలుగు భీతికంటె నానాజాతి సంఘముయొక్క కినుకవలనే అధికమగు భీతి యికముందు కలుగ గలదు. ఆఫ్ గులు క్లాజుకు మన దేశమును అధినివేశములను భారతదేశమును గూడ సమృద్ధించినట్లు ప్రతినీధులు సంతకములు చేయుట నానాజాతి సభకు బ్రిటిషు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు చేసిన గొప్ప సేవయే యగును. సముద్ర స్వాతంత్ర్యమువంటి ప్రశ్నల నలన పోటనే వెనుకటి భావములును వెనుకటి దృక్పథములును గూడ మరల తలంపునకు వచ్చుచుండెను. ఇట్టి కఠిన సమస్య లలో సమాధానములే కనబడవచ్చునుగాని వాని ప్రాముఖ్యత యంతరకో సరిగా గ్రహించినచో బాధ్యతగల నైతిక కాఖ్య నాయకులు మున్నగు బాధ్యతగల ప్రవీణులు వీనిని పరిష్కరించుటకు దారి చూపలేకపోరు. రణ దుందుభులు మోగిన పిమ్మటనే గాని యీలోగా సముద్ర స్వాతంత్ర్యసమస్య తల ఎత్తుగాన రణదుందుభు లెన్నడును మోగింపబడ కుండునట్లు మనము శ్రద్ధ బూనుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. రానున్న అయిదు జాతుల సభలో నీ విషయము చర్చింపబడు ననువార్త నిరాధారము.

రష్యాజాతి యనునది ప్రపంచమున లేదనుకొనుట నిష్ఫలముకావు. రష్యాజాతి కలదనియును అదిచాల చురుకుగా పని చేయుచున్నదనియును బ్రిటిషు దొరతనమువారు పరిగణించుచు న్నారు. విరోధాఖండవాసులందరకు శాంతిని కోరుచున్నారను విషయమును గ్రహించి శాంతి సాధనమునకు రష్యావారు గూడ తోడ్పడవలెననియే మేము కోరుచున్నాము. ఒకజాతికి ప్రతికూలముగా మరియొకజాతి ప్రచార మొనరించుట అక్రమముగా దానిని మేము నిలిపివేయగోరెదము. వివిధదేశములకు గల ఋణముల తీర్మానములనుగూర్చి ఒడంబడికలు మున్నగు బాధ్యతలను గుర్తించుటయే నాగరకతగల దేశములకు ముఖ్యకర్తవ్యము. గాన ఆబాధ్యతలను గుర్తించవలెననియే మేము కోరెదము. కావున రష్యా దేశమునుగూడ పరిగణించుటకు పార్లమెంటు సభవారు బ్రిటిషుదొరతనమున కధికారమొంగిరి. ఇట్లు రాజకీయముగా రష్యా దొరతనమును పరిగణించుట కంగీకరించినందువలన వారి రాజకీయములు సాంఘికములు మతసంబంధములు మున్నగు వానిలో వారి భావము లన్నిటినిగూడ మే మామోదించెదమని యును వారి పరిపాలనాపద్ధతిని మేము సమర్థించెద మనియును యెవ్వరునుగూడ భావించరాదు.

భారతదేశము

రాజప్రతినిధియందు ప్రభుత్వమునకు సామూర్జ్య విశ్వాసము కలదు. ఆభీప్రసిద్ధి చేకూరుటకు యరస్వర విశ్వాసమును నమ్మకమును సహకారమును ప్రధానములై యున్నవిగాన నిట్టిసద్భావమును భారతీయులలో మరల కలుగజేయుటకే రాజప్రతినిధి యిటీవల నీ ప్రకటనను గావించెను గాని మొదటిపక్షాన్ని వదిలిముగ్ధుగాగాని మార్పులకును సైమనునంఘము వారి నిర్ణయములను సూచనగా మోడించుటకును ఈ ప్రకటనను చేసియుండలేదు. ఈ సంకల్ప మీ డేరుచున్నదనియే నేను నమ్ముచున్నాను" అని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

ఇటీవల ఆమెకొడేశమునకు వెళ్లినప్పుడునుగూర్చి కూడ ప్రధానమంత్రి యిట్లుచెప్పెను. "బ్రిటిషుజాతుల కానుకవెల్పు యొక్కసామ్రాజ్యము కాపాడుట ప్రధానకర్తవ్యముగా నున్నది. అందులకందానుగూడ స ప్తిభావమును మరచిపండుకొనరాదు. సమష్టిలాభముకొరకు నిష్పక్షిలాభమును త్యజించుటకు జాతియు వ్యక్తులునుగూడ సంసిద్ధులుకావలెను." అని ప్రధానమంత్రి నుడివెను.

స్పెయినురాణి లండను వచ్చుట

రాణియును ఆమెకుమార్తె లిరువురును వచ్చిరి
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ఈనెల 8వతేదీ రాత్రి స్పెయిను రాణియును ఆమెకుమార్తెలు యిస్సెంటాబియాట్రీసు, యిస్సెంటా మేరియాచెస్టెనాగార్లును లండను వచ్చిరి. మేరియాచెస్టెనాగారు యువరాజుగారును స్పెయిను రాయ బారియును విక్టోరియా ప్రేమసంగ్ధ స్పెయిను రాజవంశము వారికి స్వాగత మొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

కోలు కమిటీ-మంత్రివర్గము

ఈనెల 12వతేదీని జరుగును
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—బ్రిటిషు సంకీర్ణమునాగు శేపటి రోజున మైలిగు ఆరానియేమను కోలు కమిటీ మొదట్లు కేవల రేవనుల ప్రతినిధులతో వారిహాలిగూర్చు రక్షణము నున్నగు వానినిగూర్చి చర్చించెను. (ఆ. ప్రె.)

క్రొత్తలార్డుమేయరు అధికారమును వహించుట

గొప్పయురేగింపు
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ముద్రణ పరిశ్రమలో నధిక మగు నింబంధముల సరి విలీయం వాటర్లుగాదు లండను లార్డు మేయరు అధికారమును బడవించున యీ నెల 9-వ తేదీని గిల్లహోలులో బహిరంగముగా అధికారమును వహించిరి. ఈ సందర్భమున జరిగిన శాశ్వతపున చూచుటకు పోరులు వీధులలో సమకూడిరి. తన ప్రితులార్యులులో లార్డుమేయరు బయలుదేరి లగ్జేటు సర్క్కుకుడడు రాగా మాట్టరు ప్రింటరుల సంఘమువారు ఒక పేటికను సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. శాశ్వతపున ఇరువది బాండు లుండెను. (ఆ. ప్రె.)

చీనాలో ఎక స్ట్రా పెరిటోరియలు హక్కులు

ఈమెయియునుగూర్చి చిర్చించుటకు
యానెల 19 వ తేదీని సభ జరుగును
రుగ్బీ, నవంబరు 9:—ఈ సభకు బ్రిటిషుప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగూడ పంపుటకు సమృద్ధించితిమి. సామ్రాజ్యదేశముల ప్రాంత్యల్ ప్రకారముచీనాలోడు నిబంధనలు గూడ సవరింపబడువరకును యిప్పటివద్దతియే అమలులో నుండవలెను" అని బ్రిటనుదొరతనమువారును యితర దేశములవారును గూడ చీనాదేశతనమువారికి తెలియజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

విక్టోరియాక్రాను బిరుదములు కలవారు

ప్రభువుసభలో యువరాజుగారు విందుచేయుట
లండన్, నవంబరు 11:—9 వ తేదీని పార్లమెంటు ప్రభువుల సభాసందిరమున విక్టోరియాక్రాను బిరుదములు కలవారికి యువరాజుగారు విందుచేసిరి. ఆందరికిని సమానగౌరవమే చూపబడెను. ఆతిథ్యము పూర్వకమున యువరాజు పాదించెను. ఆపుడు గంభీరహర్షధ్వనులు చెలగినవి. రాజుగారి సంతోషసందేశ మపుడు చదువబడెను. (రాయిటరు)

మరియొక వార్త
రుగ్బీ, నవంబరు 11:—ఆమెకుమార్తె 321 మంది ఓరుదాంకి... అంతయును మామూలు విందులతోనే జరిగెను. గాని ఆత్మన లాంఛనములతో జరుగలేదు. ఈ ఓరుదములను ధరించినవారిలో పెక్కుమంది నడుగ గాతము ఆత్మరక్షణ కొరకు ప్రజల ప్రశంసకొరకును మాత్రమే అట్టిసాహసకార్యము ను చేయుట కల్పించెననియే వా రందరును చెప్పియుండిరి. మీ యెదుట మీరుచేసిన ఘనకార్యమును ప్రశంసించుటకు నాకు గూడ సంతోషముగానే యున్నది. విక్టోరియాక్రాను బిరుదము మిక్కిలి ప్రత్యేకమైనది. ఈ బిరుదము యుద్ధసేవ చేసినవారికి మాత్రమే లభించును. యుద్ధములో అనుభవము గలవా రెవ్వరును గూడ మరల యుద్ధము కల్పింపవలె నని కోరరు. అందువల్ల నే యీ బిరుదము యొక్క అధికృత స్వప్రమును. విలసత యిట్టి సాహ సాదార్యములను చూపుటకు అవకాశములు యుద్ధములతో పనిలేకుండగూడ తలపించుచునే యుండును. కొందరు వీ లు లార్డు రణనిహతులైరి. తేనిచో వారుగూడ సేవలో నుండి యుండురు గాన వారినిగూడ మనము మరచరాదు అని యువరాజు నుడివెను.

మరికొన్ని వివరములు
ఇంతమంది బిరుదాంకితు లిందర కెన్నడును సమావేశము కాలెదు. విక్టోరియాక్రాను బిరుదాంకితులలో 450 మంది సజీవులుగా నున్నారు. 49వ వేళములనుండి గూడ చాలమంది చచ్చినను వానినుండి కొంతమంది రాజాలకపోయిరి: రాజాలక పోయినవారందరును అధినివేశములవారే. ఆస్ట్రేలియానుండి 48 మంది రాజాలకపోయినందున వారి కనుటనే గవర్నరు జనరలు లార్డుస్ట్రాంగ్ చేసెనుగాదు విందుచేసిరి. విరోధా సంక్రామమునం దలి బిరుదులును బడవినవారికి మాత్రమే గాక యీ బిరుదములను బడవినవారి కందరికినిగూడ ఆహ్వానములు పంపబడెను. 88 ఏండ్ల వయసుగల కిల్బు రెయినాల్డు 82 ఏండ్ల వయసుగలప్రయి వేలు విలియము 81 ఏండ్ల వయసుగల 67 రెయినాల్డు వార్డు గార్లుగూడ విందు చచ్చిరి. ప్రయివేలు రికెట్టు అందరిలోను గూడ అల్ప వయసుగూడు. అతడు 15 వ యేటనే నేనలో చేరెను. 17 యేటనే యీ బిరుదమును బడవెను.

బ్రిటిషు ఎయిరుమెయిలు

10-వ తేదీని నలోనికానుండి బయలుదేరును
లండన్, నవంబరు 11:—ఈ నెల 10-వ తేదీన లండను చేరవలసిన ఎయిరుమెయిలును ఆల్బాన్ డ్రాసుండి ఏదే నున్నప్పటిమీద తీసుకొనివచ్చినందున ఆలస్యమైనది. అది యిపు డు సలోనికా చేరినది. అటుండి 10-వ తేదీని లండనుకు బయలుదేరెను" అని సలోనికానుండి కేబులుచచ్చినది. (రాయిటరు)

వార్షిక మోటారు ప్రదర్శనము

ఎనిమిది దేశములవారు పాల్గొనిరి
(మెయిలు ద్వారా చెప్పిరి.)
ఒలింపియా, ఆక్టోబరు 18:—ప్రదర్శనము చాల బాగుగా జరిగినది. సకల పరికరములును ప్రసర్తించబడెను. ప్రేక్షకులు కాంతముగా కూర్చుండుటకు చాల ఆకర్షణములు యేర్పరు పబడెను. క్రొత్త క్రొత్త నాదిరులు ప్రదర్శింపబడెను. 85 ఏండ్లలో మోటారు పరిశ్రమకు చాల అభివృద్ధి కలిగినది. ప్రదర్శింపబడిన వానిలో రోల్స్ రాయస్, ఫాంటు 11, ఆరము స్ట్రాంగు సిడ్డే 20, యీ రెండును మిక్కిలి శ్రేష్టముగా నుండెను. పరిజ్ఞాతు లందరును ఆరము స్ట్రాంగునే ఆమోదించిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు)

విట్టికమిషను
ఫిల్లి, నవంబరు 9:—విట్టికమిషనువారు నేటికినము ఫిల్లి నుండి ఆగ్రాకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. ఆగ్రానుండి ఆత్మీయ సఖు వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

బెల్లెడు కొట్టు కేసు

శివ వేయింట

లండను, నవంబరు 11:— బెల్లెడులో ఫ్యాషనబులు పోబులూ ఇంట్లో వైమానికోవోగి కాసోనీగారికిని, కేవీ యా ఉద్యోగి రిడోలో స్టోవికుగారికిని జరిగిన కొట్టుబాట కేసు లో రిడోలో స్టోవికుగారికి నెలరోజులను అరెస్టు చేయడం గురించి కోర్టులో శివ వేయింటను కలెక్షన్ రూ. కొనసాగించి ల ననే కలిగినది పోలీసులుగా తీర్మానం చేసి యింటిపొంత్రి నెవీయా వువోగికి కేసు విధింపబడినది పట్టుబట్టే ఇంటి వారికి అసంపూర్ణతగినది. రోమంగి ఉత్తరపులకొరకు నిరీక్షించు చున్నాడు. (గాయిబు.)

రాజ దంపతులు ప్రదర్శనమునకు వెళ్లుట

భవ తేనె కలహరిమునా సరస్వతి

ప్రదర్శనము జరిగినది

ఈ నెల 9 వ తేదీ రాత్రి హెమాద్లాటు థియేటరులో జరిగిన "నెకండు మిసెసు ప్రెజెంట్" అను ప్రదర్శనమును చూచు వారు హెమాద్లాటు గారితో కలిసి వెళ్లిరి. (గాయిబు.)

ప్రధానమంత్రి ఆమెరికాయాత్ర

నేషనలులేబరుక్లబ్బులో మాట్లాడుట

రుగ్బీ, నవంబరు 9:— ఈ నెల 8 వ తేదీ రాత్రి లండను లో నేషనలు లేబరుక్లబ్బులో తన ఆమెరికా యాత్రను గురించి ప్రధానమంత్రి మాట్లాడెను "కాకానరము వట్ల ఆమెరికా వారినుండి" బ్రతుకువాంకితుడ అభిమాన మేర్పడినది" అని నేను ఆమెరికాలోనుండి వానిని తెలుసుమంది ఆమెరికాను బంధు ముఖ్యమైన విషయము. నేషనలులేబరుక్లబ్బులోని మరనా డి చాలమంది తన ఆమెరికాను తెలుపును గ్రహించి లేఖలు వ్రాసు చేరినది. ఆమెరికావారు మనభావములను గ్రహించుచు న్నారని దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. ఇది కేవలము ముఖ్యమంత్రి కొరకు మర్యాదకును తెలుపబడిన ఆమెరికావారు. వారు మనభావముగానే మన భావములను గ్రహించగోరుదుం డుట గొప్పకుభద్రమైనది. దీనివలననే చాలవరకు ఆమెరికామేర్ప డెను అని ప్రధానమంత్రి నుడివెను. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

రేవల్లె డి॥ ము॥ కోర్టు

O. P. 14/29

పిటికచరు:—మద్దసాని నారాయణస్వామి.

రెస్పాండెంట్:—మద్దసాని వెంకమ్మ.

యీ నెంబరులో పిటికచరులకు లేదు మద్దసాని వెంకమ్మకు గుంటూరు జిల్లా బోర్డవారిపల్లె గానలసిన రు385-15-0 లు పిటికచరు తీసికొనుమిత్తము సక్సెస్ ఫర్మి ఫిక్సెట్టు యిప్పించుమని పిటికచరు దాఖలుచేయగా, రెస్పాండెంట్లు ఆక్షేపాలనిమిత్తము ది 3-12-28 తేదిన వాయిదావేసి నారు గనుక సదరు తేదీ వరకు 11 గంటలకు సదరు కోర్టు వారి యెదుట హాజరై తెలియబరుచుకోగలందులకు ఇందు మూలకముగా తెలియబరచడమైనది.

రే వల్లె } ప్రభుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు
8—11—29 } పిటికచరుతరపు స్టీడరు.

శుక్రబంధు

ఎంత దుర్బలమైన పిల్లమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కొక్క టలోనే అద్భుతమైన ప్రభువుమను మాపును. శుక్రస్థమును కట్టుటలో శ్రమపండి, స్త్రీపురుషులకు నిరతికొంగైయును కలిగించుటకు దీనిని వినియోగించుటకు శుక్ర 2-3-0 3-17 త్రిపురసుందరి వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంబాబ్దు, గోదావరిజిల్లా.

కొమ్మి కళాశాల విద్యార్థుల మృతి

అగతమొందుట

కొమ్మి, నవంబరు 9:—కొమ్మి కళాశాల విద్యార్థుల సమై అంతమొందినది. విద్యార్థులపై విధింపబడిన జరిమానా లను గడ్డుచేయుటకును సమైచంద్రు నాయకులుగనున్న విద్యార్థులపై ఎట్టివర్గ తీసుకోవడనని కళాశాలాధికారులు వాదన చేసుకొనిరి. (ప్రీ ప్రె.)

రాష్ట్రంలో తాలూకా ద్వితీయ

కేట్టిపిడి మహాజనసభ - మల్కీపురం

ఈనెల 16 వ తేదీ శనివారం ఉదయం 8 గంటలకు మహారాజశ్రీ సుబ్బల మారెయ్యగారి కుమారులు నాగయ్యగారి అగ్రాసనాధిపత్యమున మహారాజశ్రీ కోల్ల మల్లారాయుడు గారి భవనమున వై సభ జరుపబడును.

భారతీయ యూత్ నేర్పరి

అలహాబాద్, నవంబరు 10:—అలహాబాద్ వాస్తవ్యులగు రాజ్ కల్యాణ్ అసోసియేట్స్ గారితో జూలై నెలలో ఇంగ్లీషువా సలు కాసుచేసెలను కట్టుకొని యాననెంచియున్నాడు. ఇందు లను ఎగిరియేర్పాటులు జరుగనున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

కాకోరి వైదీలకు సౌకర్యములు

కాన్పూర్, నవంబరు 9:—పంజీ మోతీలాల్ నెహ్రూ సర్ జేమ్సు క్రెయిర్ గారు సంధామాల ఫలితముగా కాకోరి కుట్రకేసు వైదీలకు ఫస్ట్ కులలు, డిప్యూటీ ఇన్స్ పెక్టర్లు, కాని మిశ్రుతో సంభాషించుటకు మిశ్రులకు జాబులు వ్రాయుటకు మాత్రము అధికార మివ్వబడ లేదు. (ప్రీ ప్రె.)

వాతావరణ స్థితి

1929 సం॥ నవంబరు నెల 11-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మీ గడి	మీ గడి	మీ గడి	మీ గడి	మీ గడి
అల్మోరా	అల్మోరా	అల్మోరా	అల్మోరా	అల్మోరా	అల్మోరా
24	24	24	24	24	24
...
84	64	...	25.7	+15.8	
84	67	...	10.1	+0.7	
88	67	...	7.2	-4.8	
83	68	...	5.1	-7.0	
87	68	...	8.9	-0.4	
84	65	...	7.6	+2.4	
...	5.4	+0.9	
85	68	...	6.8	+0.5	
85	71	...	12.5	-0.7	
85	75	...	18.5	-4.2	
85	74	+	14.9	-2.7	
85	69	...	11.5	+1.6	
85	72	...	5.1	-3.7	
83	71	...	6.6	-1.5	
85	74	...	11.5	+2.3	
82	74	0.5	14.1	-3.5	
88	74	+	9.9	-0.7	
82	75	0.7	12.1	-1.5	
...	11.4	+2.3	
84	77	...	12.9	-0.8	
86	78	...	25.7	+8.8	
91	78	...	9.6	-3.6	
91	72	...	17.4	+8.0	
79	62	...	9.1	+1.2	
75	60	...	7.5	-3.1	
65	58	+	16.9	+4.2	
65	52	...	16.7		

నల్గొండ, రుంగు—నికాబుల్లు మును తప్ప తక్కినచోట్ల లింగాలే లేదు. వేడివి 4. కలహరిలో చిన్నవర్షము నెల్లూరులో మేఘములు యుండెను. కొడకలులు నాలో రేడి నేడివి. బి. జి. నారాయన్, సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుని భరణు.

మీరటు కుట్ర కేసు

జూరీ విచారణ నిరాకరింపబడుట

మీరటు, నవం 8:—కుట్రకేసు విచారణయందు నేడు ఆర్ సాగ్రులు ఇండియా ప్రభుత్వపు డాక్టర్ మెంటుల పరిశోధనాధికారి సాక్ష్యమునందన: మద్దాయిలు వ్రాసిన లేఖలలోను, యితర డాక్టర్ మెంటులలోను సంకేతములను యితడు గుర్తుపట్టెను. ఎం. ఎన్. రాయగారి సంకేతమును ద మూరినిగూడ గుర్తుపట్టిరి. జూరీ విచారణ గోరుట

కొండు మద్దాయిలు క్రిమినల్ సోషిలరీకోడు 88 వ అధ్యాయము ననుసరించి రిమి కేసు జూరీవిచారణజేయింపవలెనని కోరుచు కేట్టినదిరఖాస్తును విచారించిరి. దీనివిషయమై యిదివరకు చెప్పినదానికన్న అధికముగా చెప్పవలసిదేమియు లేదని వీరిని సిన్డాగారును, మద్దాయి నింబకరుగారు చెలిపిరి. లాంగు ఫర్మకేసుగారు ప్రతిపక్షముగా వాదించుచు యూరోపియనులకు ఇండియనులకు తగవులుచచ్చినపుడు ఉభయ పార్టీలుగాను న్నపుడు జూరీవిచారణకు అవకాశ మొసగునని 88 వ అధ్యాయము కలదు. కాని యీకేసు అట్టిదికాదు. మద్దాయిలందరు జూరీవిచారణకోరుచు దఖిస్తు పెట్టులెను. ఇప్పుడట్లు జరుగలేదు. ప్రాసిక్యూషనుచారి డాక్టర్ మెంటులే 3000 రైగానున్న యిట్టి పెద్దకేసులో జూరీవిచారణకు విలంబం. అలహాబాద్ హైకోర్టులో దీనిగూర్చియే దరఖాస్తులున్నందున అవి పరిష్కారమున నరకు మేజిస్ట్రేటుగారు వేచియుండవలెననిని జేమ్సుగారు కోరిరి.

సిన్డాగారు ప్రత్యుత్తరముగా జెప్పుచు పెద్దకేసు జూరీ విచారణకు విలంబేదముట జూరీపద్ధతిని దూషించుటయగును. ఇంగ్లాండులో 12 గురు కమిషనరీస్టులను జూరీయే విచారించి రని కూచించిరి. నింబకరుగారు ప్రస్తుతి విచారణపద్ధతిని నిరశించుచు, తమవేయలు కొందరు తన్ను విచారించి నిర్ణయించిన చో దానికి బదులె కుండు ననిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు చురునాడు తీర్పు చెప్పెదననిరి.

సురునాటి విచారణ

మీరటు, నవంబరు 9:—అలహాబాద్ హైకోర్టు మేజిస్ట్రేటు జె. ఎ. ఫోర్మహేముగారు సాక్ష్యమొసంగుచు మద్దాయి స్వామిగారిని గుర్తుపట్టిరి. కేంబ్రిడ్జిలో డానింగు కాలేజియండు 1922-25 సం॥ముకు స్వామి చదువుచుండెను. సాక్షిగూడ ఆ కాలము యము న ఆచట చదువుచుండెను. 1925 సం॥ స్వామిని జూచియుండెను. తిరిగి నేడు కోర్టులో జూచియుండెను. కేంబ్రిడ్జి కాలేజివిద్యార్థులు 1926 సం॥ జరిగిన ఇంగ్లాండు కార్మికులసమైక్య ప్రతిపక్షాలరని చెలిపెను. తమ బ్యాంకునుండి స్వామిగారికి డబ్బు సఫదఖాలు యిచ్చి నట్లు థానుకు కుక్కగారి కంపెనీ గుమాస్తా పి.ఎ.కా. ముఖర్జీ గారు సాక్ష్యముచెప్పిరి. కోర్టు గుమాస్తా గయప్రసాదుగారు, మద్దాయిలు తనయెగుట కొన్ని రసీములను సంకేతముజేసినట్లు సాక్ష్యమునందెను. ఎం. ఎన్. రాయగారివద్దనుండి తనకు రావలసిన లేఖను వచ్చిననెంటునే యిప్పించవలెనని మద్దాయిలు డాంజి, ఉస్మానిగారు కోరినట్లు చెలిపెను.

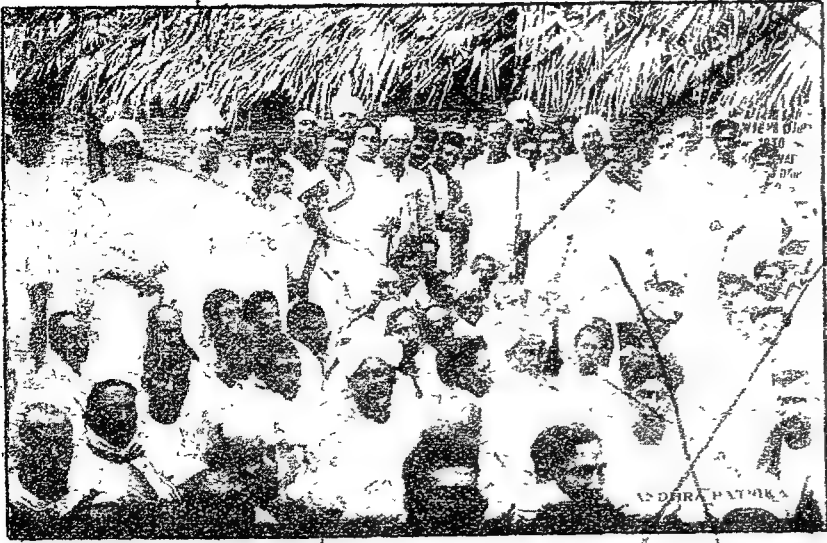
జూరీ విచారణ నిరాకరింపబడుట

పైవల మేజిస్ట్రేటు పైటుగారు జూరీవిచారణ దరఖాస్తుపై తీర్పుజెప్పిరి. ఇంతవరకు ఇట్టిదరఖాస్తును జెట్టినదెరు దెలిపిన ఆభిప్రాయమునే జెప్పిరి. 89 వ అధ్యాయము యీకేసునకు వర్తింపదనిరి. ఆతీర్పును నెహ్రూజీగారు ఆమోదించిరి. కావున ఆ ఆభిప్రాయము వార్డుకొనరనిరి. యూరోపియ నొకడు భారతీయుడొకడు ప్రతిపక్షపార్టీలుగ నున్నపుడే యీఅధ్యాయము వర్తించును. ఈకేసునం డట్లు జరుగలేదు. మరియు 82 మద్దాయిలో 14 గురు మాత్రమే జూరీవిచారణ కోరిరి. కావున దరఖాస్తు నిరాకరించిరి.

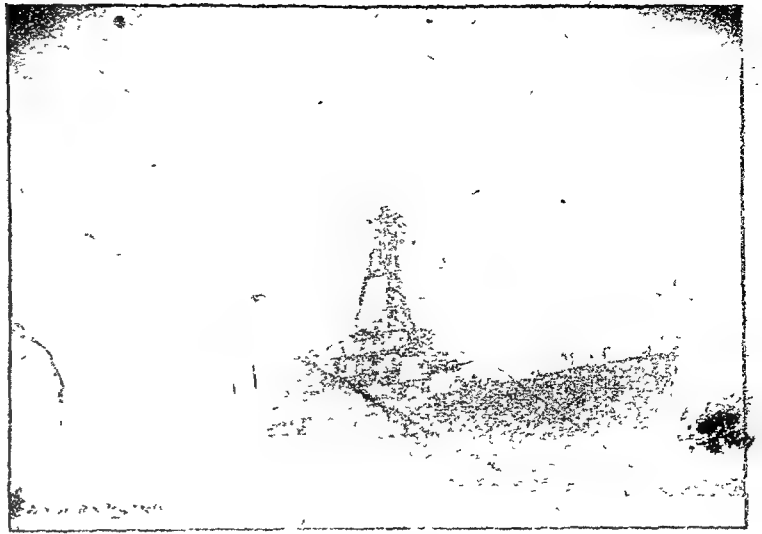
ఈఉత్తరువుపై నింబకరుగారు అసెలుజేయు నుద్దేశించి వారము రోజులు వాయిదాకోరిరి. 88 వ అధ్యాయము యీకేసునకు వర్తింపదని నిర్ణయించినందున వాయిదాగూడ నివ్వనవసరము లేదని మేజిస్ట్రేటుగారు చెలిపిరి. కేసు సోమవారము నాటికి వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రమున మంత్రివర్గము నేర్పరచుటకై గవర్నరుగారు ప్రయత్నించుట

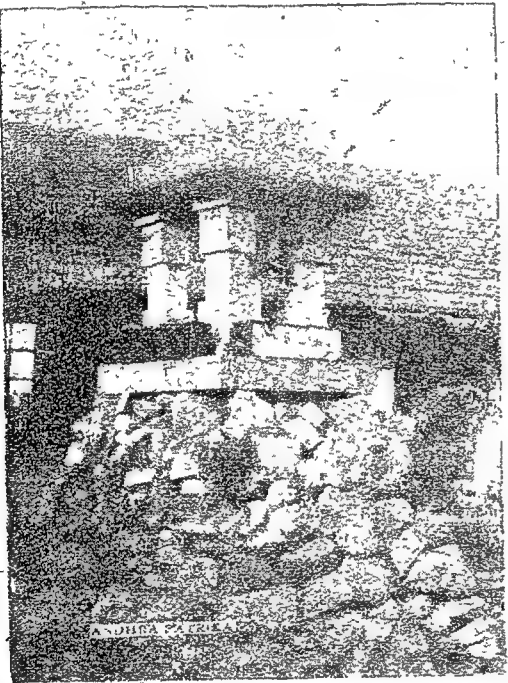
కలకత్తా, నవంబరు 9:—వంగరాష్ట్రమున మంత్రివర్గము నేర్పరచు విషయమై గవర్నరుగారు మరల ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు. డెక్కన్ సభాపితరు నేడింగును గవర్నరుగారిని సంబంధించి మాట్లాడిరి. ఇప్పుడు మంత్రివర్గ మేర్పడిన బడ్జెటు సమావేశమువరకు వీరు నిలచియుండెదరు. ఈమధ్య కాసనభా సమావేశము జరుగదు. (ప్రీ ప్రె.)

జమిందారి రయితులసభ:—గౌ. వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు బెజవాడలో జరిగిన యీ ఆంధ్రజమిందారి రయితుల సభయందు అధ్యక్షత వహించిరి. (పి. ఎ. ఎ.)

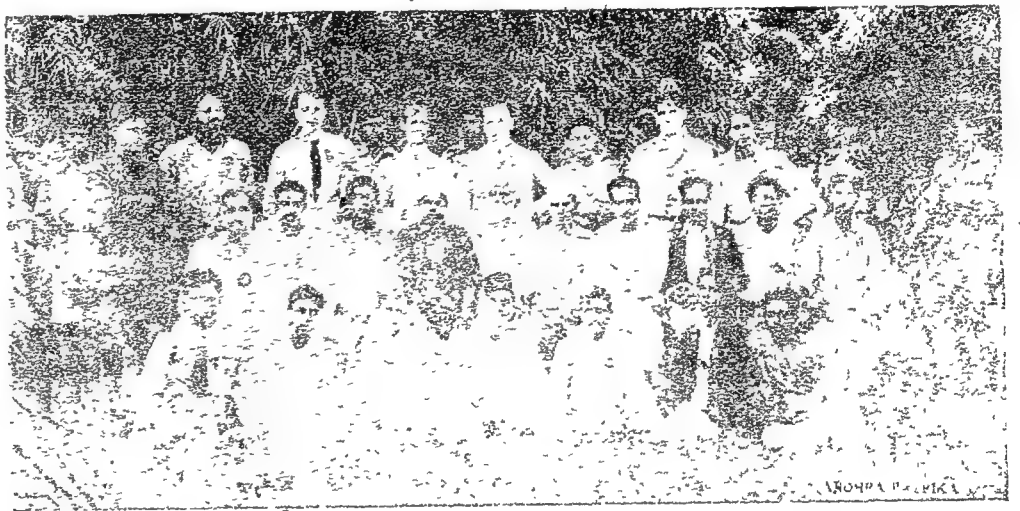

ఫ్రెంచి స్త్రీమరు టూరువిల్లి మద్రాసు హార్బరు చేరినది. ఈ స్త్రీమరు ప్రపంచవర్యులన మొనర్చుచున్నది (వె. భా. బి.)

ఆరోగ్యమందిరము

బళ్లారియందు జరిగిన ఆరోగ్యప్రదర్శనమునందు నిర్మింపబడిన ఆరోగ్యమందిరము. పవిత్రమగు దేవాలయము ఆరోగ్యమునకు నిదర్శనముగా నూచించుచు ఈ మందిరము నిర్మించిరి. (ఎన్. వి. ఎ)

మీరటుకేసు ముద్రాయిలు

నేల గూర్చున్నవారు:—ఎం. జి. దేశాయి, డి. కె. గోస్వామి, ఆర్. ఎస్. నింబంకర్, ఎల్. ఎస్. మహాచకరు, ఎ. ఎ. దాంజి, ఎన్. వి. ఘాటి, గోపాలబస్మకర్ గార్లు.
తెలిపెనువారు:—ఆర్. వి. శ్రీ, జి. చక్రవర్తి, కిశోరీబాయి గోష్వి, డి. ఎస్. తెన్నే, కాశీంకర్, డా|| ఎస్. ఎ. కె. బ్రహ్మ, కె. ఎస్. బొగ్గెళ్ళ, పి. సి. జోషి, ముజఫర్ అహమ్మదుగార్లు.
నిలిచినవారు:—కేవలవాళ్ళచెగల్లు, సోహనసింధు జోషి, డా|| ఎల్. హరిన్నయ, నాకట, ఉస్మాని, బి. ఎఫ్ బ్రాహ్మ, ఆయోధ్యాప్రసాద్, ఫినిష్ స్పార్టు, డా|| జి. అధికారి గార్లు.

భీమునిపట్టణము

(నూతన గృహప్రవేశ మహోత్సవము)

2-11-29 న తేది సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు మాపు

రమందలి యున్న త పాతకాలకొత్త నూతనముగా నిర్మింపబడిన మందిరము విశాఖపట్టణముజిల్లా కలెక్టరు బ్రౌకెన్ దొరగారిచే దేవునబడినది. ఈ మందిరము రహస్యము నలవడివేల రూపాయలు వెచ్చించి H మార్కెట్ గదు రమణీయముగ గట్టింపబడినది. అధ్యక్షులగు కలెక్టరు దొరగారి కేటెంచు పురమార్గముల దారిపాడవునను వింతరంగుల పతాకములను గోలుకొండ తట్టిలును గట్టి యలంకరింపబడెను. మందిరము మిగుల సొంపుగ ప్రేక్షకజనానందకరముగ శృంగారంపఱచినది. ఈ యుత్సవము దిలకింప బలువురు దొరలు, దొరసానులును విశాఖపట్టణమునుండి విచ్చేసిరి. హిందువులలో మ. రా. శ్రీ దేవూరి సరసింహం పంతులు, విజయనగర సంస్థానము దివాను, మండలవిద్యాకాఖాధికారియగు జయంతి సత్యనారాయణమూర్తి, రావుసాహేబు దూర్వాసుల శ్రీరామకృష్ణ, కిర్లంపూడి జమిందారు, తూర్పు గోదావరి జిల్లాజోడ్డు అధ్యక్షులు, మల్లెపూడి పల్లమురాజు, దేవరకొండ జగన్నాథం, రావికంటి రామచంద్రరావు, వెంకటరామయ ప్రభృతులు నలువురు ప్రేక్షాగమములనుండి దయచేసిరి. పాదలు, స్త్రీలు, పురుషులు రహస్యము 1000 మంది వచ్చిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు కలెక్టరుగారిని కర్పూరమాలాలంకృతులు గావించిరి. ప్రత్యేకముగా నమర్పబడిన శృంగారవేదికపై నానీహాయిరి, రావుసాహేబు చిలకా సుజీవరావువాయందు గారు నివేదిక చదివి, మందిరనిర్మాణము అందు తిమకు సాయ మొనర్చిన వ్యక్తులు, భీమునిపట్టణాభివృద్ధికి, యజుపదారి, మున్న

బుకొర్టు కావలయుననియు కోరిరి. పిమ్మట కలెక్టరుగారు పా, కాలానుందిరమును దేవచి గృహ ప్రవేశము హోత్సవము జరిగిరి. మందిరములో శ్రీ సుజీవరావు నాయకుగాగి గుణగణములను వివరించుచు పలువురు ముచ్చటించిరి. పద్యములు చదువబడినవి. మ. రా. శ్రీ దూర్వాసుల శ్రీరామకృష్ణగారు శ్రీ నాయకుగారి నూనెరంగుల చిత్రపటమును బహిరంగ పరుచుచు వారు పురాభివృద్ధికయి గావించిన మూర్త్యులను వివరించి వారి పటము బడిలోనుంచుచు యెంతయు సమంజసుగా పేర్కొరి. పిమ్మట హిందువులకు దొరలకును వేర్వేలుగాను మితహారవిందు జరిగెను. దొరలవిందు రిజైకంపేరీ యేజంటు దొరగారి కాంతులుగారిచే జరుపబడెను. ఆనంతరము హైదరాబాదు ఉపాధ్యాయులు "మేకావెల్" వాలకములోని కొన్ని రోజు గములును "శ్రీకృష్ణలీల"లోని కొన్ని రంగములను ప్రదర్శించిరి. మైనంగ విద్యార్థులును నాటిక ప్రాత్రములలో బాగాని సాయపడిరి. స్త్రీలకు ప్రత్యేకముగా గాలియరుప్పడియెను. వాలంతయు జనముతో కిలకిలముచుండెను. ఇంతజయప్రదముగ గృహప్రవేశమహోత్సవము సరిగించుటలో ముఖ్యకారకులు మున్సిపల్ మేజేజరు మ. రా. శ్రీ కోట గన్నయ్య కృష్ణ గారనుట యతిశయోక్తి గానెరదు. రహరము 800 మంది వీరల కన్న దానము జరిగెను. "ఓం కాంతిః."

విద్యా దేవరకొండ రామకోగి శాస్త్రి

తిరువళ్ళి క్షేణి అన్న దానసమాజము

విజయనగరము మహారాణిగారైన శ్రీమతి విద్యాదేవి దేవిగారు యీ సమాజములో, ౨౫ కుమారుడు యువరాజుగాగి దేహస్వస్థమునకుగాను, యీ 1929 న సం॥ నవంబరునెల 6 తారీఖు బుధవారమురోజున, 500 బీదలకు, పడ, పాయసము, పతివారికిని కాని దక్షిణాభివృద్ధి ప్రోత్సాహముగ ఆన్నుంచిడిరి.

బందరు తాలూకా సహకార ద్వితీయ సమావేశము

ఈసంవత్సరము బందరు తాలూకా ద్వితీయ సహకార సమావేశము యీనెల 24 వ తేదీ ఆదివారం రోజున అర్ధమారు చూనియకలోని నందమూరు గ్రామములో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది.

సదరు సభకు బ్రహ్మశ్రీ నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు, ఎం. ఎ. యల్. బి., బార్-ఎల్-లా, గారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించిరి. రాన సహకారులు ఎల్లరు సభకు విచ్చేసి తగువిధముల తోడ్పడ వేడుచున్నారు.

కార్యక్రమము

ఆదివారం ఉదయం 8—30 గంటలకు సభ ప్రారంభము. దైవప్రార్థన.

నందమూరు పంపు ఆహ్వానము

కాన్ఫరెన్సు కమిటీ అధ్యక్షుల నివేదిక.

సభాధ్యక్షుని ప్రారంభ ఉపన్యాసము.

10—30 కు భోజనములు.

మధ్యాహ్నము గం 12—30 మొ॥ తిరిగి సభ ప్రారంభమును తీర్మానముల చర్చ.

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము.

ముఖ్యగమనింపు:—నందమూరు గ్రామము పెడన రైల్వేస్టేషనుకు 4 మైళ్ల దూరమున వుండియున్నది. పెడననుండి, బందరు నుంచియు మోటారు ఘాతర్యములందు. సభకు విచ్చేయువారికి భోజన వసతులు ఏర్పాటుచేయబడును.

బందరు తాలూకా } కూరాడ రామచంద్రరావు, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.
కోఆపరేటివుకమిటీ } ఆఫీసు, నందమూరు } తుమ్మలపల్లి అచ్చయ్య, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

నిత్యకర్మాప్తకము

గాయత్రి రంగులపట్టుము గలది. వెల 2-8-0 కలికోపైండు 3-0-0. రైబ్రసిడిషన్ 4-0-0.

దాదాపు 100 పుటలుగల పీఠికయును నిత్యకర్మలయొక్క ధర్మశాస్త్రవిషయము లన్నియు సతాత్మకముగ గలవు.

ఈ నిత్యకర్మాప్తక గ్రంథమునందు గల విషయములు

1 స్నానవిధి, 2 నృత్యవిధి, 3 పురాణాచారవిధి, 4 ప్రాణాయామ విధి, 5 అష్టాదశ్యంత్యంసాగర విధి, 6 సంకల్పవిధి, 7 తిథి, వార, నక్షత్ర, సంవత్సర, యోగ, కరణ, మాసవిధి, 8 గాయత్రీజప నిర్ణయవిధి, 9-11 వస్త్ర, ఉర్వ్యపుండ్ర, భస్మ, యజ్ఞోపవీతధారణవిధి, 12 సమద్రష్టానవిధి, 13 త్రికాల సంధ్యావందనము, 14 జపప్రకరణము, 15 బ్రహ్మచారులకు అగ్నికార్యము, 16 గృహస్థులకు ఔషాసము, 17-28 ప్రాయశ్చిత్తాపన, సమిధారోహణ, సమిధాధాన, సమస్థానము, పక్ష హోమ, నూర్య, చంద్ర, గ్రహహోమములు, 24 బ్రహ్మయజ్ఞము, 25 నిత్యవిత్త్యుత్సాహము, 26 బోధాయనశాస్త్రోక్తదేవతార్చనము, 27 పురుషనూక్తవిధాన దేవతార్చనము, 28-29 శంఖ, సాలగ్రామతీర్థపాశవిధి, 30-35 శివ, కృష్ణ, నూర్య, గణపతి, గౌరీ, శ్రీరామ, అష్టోత్తరశతనామములు, 36 వైశ్వదేవ హస్తాపాశము, 37 నిత్యవైశ్వదేవవిధి, 38 వైశ్వదేవ బలినీత్యపాశము, 39 తీర్థవివరణ పాస్తము, 40 విధుర వైశ్వదేవము, 41 గురుభ్యానము, 42 తృచాకల్ప నూర్యముసాగరములు, 43 ఋగ్వేదీయ మహాసారముప్రపాతము, 44 నూర్యోపసానము, 45 ఆత్మయజ్ఞము, 46 హోమవిధి, 47 స్థానీపాశవిధి, 48 స్థానీపాశపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తము, 49 అతిథిపూజ, 50 గోగ్రాసవిధి పెనులగు విషయములు గలవు.

విభవ, శుక్ల, ప్రమాదూత, ప్రజ్ఞోత్పత్తి అను 4 సంవత్సరముల పంచాంగము పుస్తకపైజ 0-12-0

బృహత్ స్తోత్ర రత్నావళి: భాగము టీకా తాత్పర్యసహితము వెల 0-12-0

ఈ గ్రంథ భాగమునందు, 1 శ్రీ శంకరాచార్యకృత ద్వైతరాధ్యక్షమాహా స్తోత్రము, 2 శివారాధ్యక్షమాహాస్తోత్రము, 3 కనకధారాస్తోత్రము (లక్ష్మీస్తోత్ర) 4 శ్రీరామ భుజంగస్రచూత స్తోత్రము, 5 వ్యాకృత విష్ణుస్తోత్రము, 6 వాత్సీకకృత గంగాస్తోత్రము, 7 పండితరాయకృత లక్ష్మీలహరిస్తోత్రము, 8 గురుభ్యానము గలవు.

ఈ సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథము లన్నియులభించును కేట్లాగునకు వ్రాయుడు.

ఎడిటరు స్వధర్మ ప్రకాశిని, బృందావనం, కీలుపాకు, మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

గొప్ప పాప్పిడే కార్మి వల్ పండుగ రోజున

అలంకరించబడిన కారు ఊరేగునప్పుడు, మీరును మీ కారులో

నెక్కి దానివెంటడి నడివి

మద్రాసు గ్యాస్ హెడ్ క్వార్టర్స్ వేవేరియండు

11-11-29 తేదిన రాత్రి 4 గంటలవరకు జరుగు పండుగకు దయచేయుడు.

ఈ ప్రదర్శనమును మీరు తప్పకూడదు.

అత్యద్భుత వైడ్ - వైదర్మ నములు

వాటికి ఈ దిగువ తెలుపబడిన అసాధారణమైన బహుగుతులు గలవు.

ఒక కేస్ విస్కీ, ఒక హ్యాండెడ్ వెల్ చక్కెర, టెన్నీస్ రాకెట్, బైసికల్, మద్రాసు పంచెములకు నీజ్ టెక్స్టైల్స్, 1/2 కేసు విస్కీ, గోడకుతగిలించు గడియారము, చుట్టలపెట్టెలు, సిగరెట్ల డబ్బాలు, 130 కలకత్తా స్ప్రీ టెక్స్టైల్స్, 48 బుడ్ల గ్రమ్మినరల్లు గల కేసు వగైరాలు.

ఎక్స్-సెల్విసెస్ మెన్సు అసోసియేషన్ వారి ప్రాపకముక్రింద ఆర్గమెన కార్యమునకు తోడ్పడునట్టి ఈ ఉత్సవమునకు మీ మిత్రులతో దయచేయుడు. వాన కురియుచున్నను పరవాలేదు. 10,646 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణమునకు కాన్వాసు కప్ప గలదు.

కండనొప్పలకు

బాధ ఎట్లావచ్చిన సక ఫరవా లేదు. స్టోన్స్ లినిమెంటు, రక్తము గడ్డకట్టుటవలన గలిగెడు బాధను తొలగించును. రక్తమునకు జీవశక్తిని గలిగించును. బాధ నివారణమును.

స్టోన్స్ లినిమెంటు బాధను తొలగించును.

హిందీ ప్రచారము

డబ్ల్యు. పి. ఇగ్నేషియసుగారు

మంగుళూరులో ప్రచారము గావించుట

హిందీ ప్రచారసభ కార్యకర్తయగు శ్రీ యంత డబ్ల్యు. పి. ఇగ్నేషియసుగారు ఆక్టోబరు 25 తేదిన మంగుళూరు కే తెంచి నవంబరు 4 వ తేదీవర కిచ్చుటనే యుండి, పిమ్మట కాలికట్టు కేగిరి. మొత్తముమీద ఆరుడుప న్యాయములను యీ దిగువ పేర్కొనబడిన స్థలములం దొసగిరి. మహిళాసభ, రఘునాథయ్య హాలు, గవర్న మెంటు కాలేజి, గవర్న మెంటు స్ట్రీట్ ప్రెయి నింగునూ-ల, సెంటు అగ్నీ సుకాలేజి, సెంటు అలాయసు కాలేజి. ప్రెయినింగు నూ-లునందు, "మనదేశముయొక్క భావి యభివృద్ధికి మార్గములు" అను విషయము గూర్చి ముచ్చటించిరి. తక్కిన స్థలము లన్నిటి యందును హిందీయుద్యమముయొక్క ఫేరు వేరు లత్యయలగుగూర్చి మాట్లాడిరి. కాలేజీలయందు పన్యసించినపుడు ముఖ్యముగా విద్యార్థివయకముగా దర్శించుచు మాట్లాడిరి. మనదేశము యొక్క యొక్కతకును జాతీయజీవనమునకును, సామాన్యభావ యవసరగునియు, విదేశభావ మనదేశమునకు సామాన్యభావ యగుట ఆసంభావ్యమనియు, అట్లాకనే సంభవించినను, మన దేశము తన విజ్ఞానమును, వ్యక్తిత్వమునుగూడ గోల్పోవు ననియు, విదేశభావ మూలమున ఒకదేశపు నాగరికత యింకొక దేశమునకు దెచ్చిపెట్టబడుట ప్రపంచమునకంతకునుగూడ అనర్థ దాయకమగుననియు, భారతదేశమునకుగూడ యొక ప్రత్యేక నాగరికతయును, జీవభావయును గలవనియు, మనమే ఇంగ్లాండు, జర్మను దేశములను జయించినపుడు ఆదేశములందు మన భావము వ్యాపింపచేయుట గూడ అనర్థదాయకమేయనియు, మనదేశభావలలోకల్ల హిందీభావ యొక్కటిమాత్రమే అధిక సంఖ్యాకులచే మాట్లాడబడుచు న్నదనియు, మన సామాన్య జాతీయ జీవితాభివృద్ధికొరకు దక్షిణ దేశము లందరును హిందీభావను నేర్చుట తమ విధియని యు ఇగ్నేషియసుగారుగనిరి.

యువజనసమితిసభలో సుపన్యసించుచు, హిందీప్రచార ము మన జాతీయ నిర్మాణ కార్యక్రమములలో కల్ల ముఖ్యము యినదనియు, భారత దేశముయొక్క భావిస్వరూప మంతయు నొకసామాన్య భావమీదనే చిత్రింపబడ నున్నదనియు, భారతదేశముయొక్క వైజ్ఞానిక భావయుగు సంస్కృత భావము హిందీభావ జేష్ఠపుత్రికయనియు సంస్కృత భావము నేర్పుకొనుటకు హిందీ భావ యితరభావలన్నిటికంటె సధికముగాతోడ్పడుననియు హిందీ భావయును దక్షిణదేశ మాతృభావమును సంస్కృతభావముండి యనేకపదములను దీసికొనియుండుటచే, దక్షిణ దేశములంద గునుగూడ హిందీభావము సులభముగా ఆరు నెలలలోనే నేర్పు కొనగలరనియు తాము ఉత్తరదేశములతో ధారాళముగా మాటలాడ గలుగునంత హిందీభాషాజ్ఞానము సంపాదించుటయే తమ యుద్దేశమనియు, ఇగ్నేషియసుగారు నుడివిరి. రెండుసభల కర్మముతపహించిన జే. పి. సల్మానాగారు కొంకణ భావమును హిందీభావమును గల సంబంధముగూర్చి ముచ్చటించుచు, కొంకణ భావలో 75% పదములు హిందీభావనుండియే బుట్టినవనియు, తమలో యింకను లిపియేర్పడనట్టి కొంకణులు హిందీ భావనే తమగ్రాంధికభావ గావించుకొనుట భావ్యమనియు జెప్పిరి.

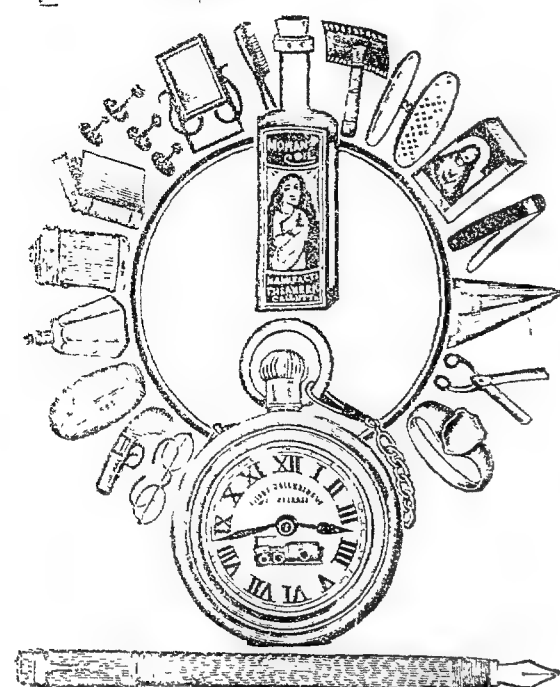
మన విద్యావిధానములో హిందీయొక్క స్థానము గూర్చి ఇగ్నేషియసుగారు యీ క్రింది విధమున నుడి విరి:—

హిందీవిద్య నిర్బంధము గావలెననుటకు సందేహములేదు. హిందీ మనసామాన్యభావయని యొకసారి అంగీకరింపబడినపి మ్మట, మన విద్యాప్రణాళికలో హిందీ నిర్బంధముగావించుట కెట్టి సందేహ మవసరములేదు. తన స్వదేశ జాతీయ భాషాజ్ఞాన ములేని భారతీయుడు విద్యావంతుడని యెట్లు భావింపగలడు? జపాను, లేక జర్మనీ, లేక ఇంగ్లాండు, దేశముడు తన జానని భాషాజ్ఞానము లేకుండ యెట్లుండగలడు? ఒక సామాన్యము అవసరమనియు, అది హిందీభావయే యనియు, మనకు నమ్మకమే యున్నచో, పాఠశాలలలో హిందీ నిర్బంధింపబడ కెవ్వరును ప్రతికూలముగా వాదించజాలరు. ఒక దేశముయొక విద్యావిధానములో జాతీయభావము స్థానము లేకుండుట నాయకుడు లేకుండ నాటక మాడునట్లే యుండును. కాబట్టి, దేశావసరములకు తగినట్లుగా విద్యావిధాన మెప్పటి కప్పుడూ మారుచుండవలెను. మన విద్యావిధానములో ఆంగ్ల భావ తోసగ బడిన అవసరమును అధిక ప్రాముఖ్యము తీసివేయబడి హిందీ భావ కొనగబడవలెను. ఈ విషయమును విద్యాధికులగు ప్రజా ప్రముఖు లిదివరకే అంగీకరించియున్నారు. ఆంగ్ల భావముగూని.

మొత్తమువీరిద ఐక్యేషియనుగారి ప్రచార మిచ్చట

ఆశ్చర్యములేదు - భ్రాంతిలేదు - ఒక నిజమైన కానుక
 6 బుడ్లు "మోహన బిలాస్" తలనూనె ను రూ 6 లకే కొనుగట్టివారికి గొలుసుతో సహా ఒక
 బుడ్లమైన జేబు గడియారమును 162 విలువగల సామానలతో ఇనాముగా పంపబడును.

మోహన బిలాస్ తలనూనె
 రకమునకు చేరినవాటిలో అగ్రస్థాన మలంకరించియున్నది. సువాసనయందు అద్వితీయమైనది. ఒకసారి వాడిన దీని మనోహరమైన సువాసన 24 గంటల వరకుండును. తలను చల్లగానుంచి, వెండ్రుకలు బాగుగా పెరుగుటకు తోడ్పడును. వెండ్రుకలకు రంగును గలిగించుటమాత్రమేగాక, ఇంద్రజాలమువలె ఆదర్శముగా పనిచేయును.
 ఒక బుడ్లి ధర రూ 1-0-0 మాత్రమే ఒకేసారి 6 బుడ్లను కొనుగట్టి ఈ దినవ తెలుపబడిన బహుమతు లివ్వబడును:-
 "ఒక జత సులూచనములు, పిస్టల్, టాయిలెట్ సబ్బు, ఒక బుడ్లి అత్తరు, జేబునందిముడు దీపము, ఒక తమలపాకుల పెట్టె, ఒక బత్తనుల సెట్టు, అద్దము, దువ్వెన, నేపి కేజరు, చేతిజతానులు, చీట్లు, ఫాన్ పెన్ కలము, కత్తి, చేతిరుమాలు, కత్తిర, వేలి ఉంగరం, ఒక మంచి రైల్వే రెగులేటరు ఒక గొలుసుతో, ఇవన్నియుగాక 144 నీటి బొమ్మలు మొత్తము 162 బహుమతులు రూ 6 లుకు మాత్రమే.

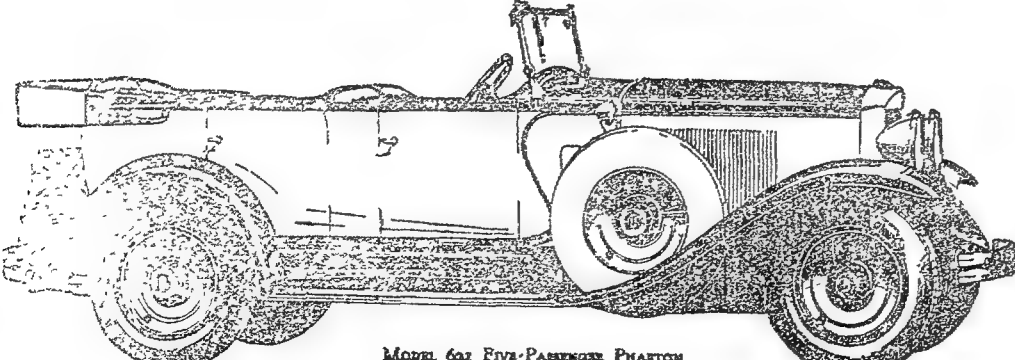
గడియారమునకు 5 సం॥ రములు పూచీ యియ్యబడును.
 ప్యాకింగు, తపాత్ ఖర్చు ప్రత్యేకము
 పూర్తివిలాసము ఆంగ్లభాషయందే వ్రాయవలెను.
AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORES., (Dept. 16)
Post Box No. 561, G. P. O. CALCUTTA.

దీనియందు ప్రజలకు విశ్వాసముగలదు

గ్రహం-పేజ్ ఆటలు మోటారులను విశేషముగా కొనుగట్టి వారికి విశ్వాసము గలిగియున్నది. నవీన ఆటోమోటివ్ ఎంజిన్ రింగుపదార్థులను చక్కగానే గమనించుచున్నారు.
 గ్రహం-పేజ్ 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డు ట్రాన్సుమిషన్ (2:1 క్షిప్రమైన ట్రాన్స్మిషన్, స్టాండర్డు గియరుషిఫ్ట్) 4 చక్రములవైపుల ప్రారంభించబడిన పవ్వటినుండి మోటారుకారు హాదిరియందు కొప్పలభకారిగా తలచునట్లు సుభముగా నడుపుట, సౌఖ్యము, భద్రత, ఇంజనలను గలిగించియున్నది. ఒక నూతన గ్రహం-పేజ్ ఆటను నడపిచూడుడు. మీరు దీనికికారణమును గ్రహించెదరు.

Joseph B. Graham
 Robert C. Graham
 Ray A. Graham

MODEL 601 FIVE-PASSENGER PHANTOM

మద్రాసు రాజధానికి, హైద్రాబాదు, (డక్కన్) మైసూరు సంస్థానములకు :
 హోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:- **ఫ్రాడన్ బర్గ్** అందు కంపెనీ., 2/11, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.
 బాంబేలు:- **బెంగుళూరు**, ఉదకమండలం, సికింద్రాబాదు.
 బ్రావెలింగ్ ప్రతినిధులు:- **ఉత్తరజిల్లాలకు:-** సి. అబ్బాయి నాయుడు, హోల్ మకాం, విశాఖపట్నం.
దక్షిణజిల్లాలకు:- టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, హోల్ మకాం, తిరుచినాపల్లి.
పశ్చిమజిల్లాలకు:- కాప్టన్, ఏ. డన్నింగ్, హోల్ మకాం, త్రివారడం.
 నబ్ డీలర్లు అన్ని జిల్లాలలోను గలరు.

GRAHAM-PAIGE

చిత్రనళీయము

(పచ్చయప్ప కళాశాల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు)

ఈనెల 5 వ తేది మంగళవారము సాయంత్రమున పై సమాజమువారు చిత్రనళీయనాటమును ము॥ రా॥ శ్రీ॥ పింజల సుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారి సమక్షమున ఆతిథ్యముగ ప్రదర్శించిరి. అత్తటి ముఖ్యముగా దేశభిమానులు భాషాభిమానులు నాటకకళాభిమానులు పెక్కుండు విచ్చేసియుండిరి. విద్యార్థులన్నివిద్యార్థిశాలములనుండి విచ్చేసియుండిరి. రమారమి విద్యావంతులచే విక్టోరియా పబ్లిక్ హాల్ అంతయు నిండియుండెను.
 ఒక యంత్రముచేయే దమయంతి పాత్రను పోషించినది యని మొదట తలచితిని. కాని పాత్రధారులపేర్లు కథాసంగ్రహమున జూచిన తదనంతరము ము॥ రా॥ శ్రీ॥ వి. వి. రామమూర్తిగారిని తెలిసికొంటిని. అతడు పచ్చయప్పకళాశాల విద్యార్థియట. రూపమునందు రంభ, గానమునందు పరస్పరియని నాటకప్రదర్శనమునకు విచ్చేసినవారి అభిప్రాయముని చెప్పవలయు. మ-రా-శ్రీ. కే. యస్. సెట్టిగారు నాటకాంతరము వఱకును సావధానముతోతిలకించి దమయంతి పాత్రధారుడగు వి. వి. రామమూర్తిగారికి లభించిన నాటకకళాకళ్యంబున కెంతయు సంతసించిరి. పండితోత్తముల యొక్కయు, ప్రముఖుల యొక్కయు, శ్లాఘాసన్యాసములే యిందులకు నిదర్శనములు.
 తదనంతరము బాహుకునిగూర్చి చెప్పతరముకాదు. ఈ పాత్రను పోషించినవారు కొంతకాలములోనే రాఘవాచారిగారికి సమానులు కావచ్చును. వీరి పాత్రపోషణయందు లోప మొక్కింతయేనియు గానరాదు. నటని పాత్రకూడ చక్కగ పోషించబడెను.

వీరి నాయకపాత్రను పోషించినవారు నాటకప్రదర్శనమునకు విచ్చేసినవారందఱి మనంబుల నాకర్షించిరి. అట్టితటివారిని వేఱుగ చెప్ప నవసరంబని తలంచెద.
 కవిపాత్ర కూడ చక్కగనుండె నని చెప్పవలయును. భారతి, సర్వద, ఇంద్రనేన మొదలైన పాత్రలకూడ చక్కగ పోషించబడెనని కొంతవఱకు చెప్పవచ్చును.
 మొత్తముమీద నాటకప్రదర్శనము ఆతిథ్యముగ నుండె ననిచెప్పుటయం దతిశయోక్తిలేదు. ము॥ రా॥ శ్రీ॥ డాక్టరు లేకు మళ్ల రాజగోపాలరావుగారు. ము॥ రా॥ శ్రీ॥ కవిభూషణ కళావధాని దోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు మొదలైనవారు తమస్వాభిప్రాయంబులగు సదభిప్రాయంబుల వెల్లువచ్చిరిని అనుటకంటె నానుడువదగిన నూతనవిషయము మఱియొకటి లేదు.
 ఈ నాటకజయప్రద ప్రదర్శనమునకు వెలయుభారము నెల్ల వహించిన నాటకకళాభిమానమును వెల్లడించిన॥ ము॥ రా॥ శ్రీ॥ మోటుపల్లి రామానుజరావు నాయుడుగారిని, డి. యల్. గంగాధరయ్య గారిని నే నెన్నివిధముల సాగడిసిన తీరదు. ఇట్టి సద్భావమును భగవంతుడ డెల్లరకు కలిగించు గాత.
 కే. ఆర్. ఆదిమూర్తిగుప్త

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగర్ గములను నివారించి మూలము నిడుచునప్పుడు గలుగు పొటు, మంట, చురుకును యింజన్ ను లతోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ రేపుక కుదుర్చును.
 నీసా 1-కి రు 8-0-0.

మూర్ఖారిష్టము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వమును యెన్నిసంఖ్య త్వములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
 నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0.

పొడలకు తైలము

(3) ఈ తైలము తైలపొడలనేగాక యితరవిధములైన పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాజి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.
 "గుంటూరు జిల్లాకు యేజెంట్లు:- ఇండియన్ యిండస్ట్రియల్ హోముగుంటూరు."
 వజ్రెంటు కావలెను.

దక్షిణభారత జాతీయ ఆరోగ్య సంఘము

ఆరోగ్య ఉపన్యాస పోటీకిరిత

పైసంఘముయొక్క కార్యదర్శి ఇట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— "తాగుదులన గలుగుకొడు- సంపూర్ణ రక్షణ ఆంధ్రకల" అను విషయముగూర్చి ఉపన్యాస పోటీకిరిత ప్రాసంఘమువారు జరుపుచున్నార. స్పృహను గాఢపరిచుకొనుటకు మైసూరు, తిరువానూరు, పుణె, కొచ్చి, పంజాబ్, మద్రాసు, బెంగాలు, సింధు, మరాఠ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, తమిళనాడు, కేరళ, మలబార్, మద్యకములు, బహుమనములు, ఒకపదములు, ఉపన్యాసములు ఆంగ్ల భాషలో 8000 పదములకు మించకుండ చాచబడి, నవంబరు 30 కేదలీగా యాక్రంది చిరునామాను చేరవలెను. పోటీదారులు లను పూర్తియగుచేడు, విలాసములను, స్వప్నముగా నాసి తమమనస్సులతో పంపవలెను. పైసంఘముచే నియమింపబడిన క్రొత్తకమిటీచే ఉపన్యాసము పరీక్షింపబడి, తత్ఫలితములు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడెను. బహుమతులను గెలిచినవారికి ప్రత్యేకముగా గూడ తేలియచేయబడును.

(కారిదర్శి)

దక్షిణభారత జాతీయ ఆరోగ్యసంఘము- బెంపిలు గార్డెన్సు, రాయచేటి, మద్రాసు.

దేవాలయ ప్రవేశము

పంచములు - సత్సాగ్రహము

దేవాలయములలోనికి వెళ్లి క్రింద పులములవారితో పాటు పంచములకూడ ఆరాధనలుపుట న్యాయమే అయినప్పటికిని, ఆ విషయములో ఆందోళననలిపి ప్రజాభిప్రాయమును, ఈ పక్షమునకు తీర్పుకొని జనుమును పొందవలసినదేగాని బలవంతముగా దేవాలయములలో ప్రవేశించి ప్రయత్నించుటగాని అందువిషయమై సత్సాగ్రహము సలుపుటగాని మంచిది కాదని నా అభిప్రాయము. ఇట్లుచేయుట మనసంఘములో పోట్లాటలను కత్తులను ఏర్పడును. స్వయంశ్రమము పోలీసుల యొక్కయు మేజిస్ట్రేటులయొక్కయు చేతులలోనికి పోవును. ఈ మధ్యజరిగిన పంచము మహాజనసభలో సత్సాగ్రహము సలుపుటకు ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచినపుడు నేను హాజరులేను. నే నా ఉపసభలోని సభ్యత్వమును రాజీనామానిచ్చినాను.

అయ్య దేవర కాలేశ్వరరావు.

సవరక బంగారు ఆభరణములు శ్రేష్ఠమైన రత్నాలు. మంచినమ్మకను గలిగించును. లేనిచో పూర్తి సొమ్ము వాప నివ్వబడును. కేటలాగు ఉచితము.

బొంబాయి జ్యాయలరీ మార్పు,

94 చైనాబజారుకోడ్డు, సావుకారుపేట, మదరాసు.

మీకు సంతానం, అనర్థకం,

అనవసరం, అయితే

'కాంట్రా సెప్టిన్'

ఒక్కటే

నిరపాయమైన, అమోఘమైన

ఉపాయం

ఉపయోగించండి!! తెలుస్తుంది.

వెద్దవెద్దడాక్టర్లచే పొగడ్త గన్నది

16 మోతాదుల ట్యూబు రూ. 1-12-0

ట్యూబులకు, ఇతర విషయాలకు, ఈ దిగువచిరునామాను చ్రాయండి.

ది సోషల్ హైజిన్ సిండికేట్.

1/3 అంపర్స్ వీధి, (ఇంగ్లీషు టూన్స్ కంపెనీ వద్ద)

బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(11-11-29)

వీమజపురీ దినములు

చిరువది గజముల పీస్ ధరలు రు. అ. పై
కొండులు:— "ముంగిసమార్కు" 22 x 22 (బి) రూ 8-2-0
సాధారణకము రు 7-7-0 "సింహము" 22 x 22 (బి) రు 7-14-0 సాధారణకము రు 7-8-0 "ఇంజను" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0 "సింహము పాము" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0 సాధారణకము రు 7-2-0 "అమెజాను" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0
చలువ:— "ముంగిస" 22 + 22 (బి) రు 9-0-0 సామాన్యకము రు 8-2-0 "సింహము" 22 + 22 (బి) రు 8-10-0 సామాన్యకము రు 7-18-0 "సింహము, పాము" 22 + 22 (బి) రు 8-11-0 సామాన్యకము రు 7-18-0 "అమెజాను" 22 + 22 (బి) రు 8-8-0 సామాన్యకము రు 7-11-0 "వీనుగు" 22 + 22 (బి) రు 8-9-0 సామాన్యకము రు 7-11-0.
చలచులు:— 1703 (నెట్) రు 12-3-0 1702 రు 10-8-0 1508 రు 11-10-0 1808 రు 10-12-0 వై 4 రు 6-10-0 నె 5 రు 7-6-0 78073 రు 7-12-0 జి. జి. 78 రు 7-18-0

శూలు
40 నెంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-10-0
చలువ (కొంగ) చలువ ("ఎనిటిక్స్") రు 7-2-0
చలువ (నాగకన్నక) రు 6-5-0 చలువ (గుస్సి) రు 6-7-0 చలువ (గ్రడ్డెండా) రు 6-3-6 పచ్చగుడ్డము (ఎట్ట) జి. రెడ్ సిక్స్టీక్ అనాని రు 8-4-0.
40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు సత్త్రములు కల్లర్ బాల్ రు 11-8-8. నెమలి రు
60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకత్తెర రు 14-4-0
3. (ఎట్ట) "పాట్టెలుతల" మార్కు రు 14-8-0
ఏ రుదుకారము రు 8-9-0 ఎడ్డగడియారము రు 7 18-0
నాల్గుజల్లు రు 8-3-0
సెన్సిల్లు రు 8-4-0
సిరాల్లు రు 8-2-0
తెల్ల "కంగారు" రు
ఇండియా బ్రిటానియామార్కు తెల్ల రు 10-5-0
ఇ త్తడికేతులు—(డిబ్ మేక్) రు 248
డిబ్ (క్రూసాడర్) రు 246
రాగిరకు రు 827

సిమెంటుపీసా నెల:—
గోల్డ్ పీస్ ("చెయ్యి") రు 11-6-0
బర్మో "పిగ్" రు బర్మో "టవర్" రు 9-8-0
చక్కెరముటయొక్క ధర:—
బావా "రెడి" రు 25-8-0, డి నెంబరు రు 25-12-0, జనవరి రు 25-14-0 ఫిబ్రవరి రు 26-0-0.
పేరు సెనగ నూనె
పీపాలలో రు 98-0-0

అముదము
(బుల్ డెలివరీ) రు 102.
పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు
బవుతోలు (8 టు-9) "అఫ్ కంట్రిస్" రు 0-15-0 టు 1-0-0
" (తేలిక) " రు 1-1-8 టు 1-2-6
" (7-9) బెంగళూర్ రు 1-0-0 టు 1-1-6
" (తేలిక) రు 1-2-0 టు 1-2-9
" 6 1/2 టు 8 1/2 బెజవాడ్ రు 1-0-0 టు 1-1-6
" (6 1/2 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 1-0-4 టు 1-1-8
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 1-0-8 టు 1-0-9
" డెతోలు రు 0-10-6 టు 0-10 9
" డెమాడతోలు రు 1-2-0 టు 1-2 9
" బుడూడతోలు రు 1-10 6 టు 1-12 0

విన్నపము

మీకు ప్రకటనమైన ఆయుర్వేదోపధ్యములు కావలసిన యెడల నెంట్ చే ఈక్రింది విలాసమునకు చ్రాయండి. శరీర బాధ్యమునుగూర్చి, ఏసలహాకావలసినను మాకు చ్రాస్తే తగు, కొవధమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి మాతో పరిచయముచేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము. 1 ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణ)

ధాన్యముల ధరలు

(11-11-1929)

మంచినయ్యము

	బస్తా 1-కి	రు. అ. పై.
బెజవాడ "డిబ్బి"	150	14 12 9
ఉప్పడుబియ్యము		
ఉప్పడుబియ్యము	164 పానులు మిషన్	12 8 9
బియ్యము నూక		
రంగూన్	ఏ 1 200	15 0 9
"	ఏ 2	18 12 9
"	ఏ 3	12 12 9
"	బి 1	14 8 9
"	బి 2	11 0 9
"	బి 3	11 0 9
"	సి 1	11 0 9
"	సి 2	12 0 9
"	సి 3	11 0 9
సింగపూరు	ఏ 1 240	15 8 9
సెగోన్	నెం 1 216	15 8 9
గోధుమలు		
కందువా	205	17 0 9

కాయధాన్యములు
చిక్కుడుగింజలు (నూజన్) 174 " 16 0 9
బటాణి గింజలు 205 " 17 8 9
" 164 14 4 9, 14 8 9
ఎట్ట బీన్సు 195 " 12 6 9
కందులు (అరా) 205 " 16 12 0
కందిపప్పు (కలకత్తా) " 19 0 9
" (కాన్పూరు) " 20 8 9
మినుములు (రాయపూరు) 225 " 17 8 9
" (రాజనంగ) 225 " 18 0 9
పెసలు (బొంబాయి) 200 పానులు 18 8 9
" (సింగపూరు) 205 " 15 0 9
కనకలు (రంగూన్) 195 " 18 0 9
" (కరాచి) 205 " 20 8 9

అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి

"మామిడి అంట్లు జుంగీడు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200 రకములున్నా యితర ఫల, పువ్వు, పత్రజాతులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి." క్యాటలాగు ఉచితము.
రావు చిన్నారావు & నన్ను,
రాయల్ నగర్, కడియం, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

ఒక ఆదర్శనియమైన

సహకారపద్ధతి

మీవర్తకము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య

యెట్టేటు మున్నగువాని నిమిత్తము

వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు.

ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు

చేయవచ్చును

ప్రవేశమును రూ 1/- మాత్రమే

ఈ త్తరప్రత్యుత్తరము లింగ్లీషులోనే చ్రాయవలెను.

అడ్మిషను ఫారముకొరకును, తదితర వివరముల కొరకును అ. 0-4-0 తపాల బిల్లలను పంపవలెను.

Messrs A. P. VINE & Co.,

Managing Agents,

Perozepore Cantt

(Punjab.)

తంలివిలాసము:-

మొనర్పు ఏ.పి. వైన్ అండు కో

గ్లోబ్

మేనేజింగ్ ఏజెంట్సు

ఓఫీసు నెం. 222.

ఫిరోజ్ పూర్, సంగోడ్.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. శ్రేష్ఠమయిన కస్తూరి, గోరోజనం, కుంకుమపువ్వు మొదలగు వస్తువులతో తయారుచేయబడినవి. 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, తైల్యము, జ్వరము, సన్నిపాతము, బాలింతగుణము, చిన్నబిడ్డ గుణముల అగ్నిమాంద్యము, అజీర్ణభేదములు, దగ్గు, ఉబ్బసము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండించుటలో రాసాధారణమునంటివి. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తమమయినవి. పరిశీలించ దగినవి.

800 మాత్రలు గల సీసా-1 కిక్కిరు, 0-4-1

12 సీసాలు రు. 2-8-0

హాస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. సి. ఏ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

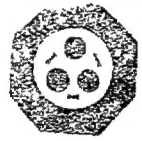
మీ స్త్రీసంతానపు హక్కులనెట్లు కాపాడెదరు?

సమిష్టికుటుంబములో మీ కుమార్తెలకు
ఒక యకరమైనను దానముచేయుటకు వీలులేదు
కాని మీ వృద్ధాప్యమునందు మీకు సేవజేయునది మీ కుమార్తెలే!
వారి ఋణము మీరెట్లు తీర్చుకొనగలరు?
బందరు ఆంధ్ర యిన్సూరెన్సు కంపెనీలో భీమాచేసి
ఆసక్తాను వారికి దాఖలుపరచండి
దానివలన వారికి భరణమేర్పడగలదు.

వివరములకు కార్యదర్శి పేర వ్రాయండి.

వనోపధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 35,000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోలైండు వెల రు. 3-4-0 లు.
భస్మప్రదీపిక ఇందు సమస్తఖనిజములు కుడిచేసి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములు గలవు.
కులం 1-కి రు 500 ల కిమ్మతుగల భస్మముకూడ గలదు. క్యాలికోలైండు వెల రు. 2-0-0
98 రెండింటి సోదరులు, రాయవరము గోదావరి.

లలితావతి, నరమల లలితావతి

రక్త హామి

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' Syrup

వివరము తెలియించుము
ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, విద్యుత్కాంతిని, మొదలగు వైద్యకాంతిని కల్పిస్తుంది. దెప్పిచ్చు, ఈ
అంశమును, గమనించుము. ఎక్కడను దొరుకును.

To be had of Chemists C. T. HARI, 145, Broadway, Madras.

వాసక షరబత్తు

దగ్గులకు, జలుబుకు, నువ్రసిద్ధమైన నివారిణి

వాసక షరబత్తు మిక్కిలి కఫహరమైనది, రోగములచే గలుగు ఈడ్పులకు గుణమును గలిగించును. దగ్గును తగ్గించి, స్వేచ్ఛగా కఫమును త్రోసివేసి, రొమ్ము నందు గలుగు బాధను హరించును. రొమ్ముపడికము న్యూమోనియా వ్యాధులకు ఇది ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చుచున్నది.
ఈ మోగిగొనుచున్న ఆకుకరణములను చూచి మోసపోకుము.

BENGAL CHEMICAL & PHARMACEUTICAL WORKS Ltd.,
15, COLLEGE SQUARE, CALCUTTA.

పశానపురం గ్రామంలో సభజరిగెను

శ్రీ శ్రీ శ్రీ కపిశేష్యరస్యమివారి ఆలయంవద్ద బంధుస: నెల 8 తేదీ గొప్పసభ జరిగినది. ఆసభకు యీ గ్రామవాసులు అందరూ దయచేసి నాడు సభ జయప్రదముగా జరిగినది. ఈ గ్రామ కాల్ పెండాళం అప్పలనాయకుగారు గ్రామస్థుల నందరినినీ బోధపర్చి గ్రామస్తులనున్న తానన్న సోపానములు చేయించి చాలా భక్తిశ్రద్ధలతో అమ్మవారికోసం బియ్యములు ప్రహరిగోడయున్న కాలికాఅమ్మవారి కోవో మరామత్తుయున్న అమ్మవారియొత్సవమున్న శ్రీకపిశేష్యరస్యమివారి కల్యాణమును జయప్రదముగా జరిగినది. ఇచ్చట లక్క-వరం గ్రామంకాల్ సనపల అబ్బాయి నాయకుగారి ఆక్ర-చెల్లెలు గాలెమ్మగారు గర్భకోవిల కట్టించియున్నారు. సదరుకోవెలపని యింకా పూర్తికాలేదు. లక్క-వరగ్రామం కాల్పండి గడ్డయ్యగారికుమార్డు యీ బైరాగిగారు మండపముకూడా కట్టించియున్నారు. సదరు మండపముపైని ఈరోజు మధ్యాహ్నము 2 గంటకు సభ ఆరంభమైనది. సదరు సభకు సోపానము గ్రామం కాల్ ఖాసా చంద్రశేఖరం గారు న్ను లకవరం గ్రామం కాల్ సనపల అబ్బాయి నాయకు గారు న్ను పండి గడ్డయ్యగారు న్ను బాబారావుగారు న్ను దయచేయించారు. గ్రామస్తులనందరినినీ చాలాసంతోషించజేసి మొదటి 1929 సం॥ రం అక్టోబరు నెల తే 28 దీని వెలువడిన ఆంధ్రది: పత్రికలో 8 పేరాలో వ్రాసియున్న తూర్పు గోదావరిజిల్లా రయితుమహాజనసభ 27 తేదీ సామల-కోటలోగూడిన సభలో మహారాజశ్రీ వెన్నేటి సత్యన్నారాయణగారి రీతెటలుమెంట సమన్వయ ఆందరుపూర్తిగావని చాలాసంతోషముగలవారై వా బుద్ధికుశలత తెల్పి తేటలకు రయితులందరూ చాలాసాగడ్డలుచే వారికి పంపనశతంబులర్పించి వారినినీ వారిన్నే పీఠులనున్న వారికుటుంబమునున్న శ్రీ శ్రీ శ్రీ కపిశేష్యరస్యమివారు కాపాడుదురుగాకయని అందరూ పంపనములర్పించి చాలాసంతోషము కలవారై యింకా గ్రామస్థులు అందరున్న కల్పి యీసం: త్వరంకూడా మరికొంతపని పూర్తిచేసెదమెడల శ్రీ స్వామివారి మనల నందరినీ సురక్షితముగా కాపాడుదురుగాక అని ప్రార్థ: లుసల్పుచూ సంతోషించివారు. అప్పటికి సాయంత్రం ఆయిన: విదియ చంద్రదశ-నంచేసుకొని సభముగి నెను.

డి. మహాకాయశర్మ

మద్రాసు అండు సదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నోటీసు

1-4-1930 తేదీనుండి 12 నెలలకు కావలసిన చమురులు, తుక్కు, క్రొవ్వ వగైరాలు (అనగా ఆముదము, కొవ్వొ: చమురు, కిరోసిన్, లిక్వీడ్, లోకోమోటివ్ క్లినింగు అండు గాస్ మేకింగ్ చమురులు, టర్పెన్ టైల్, దూది తుక్కు, కొవ్వు, తార్ కోల్) సరఫరా చేయుటకై టెండరులు మద్రాస్ పార్కుటవునునందు ఎం. ఆండ్ ఎస్. ఎమ్. రైల్వే విజంట గారిచే 26-11-1929 తేదీ మంగళవారంనాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు అంగీకరించబడును.

మద్రాసు, పెరంబూరునందున్న కన్ట్రాక్టర్ ఆఫ్ స్టోర్సుగారికి రూ 3 లను చెల్లించిన టెండరు ఫారములను బాంధగలరు. సదరు మొత్తము తిరిగి ఇవ్వబడును. ఫారములు వాల్యూషేబిలో పోస్టుద్వారా పంపబడవు.
కవరుపై "చమురులు, తుక్కు, క్రొవ్వ వగైరాలకు టెండరు" అని వ్రాసి, సదరు కవరును సీలుచేసి పంపుకొ: వలెను. ఈ కవరులు టెండరు ఫారములతో సరఫరా చేయబడును.

ఎ. సి. టర్నరు

కన్ట్రాక్టర్ ఆఫ్ స్టోర్సు.

కృష్ణా ఫార్మసి, బెజవాడ

శ్రీపాద. కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే ఆయుర్వేద్యావధములన్నియు విరివిగా తయారుచేయబడి మునిసిపాల్టీలు, తాలూకాబోర్డులు మొదలగు గొప్పగొప్ప సంస్థలకు సమయ: దోబుటకు సిద్ధముగ నున్నవి.

10-1

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ నవంబరునెల 11-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

మనుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలవి రు	12 8 0	18 4 0
నెల్లూరిది ,, డిటో 42	18 8 0	14 0 0
శిల్లి ,, డిటో 46	15 8 0	16 12 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
మవ్వలు ,,	21 0 0	28 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిటో	16 8 0	18 0 0
పెసలు ,, డిటో	18 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	17 8 0	18 0 0
ఉలవలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెపన్నులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	120 0 0	125 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 115 మిమకనూనె 98		
అముదము బా 1-కి	100 0 0	102 0 0

4. చిల్లరపన్నులు

చాయపనుపు బా 1-కి	108 0 0	110 0 0
కూరపనుపు ,,	65 0 0	67 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
భనియాల ,, బా 1-కి	28 0 0	88 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి రు 40	50	
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	25 8 0	25 10 0
చింతపండు బా 1-కి	28 0 0	88 0 0

5. టెనుము

పట్టారకం బా 1-కి	81 0 0	88 0 0
చురం ,,	26 0 0	32 0 0
రవుండు ,,	25 0 0	82 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహంయాలె	రు	7 12 0
నెం 6 ,, కటారి	,,	4 9 0
నెం 24 ,, లాకి	,,	5 10 0
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	,,	10 4 0
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి	,,	7 8 0
నెం 40 రాజి	,,	9 11 0
నెం 4 బెన్ని మనీడు	,,	4 8 0
44 నాండో	,,	5 4 0

7. లోహములు

కండ్లి 100 కులం 1-కి	రు 58 4 0	రు 58-4-0
బంగారు కులం 1-కి	21 4 0	21 12 0
పవరను 1-కి		18 7 6
ఇత్తడి బా 1-కి	248 0 0	250-0-0
రాగి బా 1-కి	327-0-0	880-0-0

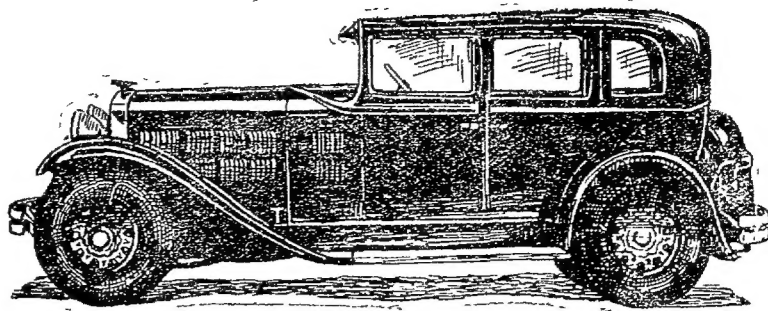
8. రంగులు

అతి మేలు స్వీట్లరూండు అతిజరయిక్ సింహంనూర్		
పిపా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు	47 0 0	
,, నీలిరంగు 1 రతి	1 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 6	
,, 28 రతులు	1 9 0	
,, 56 రతులు	1 0	
,, 1 అందరు	1 8	
రక్త-టూ పొయ్యిసాబోలెట్ అవగా (టర్ని-రెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 కి	3 0 0	
దరు 4 కి	3 2 0	

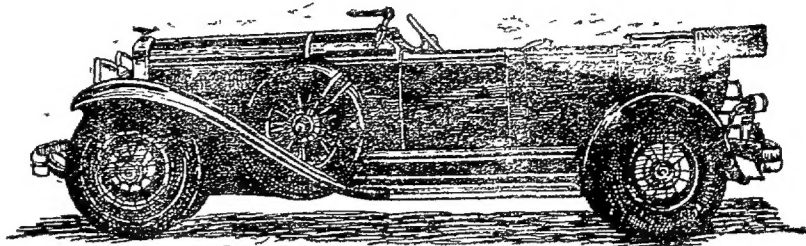
నబుడిలర్లు కావలెను

ఆలశ్యము చేయకుడు
గార్డనర్ కారులు

త్వరలో దరఖాస్తు
పంపుకొనుడు

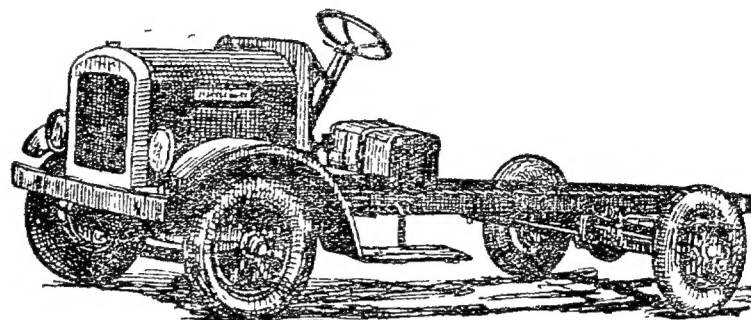

వాంఛనీయత, దీర్ఘ కాలము
మన్నిట నమ్మిక మొదలగు
వాటికి సుప్రసిద్ధమైన సామా
నులు.

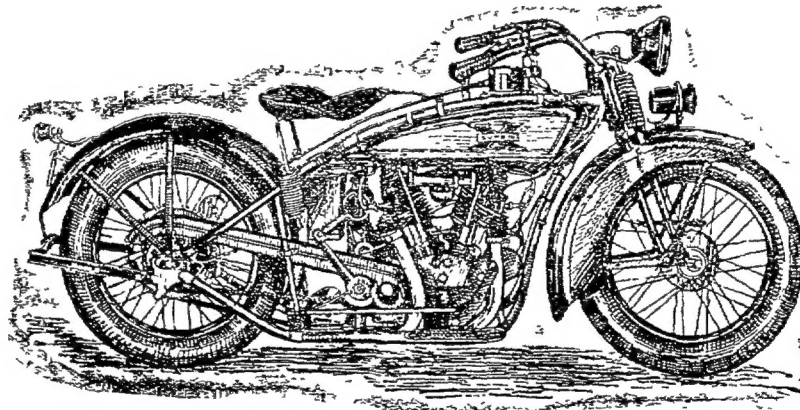
టూరింగు & మూయబడిన
మాదిరీలు సాగసైనవి, డం
బము గలవి. మీరు వెచ్చించు
వైకమునకు ఎక్కువ ఆటో
మొబైలు గలవి.

ఫిషర్ మోటారు ట్రక్కులు

కమర్షియల్ బండ్లనిర్మాణము
నందు 42 సెం॥ల అనుభవము
గలదు. 1 టన్నునుండి—3 1/2
టన్నులవరకు పలురకములు
గలవు. 4 లేక 6 సిలిండరు
బాటర్ ఇగ్నిషన్ మాదిరీలు
సిద్ధముగా నున్నవి.
మాగ్నెటో ప్రత్యేకము.

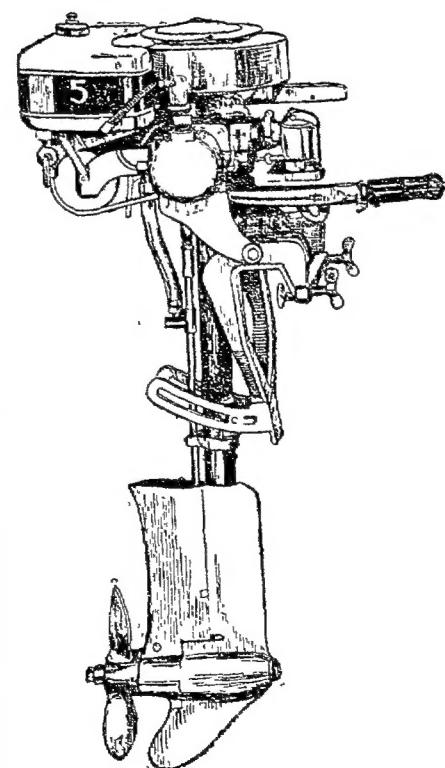
ఎక్స్ లిసియర్ మోటారు నైకిల్స్

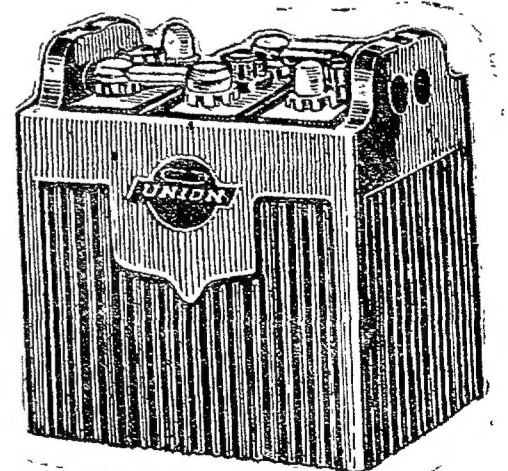
నూపర్ స్పీడ్స్ X Super X
మాదిరీలు భద్రమైనవి, త్వరిత
మైనవి, సరళమైనవి. ఇదివర
కున్న వాటికంటెను శ్రేష్ఠ
తరమైనవి. పూర్తిగా అమర్చ
బడినవి. బాటపైన పోవుటకు
సిద్ధముగా నున్నవి.

కెయిలి టెట్-బోర్డు మోటారు యూనియను & కన్ సాలిడేటెడ్

బ్యాటరీల

నూడెలు జూని
యర్ 5 స్పీడ్
ట్యూన్, మాస్టర్
5 స్పీడ్ ట్యూన్.
4-36 మైల్లవర
కు గమనవేగ
ము మారును.

ఆటోమొబైల్ & రేడియో 3 పనికవచ్చు
6, 12 వోల్టుచేనింపబడినది, డ్రైడి గలవు.

అమెరికన్ ట్రక్ అండ్ ఆటోమొబైల్ కంపెనీ., మద్రాసు.

తంతివిలాసము :—A M T A C పోస్టుబాక్సు నెం. 374.

దక్షిణాంధ్రయాన, స్వదేశీసంస్థానములకు, నై బామ్మ దొమయనులకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు—అన్ని ప్రదేశములం
దును నబుడిలర్లు కావలెను, పూర్తివివరములకు, మరతులకు తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
డికేంబరునందు త్వరలోనే పిచ్ మెంటు నిరీక్షించబడుచున్నది.

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 భాగములు గల సంపూర్ణ రామాయణము. పద్యములు పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తొహరాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. హరిభక్తులకు, స్త్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోబైండు. రూ 2-8-0.

ప్రదగపురాణసారము

పదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ నులభ్యమైనవి. గ్రంథములో కథలవలె సందిత, సమీకృత, స్త్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినవి. మొత్తము 1-8-0. నాల్గభాగములుగల సంపూర్ణ గ్రంథము. క్యాలికోబైండు, మొత్తము 4-8-0. ఈదర వెంకయ్యశత్రుంగ ప్రాజెక్టు గ్రామం చెయ్యి కో, ఏలూరు.

నాలామి త్రి సంగీ వి

1-12-0 (రెజిస్టర్డ్) 7-8-0 కేట హా 1
 21 పేజీల పుస్తకము. తమిళము కలిపిన తమిళము. పాపహరణం పద్యము, స్త్రీలకు నువ్వయ్యలకు ఆమోక్షము. దీర్ఘ శుభకార్యము, శుభకార్యము, చిరాయుష్యము, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ.
 డి. యస్. రావు, ఆంధ్ర మేడికల్ స్టోరు, రామనాయుడుపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా.

మలయచందనము

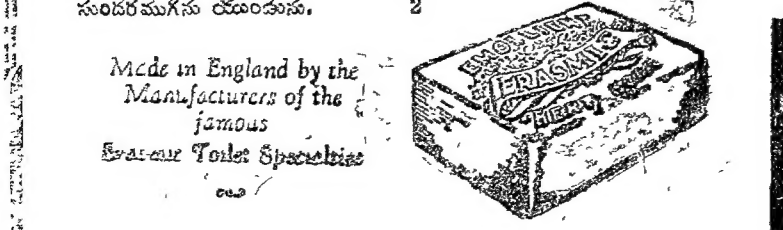
గనేరియా (నెగ)కు కురారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును. ఆనెయ్యిగల పరికల్పించినది. మొత్తము 2-4-0 దీని కమపానం చందనముల బొమ్మ 3-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0 సుధాసారము, నవాయికి రాజోపాధ్యక్షము. సీసా 4-0-0 గంధర్వశాస్త్రీ, రాయవరము, నోదావరిజిల్లా.

మనమో నభావించుదర్శనల స్త్రీగూడ
 మనమో నభావించుదర్శనల స్త్రీగూడ
 మనమో నభావించుదర్శనల స్త్రీగూడ
 మనమో నభావించుదర్శనల స్త్రీగూడ

ERASMIC HERB SOAP

మైన కో స్మిక్ యెల్లప్పుడు వాడుడు. ఇది చర్మరంధ్రములను శుభ్రపరుచుటయేగాక చర్మములోని బిచ్చులకు పుష్టినిగూడ కలిగించును. సహజమగు యవ్వనశూభకార్యము పొందవలసి కావచ్చును. చర్మమునకు మృదుత్వమును కలిగించును. దీనిని వాడుటవలన చర్మము యెల్లప్పుడు మృదువుగను సుందరముగను యుండును.

Made in England by the Manufacturers of the famous Erasmic Toilet Specialties

1929. వ. వ. 11. 11. 11.

భారతీయ సాహిత్య కేంద్రం

భారతీయ సాహిత్య కేంద్రం
 భారతీయ సాహిత్య కేంద్రం
 భారతీయ సాహిత్య కేంద్రం

త్వరపడుడు! కొలది ప్రతులేగలవు!

త్వరపడుడు! కొలది ప్రతులేగలవు!
 త్వరపడుడు! కొలది ప్రతులేగలవు!
 త్వరపడుడు! కొలది ప్రతులేగలవు!

మొత్తము 250 పేజీలు, 16 చిత్రములు 120 విధముల వివరములు నిండియున్నది. రూ 1-4-0 పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.
 ప్రపంచములో సూర్యబాలము కలుపునట్టి యిట్టి గ్రంథ మొకటి కలదు. ఇది యువకులకు, స్త్రీలకు, పిల్లలకు, పురుషులకు, మహిళలకు, పండితులకు, సామాన్యులకు, అందరికీ సరైనది. ఇది యువకులకు, స్త్రీలకు, పిల్లలకు, పురుషులకు, మహిళలకు, పండితులకు, సామాన్యులకు, అందరికీ సరైనది. ఇది యువకులకు, స్త్రీలకు, పిల్లలకు, పురుషులకు, మహిళలకు, పండితులకు, సామాన్యులకు, అందరికీ సరైనది.

TEXACO

మేల్లెన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామిక చమురులు, ఇంజిన్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికెంట్లు.
 41, మూకర్ నల్లముత్తపేటి, మద్రాసు.
 THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
 Bombay, Madras, etc.
 టి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తరసర్కారులకు సోల్ ఏజెంట్లు.